

ПОЛИТИКИН

Немачка 3.00 DEM, SAD 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 16.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS, Грчка 600 GRD,
Енглеска 1.00 GBP, Словенија 150 SLT, Македонија 70
ДЕН. Р.С.А. 9 Р.

ЗАБАВНИК

3. XI 1995. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LVII •
ЦЕНА 5 ДИНАРА • БРОЈ 2282

За све од 7 го 77

Бирџеу

Веровати или не!

AEGER TIBULARIUS

ПРАИСТОРИЈСКИ РАК, ИМАО ЈЕ ПИПКЕ
6 ПУТА ДУЖЕ ОД ТЕЛА.

Кандерав

ВЛАДАР БАРОДЕ У ИНДИЈИ,
ПОЗВАО ЈЕ СВЕ УГЛЕДНЕ ЛИЧНОСТИ
СВОГ КРАЉЕВСТВА ДА ПРИСУСТВУЈУ
ЦЕРЕМОНИЈИ 42 ВЕНЧАЊА. НИШТА
НЕОБИЧНО, ДА МЛАДЕ И МЛАДОЖЕЊЕ
НИСУ БИЛИ ГОЛУБОВИ. КАНДЕРАВ ЈЕ
ПРИРЕДИО ОВУ СВЕЧАНОСТ ДА БИ
УМИЛОСТИВИО БОГОВЕ.

ВАЊКАСТЕ ЦИГЛЕ

КОРИСТИЛИ СУ
ИНКЕ У ПЕРУУ ЗА
ИЗГРАДЉУ
СВОЈИХ
СВЕТИЛИШТА.

ЦРВЕНА СМОКВА FICUS VARIEGATA

СА МАЛАЈСКОГ ПОЛУОС-
ТРВА СВАКЕ ГОДИНЕ НА
ДЕБЛУ РАЂА ГРОЗДОВЕ
ОД 6 ПЛОДОВА.

Џорџ Темберлен

(1854 - 1928)

ИЗ ОРЕГОНА (САД) ЈЕ
ДИНИ ЈЕ ДЕМОКРАТА
КОГА СУ У АМЕРИЧКИ
СЕНАТ 1909. ИЗАБРАЛИ
РЕПУБЛИКАНЦИ.

ЉУБАВНА ЗАМКА

БИЛА ЈЕ ПОДИГ-
НУТА НА ГЛАВНОМ
ТРГУ СЛОВАЧ-
КОГ ГРАДА ЛЕВО-
ЧА. ДЕВОЈКУ КО-
ЈУ ЈЕ ОСТАВИО
МЛАДИК ЗАТВА-
РАЛИ СУ У „КАВЕЗ“,
А МЛАДИКА ВЕ-
ЗИВАЛИ ЛАНЦИ-
МА ЗА УЛАЗ.
СВЕ ДОК ВЛАСТИ-
МА НЕ БИ ОБЕГАО
ДА ЋЕ СЕ ВЕНЧА-
ТИ СА ДЕВОЈКОМ,
МЛАДИКА НИСУ
ОСЛОБАЂАЛИ ОКО-
ВА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

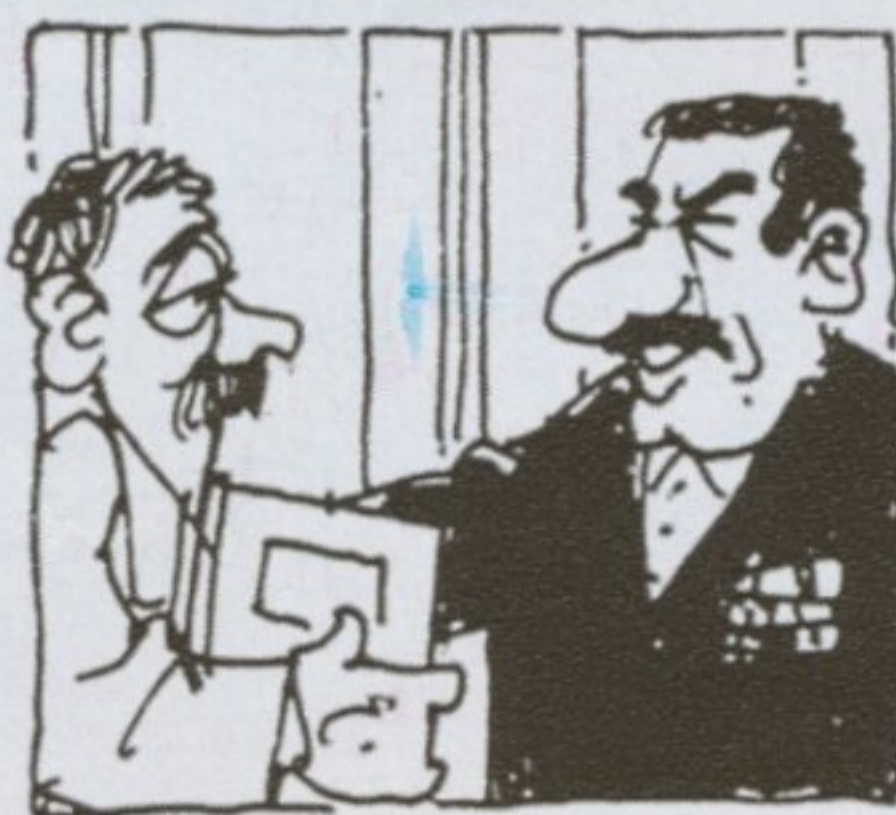

распознавале „бубе из Ли-
верпула“, касније с дужом,
наочарима. У горњем делу
табака налази се име овог
„Битлса“, година рођења и
смрти, а у дну је штампан
наслов чувене песме „Дајмо
шансу миру“.

● ● ● глумици Вупи Голд-
берг толико се допала једна
хаљина да је одмах купила
двадесет потпуно истих које
су биле дугачке до чланака,
а онда их оставила у радњи
да јој се свих 20 скрати на
мини дужину.

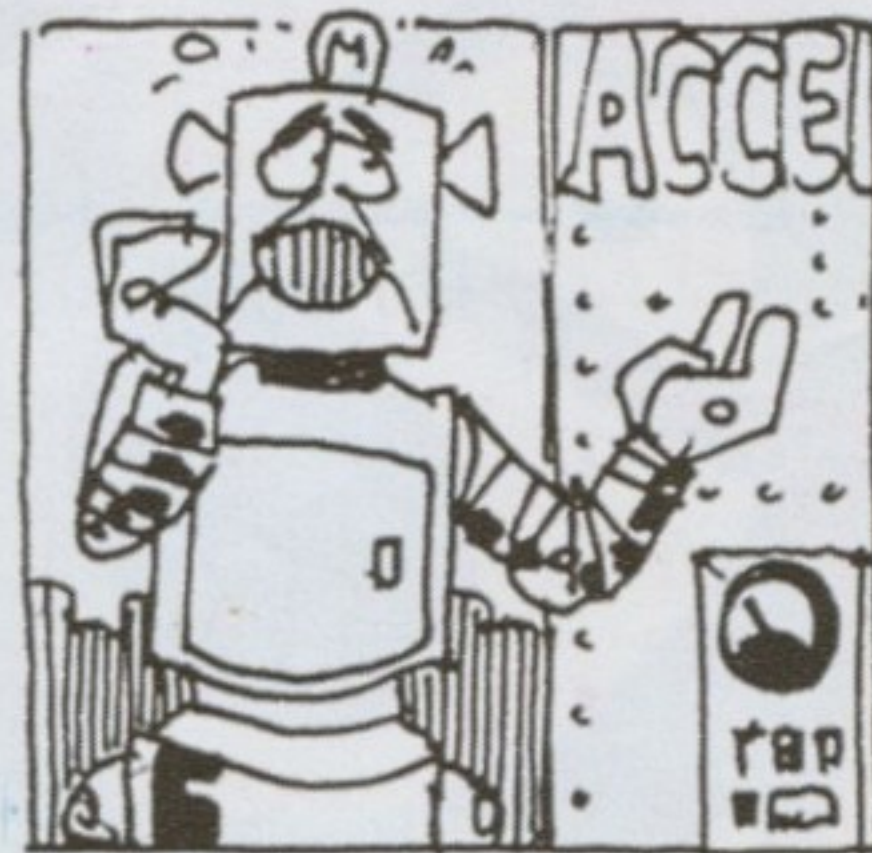

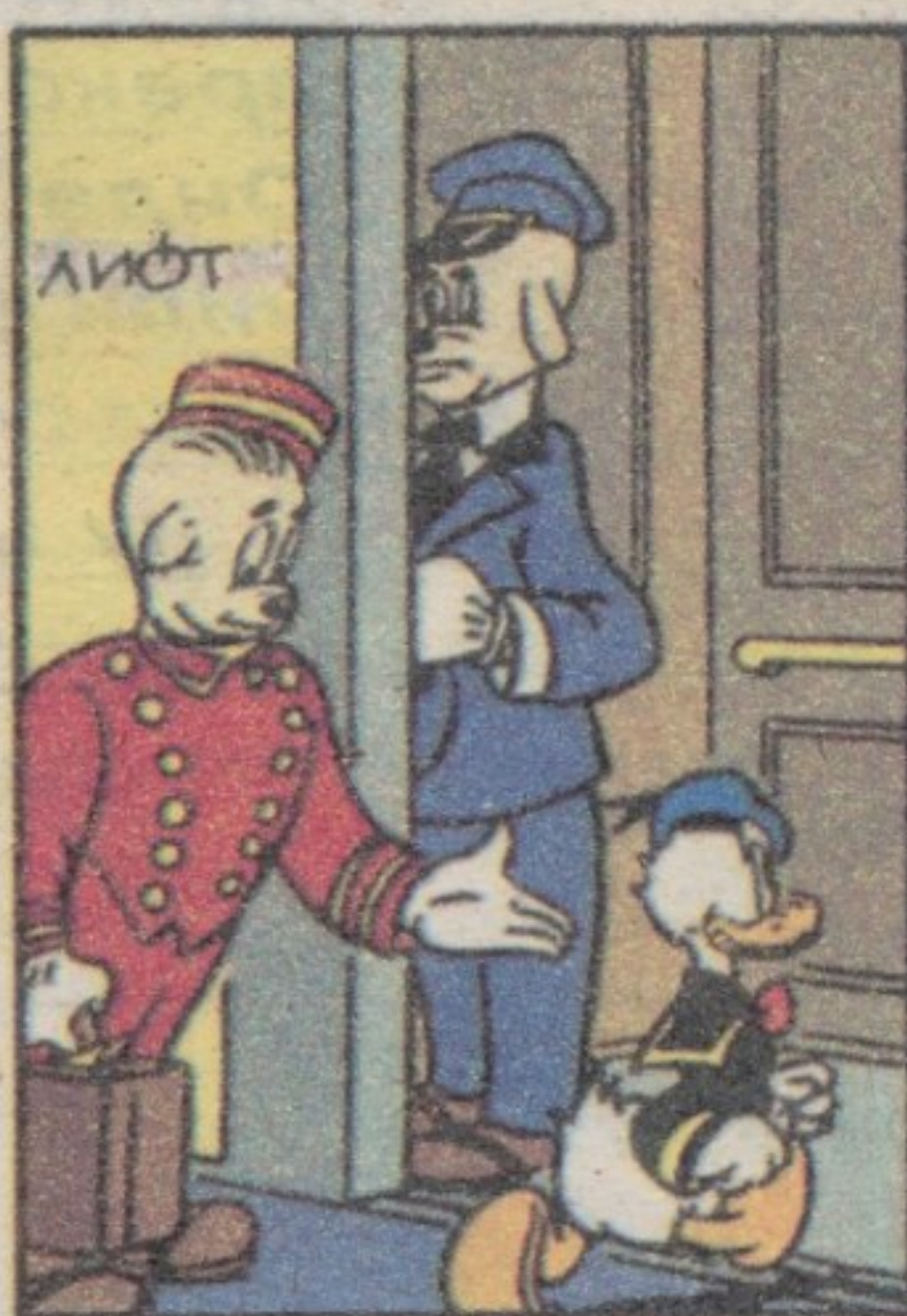
● ● ● пошта Танзаније из-
дала је серију од девет по-
штанских марака са ликом
Џона Ленона из различитих
периода његове каријере:
на почетку са кратком косом
и шишкама по којима су се

● ● ● мароканском краљу
Хасану Другом смањена је
плата и то – на његов захтев.
Разлог: због катастрофалних
суша њиве су испуцале, а
стока угинула од жеђи, па су
сељаци који чине половину
становништва ове земље по-
чели да напуштају своја се-
ла. Да би спречио масовне
сеобе у град, марокански су-
верен тражио је да му се
смање приходи, а новац
прелије у касу за пољоприв-
реду.

● ● ● чак ни роботи нису
имуни на радиоактивна зра-
чења: истраживачи данске
Националне лабораторије
израчунали су да робот нај-
новије генерације не би мо-
гао да издржи крај цеви нук-
леарног реактора дуже од
2.000 сати. Први би отказали
електронски делови, сензо-
ри и оптичка влакна. Како
спречити ова оштећења –
задатак је нових генерација
научника.

Прича која није заборављена

С обе стране врата камене приземљуше покривене сламом лежали су, ослоњени о зид, сјајни цефердари поређани као на изложби. Унутра, поред распламсалог огњишта, седели су Црногорци и Турци. Ћутали су загледавши у двојицу својих вођа који су наизменично пили из дрвене посуде. А у њој, до пола испуњеној водом, била је њихова измешана крв.

Кад је течност испијена до последње капи, дрвена посуда одлетела је у огањ и нестала у пламену. Харамбаша Ђоко Бањанин и турски бимбаша (војни заповедник) Осман Шеховић загрлили су се и изљубили. Ускоро је плотун испред камене куће поред пута Билећа-Никшић громогласно потардио братимљење.

Збило се оно што се на тим просторима у та времена ретко збивало. Братимљење угледних припадника две до крви завађене стране. А десило се овако.

Најпре је дружина Ђока Бањанина, терајући заплењене турске овце, налетела на заседу Османа Шеховића. У замену за животе који су им тада висили о концу Бањанин је пристао да Турчину обећа да ће му од тада остављати отворен пут од Бањана до Никшића.

Недуго потом у заседу је улетео Осман Шеховић. Кад га је бимбаша подсетио на задату реч, харамбаша је одговорио да обећање пред пушчаним цевима не вреди много, али да ће му овога пута поштедети живот као што је овај њему пре тога. И, реч по реч, договоре се да се побратиме, да један другог за живота не нападају...

Осман Ђоку...

Две године доцније, у јануару 1853, Дервиш-паша је ударио на Грахово, заузео га и попалио. Многи Граховљани су избегли, једино је војвода Јаков Даковић остао да се с неколицином братственика брани у својој кули узалудно ишчекујући помоћ. На крају је и он морао да се преда.

— Сва ти је раја, Јакове, прешла у Аустрију онога дана кад сам ударио на Грахово — рекао му је паша. Но, ако мислиш да сачуваш главу и да ти Грахово не остане пусто, напиши раји писмо да се врати, а ја јој, осим харача,

ништа друго нећу потраживати. Каурин који писмо понесе мора дати вјеру да ће га предати, рају довести и да ће се вратити опет на Грахово.

— Од Ђока Бањанина нема бољег — одговорио му је војвода. — Њему је ријеч тврђа

од камена, а ево га овдје међу нама.

— Турске ми вјере — викну Дервиш-паша кад је угледао Ђока — давао сам читлук ономе Турчину који донесе твоју главу или те жива ухвати!... Но, ево ти ова два писма, мо-

је и Јаковљево, понеси га раји и доведи је овамо јер је раја као и друга марва, без предводника не зна доћи...

Харамбаша Ђоко Бањанин стигао је у Кривошије, где је била већина избеглог народа, и посаветовао их да се не

РЕЧ

Харамбаша Ђоко Бањанин и бимбаша Осман Шеховић наизменично су се, од заседе до заседе, гледали преко нишана. Онда су одлучили да тој неизвесности стану на крај...

душно препустио Осману.

И док је ноћ столовала над пољаним Граховом, Ђоко је, преобучен у турско одело, побегао у своје Бањане. Осман Шеховић је једну од већ посечених глава огласио за Ђокову и истакао је на утврду Клобук.

Ђоко Осману...

Скоро десет година касније, 1862, Омер-паша Латас по други пут је напао Црну Гору. Северни део његове војске, под командом Дервиш-паше, покушавао је да прође кроз кланац Дугу, пробије опсаду Никшића и споји се са снагама Абди-паше који је командовао Јужним крилом. У Дуги, код места Пресеке, одред Салих-паше – претходници Дервиш-пашине војске – дочекали су Црногорци и херцеговачки устаници, а под командом војводе Илије Ђуканова, сердара Шћепана и сердара Ђока.

У једном од многих јуриша одред Ђока Бањанина опколио је групу Турака. Јатагани су севали, али нико није узмицао. Црногорци и Херцеговци ипак су надвладали. Кад је видео да је остао сам, турски предводник Осман Шеховић повукао се до једне столетне букве на коју се леђима наслонио и с два јатагана у две руке чекао – смрт.

Један млад и хитар Црногорац, жељан славе, потегнуо је кубуру да убије Османа, али у истом часу нечија снажна рука зграбила му је кубуру и метак је одлетео у страну.

Ђоко Бањанин окренуо се својим ратницима и узвикнуо: – Не пуцајте, браћо! Осман Шеховић је мој побратим.

Мук и неверица слегла се бојиштем. Све очи окренуше се према Ђоку Бањанину. Он се тада сјури до већ малаксалог Османа. Загрлише се и изљубише.

Осман се, по својој жељи, вратио у Клобук, а Ђоко остао у Дуги. Неколико дана касније, 31. марта 1862, у жестоком боју страдали су војвода Илија, сердар Шћепан и сердар Ђоко. О Осману Шеховићу више се није чуло.

Легенду, односно народно предање о побратимима Ђоку Бањанину и Осману Шеховићу сачувале су од заборавача приче Марка и Бора Вујачића, као и документ о Ђоковој смрти који је објавио Бранко Павићевић.

Приредио:
Петар Милатовић

враћају док Турци не напусте Грахово. У Турчина мало вере, говорио им је.

Он се, међутим, вратио, поштујући реч, без обзира што су га сви уверавали да то не чини. На Грахову је затекао само дим и рушевине. Војво-

да Јаков, његова браћа Лако и Живко, те преостали браниоци куле Даковића били су уморени страшном смрћу. Дервиш-паша је заповедио да се и за ухваћеног Ђока Бањанина издеље добар колац.

У том тренутку паши је при-

шао Осман Шеховић и замолио га да му преда бањанског харамбашу да му он пресуди јер је, убедио је пашу, Ђоко Бањанин много зла учинио Турцима из Корјенића, Клобука и Ластве. Дервиш-паша је свог заробљеника велико-

Хоће се мењати. Неће се мењати. И, ако буде еволуирао, у ком ће правцу кренути? Око тих и многих других питања везаних за изглед човека будућности воде се жестоке расправе између генетичара и палеонтолога широм света. Нико од њих, а ни нас, неће бити ТАМО да потврди на шта ће личити Homo sapiens кроз двеста хиљада или милион година, али ће зато у међувремену на ту тему бити проливане канте и канте мастила.

Грађани виши од сељака

Генетичар Албер Жакар један је од оних који тврде да људска врста неће више доживљавати значајније еволутивне промене. Главни разлог: има нас исувише да би нека генетска особина могла да се наметне целом човечанству. Можда ће људи, у неким деловима наше планете, бити изложени мањим променама, али врста у целини неће се значајније изменити. Још доказа: све мање зависимо од основних покретача еволуције (климе, природних катастрофа, болести) које су досад подстицале природно одабирање и „присилну еволуцију”. Захваљујући централном грејању или модерној медицини, већ је данашњи човек у стању да се много боље одбрани од оне исте околине која га је хиљадама година обликовала. Ледено доба или дуги кишни периоди неће моћи да униште добро опремљеног Homo sapiensa.

— У историји наше планете било је догађаја који су дубоко изменили облике живота — подсећа Андре Лангани, директор Музеја човека у Паризу. — Неки метеорит или вулканска ерупција увек могу да униште еколошку равнотежу која влада и успоставе нову. Ако при том једноставно не ишчезне, човек ће морати да претрпи велике промене.

За разлику од Жакара који мисли да ће наши пра-пра-пра-пра... унуци бити слични нама, неки биолози уверени су да се човек већ сада мења под утицајем промена начина живота и због — напретка медицине! Узмимо на пример раст. Између оца и сина у данашње време разлика је у просеку два центиметра. Није у питању генетска промена, већ последица квалитетније исхране и услова живота. Утврђено је да се хормон хипофизе који управља растом

Само једно је сигурно: било да живи у космосу, испод земље или у води — човек ће морати да се прилагођава и мења свој изглед

значајније лучи у граду него на селу. Зна се и зашто: вештачко светло, призори градског живота и бука изазивају ову жлезду чешће на лучење него сеоски пејзаж! Зато су у Јапану грађани нове генерације виши читавих двадест центиметара од својих очева, док су њихови вршњаци за исто време порасли само четири центиметра!

Ово повећање раста још није записано у генима, али ко

каже да у будућности неће бити наследно?

Доживети стоту плус 20

Захваљујући напретку медицине, просечна дужина живота усталиће се негде око 120 година. Више од тога тешко да ће бити могуће јер су, после век и кусур рада, органи исувише истрошени да би све било како треба. Наравно, осим ако се не нађе начин да се замене сви редом...

Што се жена тиче, оне ће сазревати све раније, између девете и десете године, али с обзиром на место у друштву, рађаће децу све касније. Промениће им се и спољни изглед. — Карлица која је код нових генерација већ ужа, сузиће се још више — предвиђа Луј Талер, оснивач Института за еволуцију у Монпељеу. — А и код мушкараца и код жена вилица ће бити све краћа (види цртеж). Ове промене нису израз прилагођавања на нову околину, већ слабљења природног одабирања које неће имати јачи утицај од удела — медицине! Како објаснити да су жене са ужим куковима све бројније иако бебе које се рађају имају све крупнију

главу? Сужавање карлице — смело тврди Талер — „подстакнуто” је царским резом. Раније су много чешће него данас жене умирале на првом порођају, а ни бебе не би увек преживеле. Мало је вероватно да су оне особину „уска карлица” преносиле својим потомцима...

Медицина је такође заступљена за скраћену доњу вилицу. За наше претке упала умњака значила је и смртну опасност, а у данашње време зубари исправљају ту неправилност једним потезом и та-

ко олакшавају да се ова особина — одсуство умњака — почне и наследно да се преноси.

— Исти је принцип и код кратковидости — објашњава Луј Талер. — Зна се да има, и да ће бити све више, кратковидих. То није зато што савремени човек нема потребу да види јасно и оштро, већ зато што он живи нормално и „размножава се”, док је у праисторијско доба кратковиди ловац био мртав човек. Али, у будућности неће бити ни миопатије, ни хемофилије, ни муковисцидозе (наследне болести која се исказује не-нормално великом количином слузи)... „Генетске болести” нестале из два разлога. Постојаће тестови да се оне

КАРЛИЦА

Врло уска

Кукови су се сузили. Женски стас приближио се мушком, поготову што су им груди све равније. Ова се особина преноси лако јер то што немају млека не доводи у опасност живот новорођенчета. Бебе имају све крупнију главу, царски рез је све чешћи. У стомаку више нема слепог црева — органа за који никад тачно није утврђено шта је уопште ту тражио.

РАСТ

Манекенски

Висина ће се усталити негде око два метра у просеку, али ће грађани достићи и до 2,3 м, док ће сељаци имати 1,3 м, ако их уопште буде. Тежина неће расти сразмерно висини. Наши ће мишићи, због седећег начина живота, атрофирати. Човек будућности имаће висок, издужен стас.

КЕНГУР ИЛИ МУТАНТ?

открију у мајчиној утроби и такви ембриони уклоне. С друге стране, оболеле особе моћи ће да се лече генском терапијом: „биолошким маказима“ уклањаће се болесни гени и замењивати здравим. Човек ће тако посати господар своје еволуције – моћи ће да створи новог Homo sapiens-a, генетски исправног.

– За сада, међутим – спушта нас на Земљу онколог Клод Жасмен – није реално надати

се примени ове терапије у ширим размерама. Она, штавише, није ни пожељна с обзиром на досадашња искуства и то како су се завршавале идеје о стварању „идеалног човека“. Најмрачније странице светске историје исписане су у време кад је уздизана теорија о таковзаном натчовеку.

Било како било, наши далеки далеки потомци имаће на располагању технике да надзиру свој развој. И, као сваки пут кад су у питању велика от-

крића, можемо бити сигурни да ће их користити. Уосталом, можда неће ни имати другог избора...

Зна се да је Земља осуђена

ГЛАВА

Велика лобања, краћа вилица

Глава се издужила. По неким биолозима, кора великог мозга, која је током протеклих три милиона година еволуције и селекције утростручила запремину, у будућности ће се још више повећати. Али, зато ће вилица бити краћа, без умњака.

ОЧИ

Тамне и кратковиде

Очи ће у већини случајева бити кестењасте боје због мешања „раса“ – ген задужен за „тамне очи“ победиће ген за „плаве очи“. Већина особа биће кратковиди или ће имати неке друге сметње које ће се исправљати помоћу – протеза, то јест вештачких очију.

КОЖА

Сви су „препланули“

Кожа је постала тамнија – „расе“ су се измешале, особина „тамна кожа“ победила је особину „светла кожа“. Међутим, та загаситија кожа може се показати као мана у градовима где су људи мање изложени светлости. Мање осетљива на сунце од светле, она теже прерађује витамин D без кога нема здравог и чврстог костура.

ПРСТИ

Без најмањег

На ногама ћемо имати један прст мање и то онај најмањи! Утврђено је да он већ годинама постаје све краћи... Зашто не претпоставити да ће га наши далеки потомци једног дана потпуно изгубити?

НЕКАД
(ПРЕ

50.000 ГОДИНА

ДАНАС

СУТРА
(КРОЗ 500.000 ГОДИНА)

ВЛАСИ

5 милиона мање!

Одећа и разне креме штитиће нас од утицаја климе. У одсуству борбе за опстанак длакавост ће доживети најразличитије промене. Поред врло длакавих људи постојаће и они потпуно ћосави. Међутим, и они ће бити отпорни на климатске промене. Та ће се особина генски преносити на потомке, а да ови због тога неће бити у лошијем положају од чупавих. Ми оне душе моћи ће да кажу збогом длачицама којих на телу има 5 милиона, плус 150.000 власи косе.

ФОТО-РОБОТ НАШИХ ПОТОМАКА

Велике главе, равних груди, ћелав и мекан – је ли то портрет човека кроз 500.000 година?

Кроз два милиона година Човек-медуза лебди у васиони...

Он живи у новој околини – космосу. Због одсуства Земљине теже његово се тело знатно променило. Проток крви, усредсређен према мозгу, више не исхрађује ноге које су практично постале непотребне. Скелет брзо губи калцијум (коштана маса астронаута смањује се у космосу за 1 одсто месечно!). Мишићи се такође топе: у васиони није потребно чинити никакав напор – довољно је дотаћи неки предмет, трокрилни ормар рецимо, па да се он помери. Јер, и он лебди. После хиљада генерација тело *Homo ingravitusa* свело се на меки омотач са четири „крака“ и он почиње да личи на – медузу...

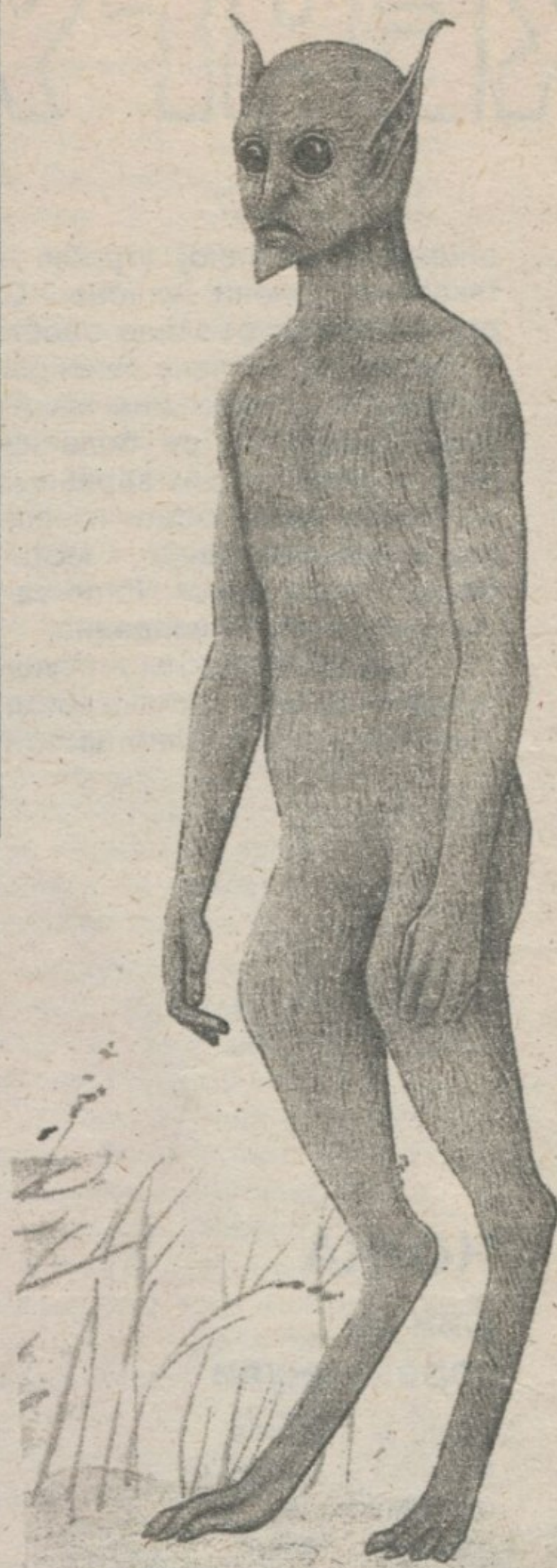
да једног дана нестане и сасвим је природно очекивати да се човек потруди да нађе могућност да се, најпре, прилагоди изменама климе, а потом и животу на некој другој планети. Тада се велике генетске промене морају догодити. Угледни амерички палеонтолог Дугал Диксон, комбинујући генетску манипулацију и класичне чиниоце еволуције, замислио је људе кроз два, три и пет милиона година. Човека који живи на планети – пустињи, човека медузу и „технолошког човека“ –

мутанта који је морао да напусти Земљу на васионском броду и касније се, као ванземаљац, вратио да поново освоји родну планету и потчини

своју некадашњу „браћу“.

Уосталом, свако има право да замишља своје потомке. Какви ће бити ваши?

В. Милићевић

Кроз три милиона година

Пустињски човек-кенгур...

Ако клима и даље буде све топлија, цела наша планета може постати пустиња. Да би се заштитио од Сунца, човек будућности, како замишља Дугал Диксон, потражио је себи „стан“ у подземним пећинама, а кад мора да изађе, да би уштедео снагу и скратио додир са врућим песком, креће се у скоковима. Уши су му врло издужене чиме побољшава свој лични систем хлађења. Заслепљен јаком дневном светлошћу, разликује само црну и белу боју, али му је зато ноћни вид много оштрији од нашег.

температуру, гравитацију, атмосферу. На Земљу се искрцавају ванземаљци, мали (не и зелени) са заштитним оклопом и херметичким комбинезоном који им обезбеђује сталан притисак. У свом некадашњем завичају освајачи затичу потомке оних људи који су успели да преживе после њиховог одласка и одлучују да их искористе. Неке, после генетичког инжењеринга, употребљавају као јахаће животиње! Други, претворени у циновске шницле, завршавају у тањиру својих далеким рођака.

Кроз 5 милиона година

Повратак окрутног мутанта...

Пошто су морали да напусте Земљу која је постала исувише загађена и населили друге Сунчеве системе, људи се, пет милиона година касније, враћају да освоје стару планету. Али, у међувремену су навикли на другачију

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

МА ШТА КАЖЕШ

КОНАЧНО ИДЕАЛ

Педесетпегодишњи Британац Крис Блек коначно је остварио свој давнашњи сан и венчао се са својом љубљеном. Ова вест свакако не би стигла у новине да „невеста“ није гитара марке „Фендер Стратокастер“ у коју је младожења заљубљен већ три и по деценије. Наравно, поставља се питање зашто своју везу није и раније озваничио. Разлог је крајње једноставан: није могао да нађе свештеника спремног да учествује у таквој лудорији. Срећом, у међувремену се спријатељио са једним који је пристао да изведе целу церемонију. Одмах после венчања необични пар кренуо је на свадбено путовање у пратњи Блекове супруге која је већ навикла да мужа дели са госпођицом „Фендер“. ■

ЧИСТ УЖАС

Четири мушкарца која су прихватила понуду једног британског Друштва за заштиту животиња да за 10.000 фунти проведу недељу дана у условима у којима се иначе узгајају пилићи одустала су после само 18 сати. Чак ни помисао на поприличну награду није била довољна да их задржи у скученом кавезу у коме су помодрили што од хладноће, што од глади и укочености. До необичне понуде је и дошло да би се обелоданили ужасни услови у којима живе сироти пилићи: фарме на којима се гаје нису фарме него прави концентрациони логори, тврде у управи Друштва о коме је реч. Како је експеримент са људима показао, нису много претерали. ■

АНЂЕОСКИ ЖИВОТ КОД АНЂЕЛА

Када је пре два месеца седамдесетшестогодишњи Анђело Рус из америчког града Делтона одведен на психијатријску клинику, једина бића која су зажалила за њим били су – пацови. Све у свему, њих 230, колико је и нашла екипа за дератизацију коју су позвале комшије. Сви примерци, од првог до последњег, били су добро ухрањени, што најбоље говори о томе са колико је пажње Анђело неговао своје кућне љубимце. Очигледно, водили су анђеоски живот који се, ето, стицајем околности и комшијског неразумевања, није претворио у вечност. А били су на најбољем путу до тога. ■

КАЗНА

У Италији је пре извесног времена ступио на снагу закон који сваког ухваћеног у куповини шверцованих цигарета обавезује не само да плати казну, него и да о свом трошку да оглас у новине у коме ће се јавно посути пепелом по глави, односно признати почињено дело. Овај закон требало би да посрами све оне који цигарете не купују тамо где треба, у радњама, него од шверцера чиме директно оштећују државу јер остаје без пореза. Све досадашње мере биле су немоћне да спрече овај, за шверцере веома уносан, посао. Хоће ли то учинити нови закон, остаје да се види. ■

АУУУ!

Према студији Секретаријата за здравље коју је недавно објавио лондонски лист „Индипендент“, Британци се баш нису убили од чистоће: сваки десети носи доњи веш бар два-три дана, а сваки стоти сматра да је сасвим довољно да га мења једном недељно! Никакво чудо јер је сваки четврти од хиљаду анкетираних без зазора признао да се не купа по три-четири дана.

На личну хигијену претерано не полажу ни њихове сународнице: свака шеста заобилази каду по неколико дана. ■

ТАКО МУ И ТРЕБА

Кад човек гура нос тамо где му није место, не треба да се чуди ако остане без њега. А баш то се догодило једном тридесетогодишњем становнику Отаве, главног града Канаде, који је у раним јутарњим сатима покушао да прекине свађу између таксисте и двојице путника. Резултат његовог посредовања? Један од путника одгризао му је добар део носа због чега је хитно пребачен у болницу. На сву срећу, одгрижени део брзо је нађен и враћен на „своје место“. ■

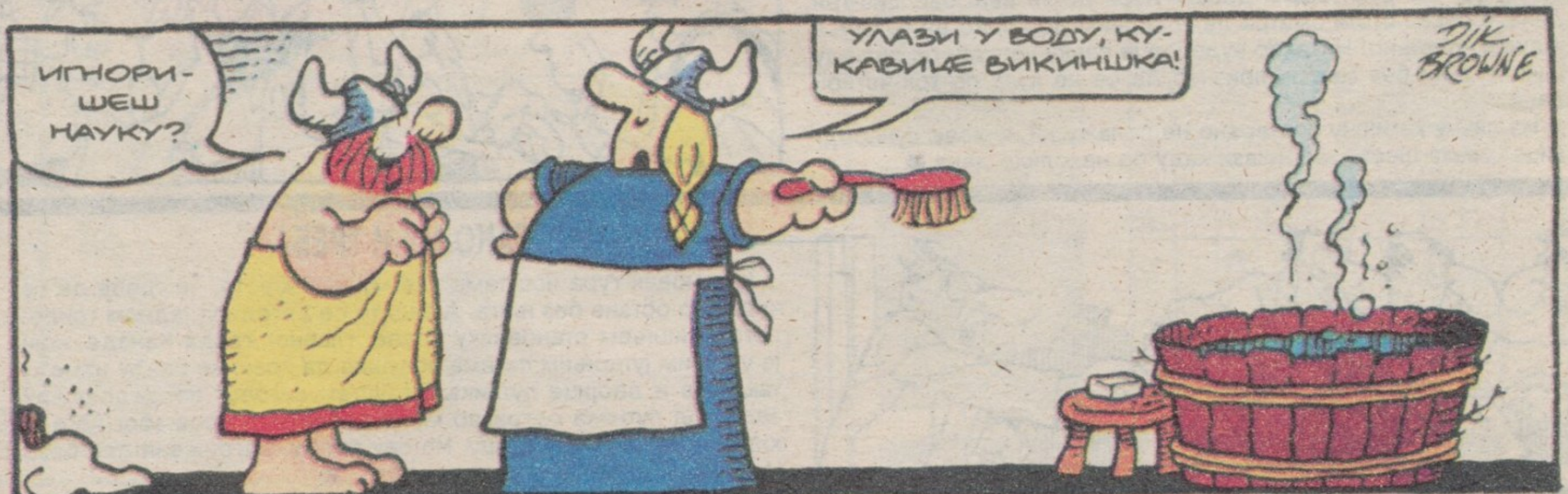

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

013

И то је.... и то је....

ПЛАТИНА

● Волите ли загонетке? Ево једне: шта заједничко имају зубне пломбе, вереничко и венчано прстење, стакла за наочаре, тостери за хлеб, завесе од вештачког влакна, бензин и вештачко ђубриво? Одговор: сви они производи и њихова израда зависе од најскупљег метала на свету – платине.

● Особе које се не баве техничким наукама мисле да се платина углавном користи за израду накита. У ствари, бар 75 одсто светске производње платине користи се у индустрији. Платина нам помаже да побољшамо и појефтинимо добијање неких прехранбених производа и текстилних влакана.

● Без платине свемирски бродови не би полетели у космос нити би човек стигао на Месец. Авиони, бродови, електрични кућни апарати, компјутери – за све је потребна платина. И многи срчани болесници тешко да би могли без платине: за сићушне електроде пејсмејкера често се употребљава овај скупочени метал.

● Вековима човек није знао чему би све платина могла да му послужи. Стари Египћани и Индијанци Јужне Америке користили су је за украшавање и израду накита. Шпански освајачи који су у рекама Колумбије тражили злато нису обраћали ни најмању пажњу на грумење платине.

● Индијанци су сребрнасти метал сматрали за „незрело злато“ и бацали га натраг у реку верујући да ће у води сазрети и постати жут.

● Први извештај о платини написао

је Шпанац А. де Уља 1778. године после повратка са експедиције по Јужној Америци. У опису својих путовања он спомиње како се у рудницима злата у Колумбији налази и метал звани платина.

● Први узорак платине, који је касније научно испитан, донет је у Енглеску 1741. године, а 1752. било је утврђено да се, како се веровало, „нерастворљива“ платина ипак раствара у царској води (смеши једног дела хлороводоничне киселине и три дела азотне киселине).

● Платина је изузетно отпорна на већину киселина, база и соли. Њена тачка топљења налази се на астрономских 1772, а кључања 3.827 ± 100 Целзијусових степени. Због тога се за израду оптичког стакла – за наочаре, камере, телескопе – као и електронских цеви користе посуде од платине. При изради прве радио-електронске цеви, популарно назване радио-лампа, такође је коришћена платина.

● У чистом облику платина се лако обрађује: од свега 30 грама овог метала тањењем се добија листић танак свега 0,025 милиметара и по површини раван тениском игралишту. Од исте те количине платине може да се добије преко 100 километара дугачка, готово невидљива нит.

● Уз додатак иридијума и рутенијума (који са паладијумом, родијумом, осмијумом и самом платином спадају у платинске метале) платина постаје један од најтврђих метала који се користи за жилете, хируршке и друге инструменте чија сечива морају да буду тврда и веома оштра.

● На челични бродски труп стављају се платином обложене аноде које производе слабу струју и она годинама штити подводни део брода од корозије и спречава да се уз њега приљубљују разне шкољке и друге морске животиње.

● Готово је немогуће набројати за шта се све користи платина. Због тога се предвиђа да ће се потреба за платином и осталим платинским металима до 2000. године повећати за више од 100 одсто.

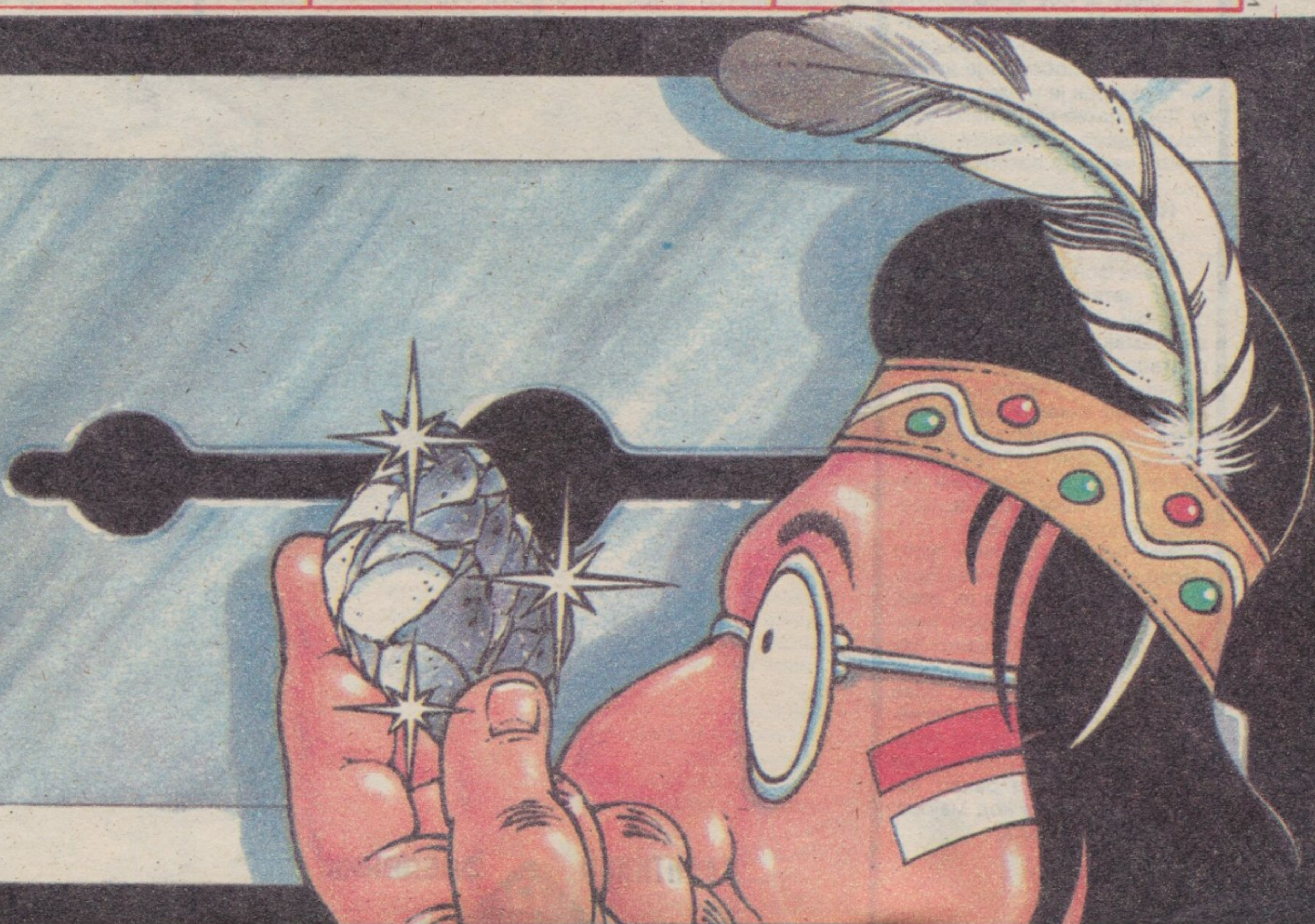
● Накит за који се каже да је од платине садржи и 5 до 10 одсто иридијума или рутенијума.

● У Русији је од 1828. до 1841. године кована такозвана платинска рубља. Израђивана је, у ствари, од легуре платине и иридијума.

● Од легуре која садржи 90 одсто платине и 10 одсто иридијума били су израђени еталони за такозване међународне мере или нормиране мере, примери за дужину (метар) и тежину (килограм). Ти еталони чији су облик и тежина због материјала од кога су начињени постојани, чувају се у Међународном заводу за мере чије је седиште у Северу крај Париза.

● И на крају нешто о имену драгоценог материјала. Платина је, у ствари, деминутив од шпанске речи плата – сребро. Према томе, ако бисмо желели да преведемо име овог скупоченог метала, можда бисмо могли да употребимо реч *сребрнашце*.

К.В.

ПО
СВАКУ
ЦЕНУ
ДО
СЛОБОДЕ

ГОЛГОТА ЦРВЕНИОГ БАВОВОЛА

Августа 1940. Франц фон Вера сврставан је међу десет најбољих немачких ратних pilota. Иако је рат тек почео, већ је имао осам ваздушних победа. Претпостављени су му убележили још пет британских авиона оборених изнад аеродрома у близини Лондона. Енглези су тврдили да то није тачно, али је немачка штампа брујала о неустрашивости младог Вере.

И сам Вера трудио се да остави утисак великог ваздухопловног аса. Понашао се надмено, хвалисао се где год је стигао, стално је носио црвени прслук због чега је и добио надимак Црвени ђаво, а како му је и то било мало, у кући је држао – младуче лава.

А онда је срећа напустила двадесетшестогодишњег немачког pilota: почетком септембра 1940. оборен је изнад Енглеске док је у „месершмиту 109“ пратио групу немачких бомбардера. Остао је жив, али се нашао у логору.

Наиван план и лоша срећа

Франц фон Вера био је двадесет четврти немачки официр који је тада доспео у један замак у околини Лондона претворен у логор. Замак је био прилично утврђен, али није пружао никакве могућности за шетњу заробљеника, па су их свакодневно изводили у околину где су, у пратњи четири наоружана војника, проводили по сат времена.

Знајући да је околина густо насељена, а да је Велика Британија острво са кога је, ипак, тешко умаћи, стражари нису били нарочито опрезни. Ни режим у замку није био пре-терано строг. Вера је то брзо уочио и одлучио да побегне. Саопштио је то осталим логорашима, а да би остао центлмен, како је рекао, затражио је пријем код мајора, команданта логора.

— Господине мајоре — обратио се немачки пилот Франц фон Вера заповеднику британског логора — кладим се у три литра шампањца и десет цигарета да ћу за шест месеци побећи одавде!

— Господине мајоре — обратио му се, с осмехом, на доста рђавом енглеском језику — дошао сам да вам понудим опкладу!

— Какву опкладу?! — зачудио се мајор.

— Кладим се у три литра шампањца и десет цигарета

да ћу за шест месеци побећи одавде! — наставио је Вера. — Јесте да ме окружују камени зидови и споља двоструки ред бодљикавих жица, али — успећу.

Мајор је прихватио изазов. И, Франц фон Вера је побегао! Искористио је прилику за време једне шетње.

Бегунац, међутим, није имао среће: после десетак дана ухваћен је у некој стаји, промрзао, блатњав, исцрпљен. Враћен је у замак где је одлежао 21 дан у самици. Мајор, командант логора, подсетио га је на изгубљену опкладу.

— Још нисам одустао! — одговорио му је Вера. — Сачекајте!

Мајор се радо одрекао шампањца и послао младог немачког pilota у логор у Свонвику, у средњој Енглеској.

Петорица у тунелу

У новом Верином „дому“ на логораше се пазило широм отворених очију. Била је то напуштена фарма вишеструко ограђена бодљикавом жицом, са кулама-стражарницама, ноћу осветљена рефлекторима, са стражарима на сваких тридесетак метара. Вера, ипак, није одустајао од бекства.

Намеравао је да испод логора прокопа тунел. За свој план придобио је пет немачких официра, остали су акцију сматрали бесмисленим.

У међувремену, један немачки официр одустао је од бекства. Овога пута Вера је одлучио да не тумара Енглеском – на оближњем аеродрому докопаће се авиона. Другови у логору начинили су му фалсификована документа на име Алберта Вилијама ван Лота, холандског pilota специјалне ескадриле стациониране у Абердину. Један логораш дао му је своје летачко одело које је сачувао, други чизме с крзном, трећи кожне рукавице.

Остали бегунци, њих четворица, одлучили су да се про-

бију до неке од енглеских лука и ушуњају се на брод за Француску. Даље ће већ бити лакше.

Тако су петорица немачких официра кроз тунел изашла из логора 20. децембра у девет сати увече. Немачки логораш певају су у том тренутку гласније него икад како би одвукли пажњу стражара.

Мрачна ноћ ишла је Вери на руку. Стигао је до железничке пруге где је стајала само локомотива. Попео се и објаснио машиновођи да је холандски пилот, да му је авион оборен и да мора да се јави најближем војном аеродрому. У том часу пристигао је ложац и машиновођа га је замолио да одведе Вери до те-

лефона у насељу Кондор Парк, нешто даље уз пругу.

Благајник на железничкој станици ништа није посумњао. А кад су позвали дежурног официра са војног аеродрома удаљеног око двадесет километара, Вера му је објаснио да је оборен и да му треба помоћ. Официр је обећао да ће одмах послати цип по њега.

Тако се Вера ускоро нашао у топлој канцеларији енглеског официра.

Назад у самицу

Дежурни официр, међутим, није био ни најмање наиван. Затражио је од Вере документа и плочицу за препознавање коју војници носе око врата...

Само провиђење притекло је Вери у помоћ – у том тренутку зазвонио је телефон. Позив је долазио са аеродрома у Абердину. Док је дежурни официр подизао слушалицу, Вера га је упитао где је тоалет.

Уместо у тоалет, пожурио је до хангара. Испред зграде угледао је нови „харикен“ на којем су тих дана испитивани мотори фирме „Ролс-Ројс“.

– Дошли сте по авион? – упитао га је механичар који је управо завршавао преглед стајног трапа. – Није стављен акумулатор, сад ће и то бити готово.

Очигледно, механичар је веровао да је Вера један од pilota који су испитивали авион.

И баш када је механичар завршио посао око акумулатора, иза Вериних леђа нашао се дежурни официр с пиштољем у руци. Немачки пилот је откривен.

Франц фон Вера је враћен у Свонвик. Добио је 14 дана самице. Ухваћена су и остала четири бегунца.

Прве недеље јануара 1941. Вера је, са око хиљаду немачких затвореника, упућен бродом „Војвоткиња од Јорка“ у Канаду. Њега су држали под посебном стражом.

Докопаћу се Америке

Немачки пилот ни часа није одустајао од бекства, а знајући да су зиме у Канади оштре, свакодневно се у бродском купатилу купао хладном водом, некада и по два сата!

Брод је стигао у Халифакс где су заробљеници укрцани у теретне вагоне. У Верином вагону било је 35 затвореника под будним оком 12 стражара. Одредиште: логор у близини језера Супериор, у Онтарију.

У договору са осталим затвореницима, Вера је на једној станици искочио кроз про-

зор. Затвореници су на његов миг започели тучу и настала је гужва коју је Вера искористио. Чим је шмугнуо, један затвореник брзо је затворио прозор.

Верино бекство откривено је тек после 150 километара.

Немачки пилот кренуо је на југ. Погрешио је правац. Иако се граница са Сједињеним Америчким Државама налазила само тридесетак километара од места где је побегао из воза, границу је угледао тек после 150 километара пробијајући се кроз снег.

Изјутра 24. јануара доспео је до Џонстауна на обали реке Сент Лоренс. На другој страни видела су се светла америчког града Огденсбурга.

Био је сломљен, али је крикнуо од радости: докопаће се Америке и слободе.

Река је била залеђена и он је последњим делићима снаге почео да пузи. Пред самом америчком обалом леда није било... Није смео, а ни могао, да плива. Натчовечанским напорима вратио се назад и у шупи неког фармера нашао чамац. Готово у бунилу кренуо је назад преко залеђене реке вукући чамац.

Ноге и руке полако су престајале да га слушају. Био је потпуно промрзао, али свестан да мора стићи на другу обалу.

И успео је.

Нека жена наша га је у снегу крај пута онесвесћеног и одвезла га у болницу. Дошла је америчка полиција. И потекла је прича Франца фон Вере...

Канађани су, међутим, тражили да га Американци врате. Немачка амбасада платила је кауцију од 15.000 долара да га пуне из затвора. Чекало га је суђење због незаконитог уласка у Америку. Федерални истражни биро одредио је агенте да га даноноћно прате. Ипак, умакао им је и, прерушен у мексичког радника, стигао у Мексико. Даље су га преузели Немци и тајно вратили у домовину. У Немачкој је дочекан као херој. Хитлер му је уручио орден Витешког крста.

Тако је Вера сео за команду ратног авиона. Пре тога спаковао је три литра шампањца и 10 цигарета и послао енглеском мајору, команданту логора у близини Лондона. Приложио је и кратко писмо:

„Иако сте изгубили опкладу, поклањам вам своју! Оберлајтнант Франц фон Вера“.

Франц фон Вера погинуо је 25. октобра 1942. изнад Атлантика. Не у борби, већ због квара на мотору авиона!

Миленко Тодоровић

10 НАЈУГРОЖЕНИЈИХ: ХОЋЕ ЛИ НЕСТАТИ?

БРАЧНА АГЕНЦИЈА ЗА НОСОРОГЕ!

Мецима, електричним тестерама, моторним чамцима – човек је угрозио многе животињске врсте. Сада мора и да им помогне. Чак и да им тражи партнера са којим ће, акобогда, имати децу

Никад више, чак ни у резерватима или зоолошким вртovima, нећемо моћи да видимо животиње приказане на овим страницама „Забавника“? То ће се заиста и десити за годину-две ако се нешто не учини... Зато је недавно Светски фонд за заштиту природе (WWF) започео нову кампању за спасавање десет животињских врста којима прети непосредна опасност да заувек ишчезну. Кривицом човека углавном. Јер, нема сумње, овим крупним или патуљастим, лепим или смешним, шареним, крештавим, необичним створењима, која својом разноврсношћу чине нашу планету тако чудесном, никако не пријају људске активности – сеча шума, дизање нових насеља, индустрија, туризам... Опстанак им сада зависи од тога може ли данашњи свет да помири свој развој и очување човекове околине: WWF за први тренутак препоручује стварање забрана где ће моћи на миру, далеко од ловаца и туриста, да живе и размножавају се, контролисану сечу шума и, наравно, законе о забрани убијања уз високе казне за ловокрадице и трговце...

1. ПЛАВИ КИТ

Највећи сисар на планети Земљи (до 30 метара дугачак) и најтежа животиња која је икад живела на копну и мору (100 тона!). Само јетра једног оваквог цина тешка је 800 килограма! За последњих пет го-

дина више од два милиона китова свих врста убијено је (због меса, ушију, амбре) и сада их је преостало свега неколико хиљада. Плавих китова, по најновијим проценама, има свега 450! Они страдају од загађене воде и смањења количине планктона којим се хране. Захваљујући Међународној комисији за китове они су, срећом, од 26. маја 1994. (после жестоке борбе између Јапана и Европе која је трајала пуне три године) најзад заштићени. Сада је лов на китове забрањен у области између Антарктика и 40. паралеле, изузев територијалних вода Чилеа и Аргентине где их не лове. Упркос томе што су Јапанци незадовољни и што прете да ће повући потпис мораторијум већ даје прве резултате.

2. КОРЊАЧА ЛАУТА

Овај морски цин тежак готово тону, с препознатљивим оклопом без шаре, полаже јаја у песку на морској обали Мексика, Француске Гијане, Папуе Нове Гвинеје и околних острва... Нажалост, овај дебелокожац – водоземац кога немилосрдно лове мрежама стајачицама због сала од кога се праве најфинији козметички производи није отпоран на тешке метале и хлор који доспевају у море с отпадним водама, гуши се најлон кесама, а све чешће корњаче лауте, кад дође време за полагање јаја, не могу да препознају обалу на којој су то вековима чинили њихови преци јер на плажама, до јуче пустим и сигурним, непрекидно ничу нова насеља.

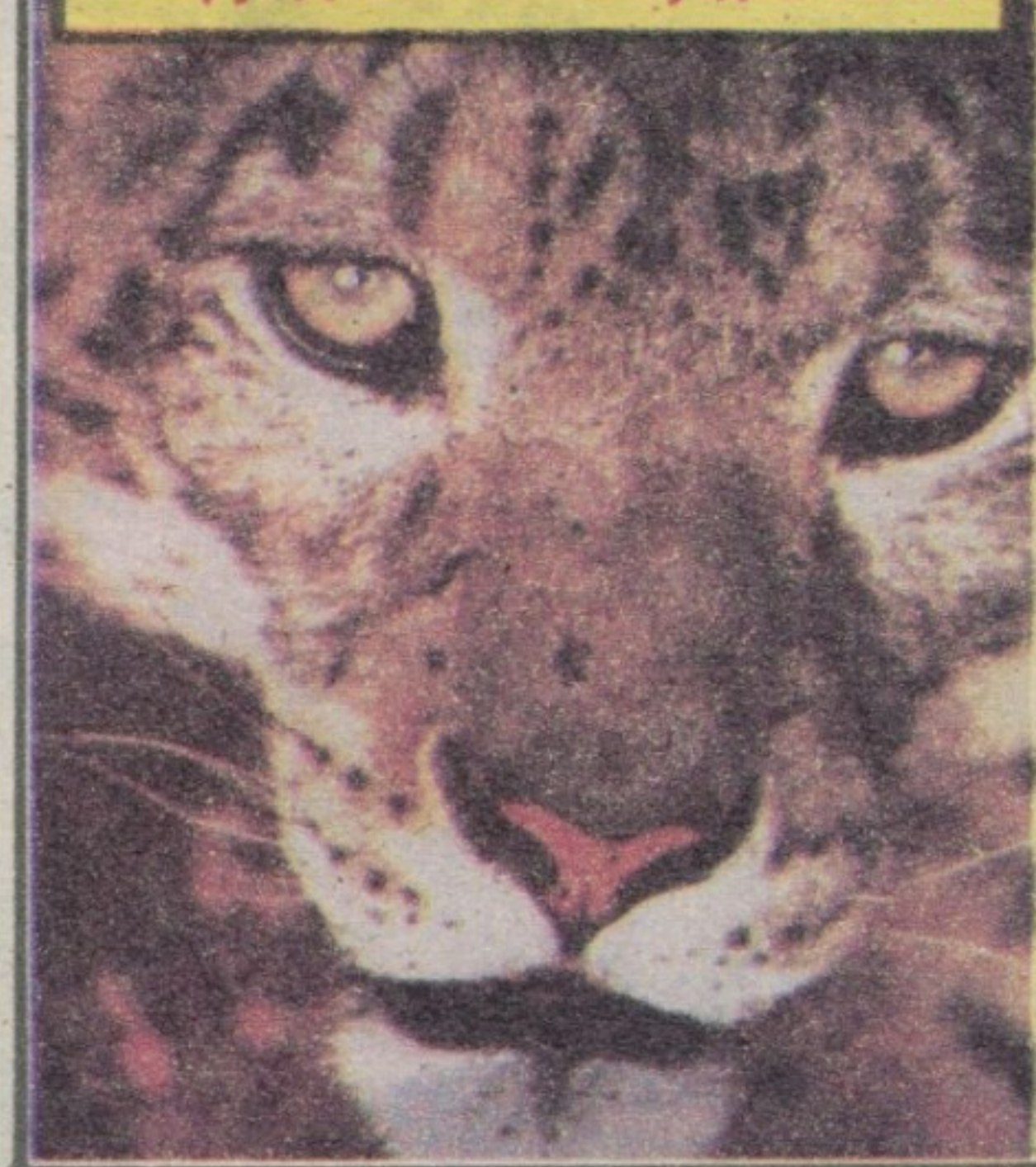
3. ФОКА-МОНАХ

Двоструки кожни набор на њеном затиљку подсећа на калуђерску капуљачу, па отуд и име овој тропској фоки. У питању је заиста „редак звер“: има их свега 500 и пливају водама Медитерана, крај обала Грчке, Турске, Алжира и Италије. Иако су законом заштићене, рибари их кришом лове правдајући се да то чине зато што монах прождире огромне количине рибе. Фока-калуђер страда од издувних гасова моторних чамаца и њихових елиса које јој задају дубоке ране. Туризам је за њу буквално смрт. Резервати постоје у Грчкој и крај острва Мадере, али било би добро да их је много више.

4. КОВРЦАВИ ПЕЛИКАН

Огроман кесасти кљуун (запремина кесе до 12 килограма!), китњаста ћуба, крупно тело на кратким ногама – више личи на карикатуру него на живог створа. Има их свега 1000 парова, а гнезде се у мочварама и трстикама Балкана, Грчке и у делти Дунава. Мање колоније још се могу срести на Скадарском језеру, на острву Грможур. Рибари га оптужују да тамани рибу, па га зато прогоне. Страдају такође и због све већег исушивања мочвара. WWF надзира у Турској места где би могли на миру да обитавају, пописују их, пребројавају, надзиру...

Некад је живео на великом подручју централне Азије све до Алтаја, Амура и острва Сахалин на северу. Данас их има једва 2.000!

5. СНЕЖНИ ЛЕОПАРД

Лобања необичног облика, дуга пераста длака која прекрива густо вунасто доње крзно. Боја беличастосива са жутим преливом с леђне и потпуно белом с трбушне стране. Дугачак око 2,5 метра, од чега готово метар отпада на реп. Лети живи на планинским врховима Хималаја, и до 4.000 метара висине, а зими се спушта на 2.000 m да би ловио. Његово је крзно врло цењено, али је трговина њиме забрањена под претњом високе казне. Ловци га, међутим, и даље махнито гоне тако да је преостало мање од 2.000 снежних леопарда!

6. ЦИНОВСКИ ПАНДА

Обитава само у планинама Сечуана, Кина. Да би се размножавао, мора да живи у групама од стотинак јединки. Нажалост, преостало је само 35 група од по двадесетак панда. Уз то, он мора стално да се сели у потрази за храном јер зависи од две врсте бамбуса којима се искључиво храни. У плану је да се десетак постојећих резервата прошири и да се направе пролази између њих са засађеним бамбусом и групе тако повежу.

Кинези који брину о циновским пандама хватају их у округле замке од трупаца, успављују их стрелицама и на врат им стављају огрлицу с одвиљачем тако да могу да прате њихово кретање. Успут им измере дужину и килограме. Мужјаци су тежки и до 125 кг, а дугачки 1,5 м. Женке су мање, просечно теже 100 килограма.

7. ЗУМБУЛ – МАКАО

Највећи папагај на свету, са репом дугачким 60 центиметара, кобалтноплаве боје, ара хијацинт живи у паровима, мочварама и прашумама Јужне Америке. Због свог перја веома тражен и веома угрожен: сви би хтели да га имају – и зоо вртови и љубитељи птица, а ловокрадице и трговци задовољно трљају руке... Од Панаме до Бразила основано је неколико резервата за ове прелепе птице, али тек би прекид трговине, која је недавно забрањена, могао да донесе прве резултате.

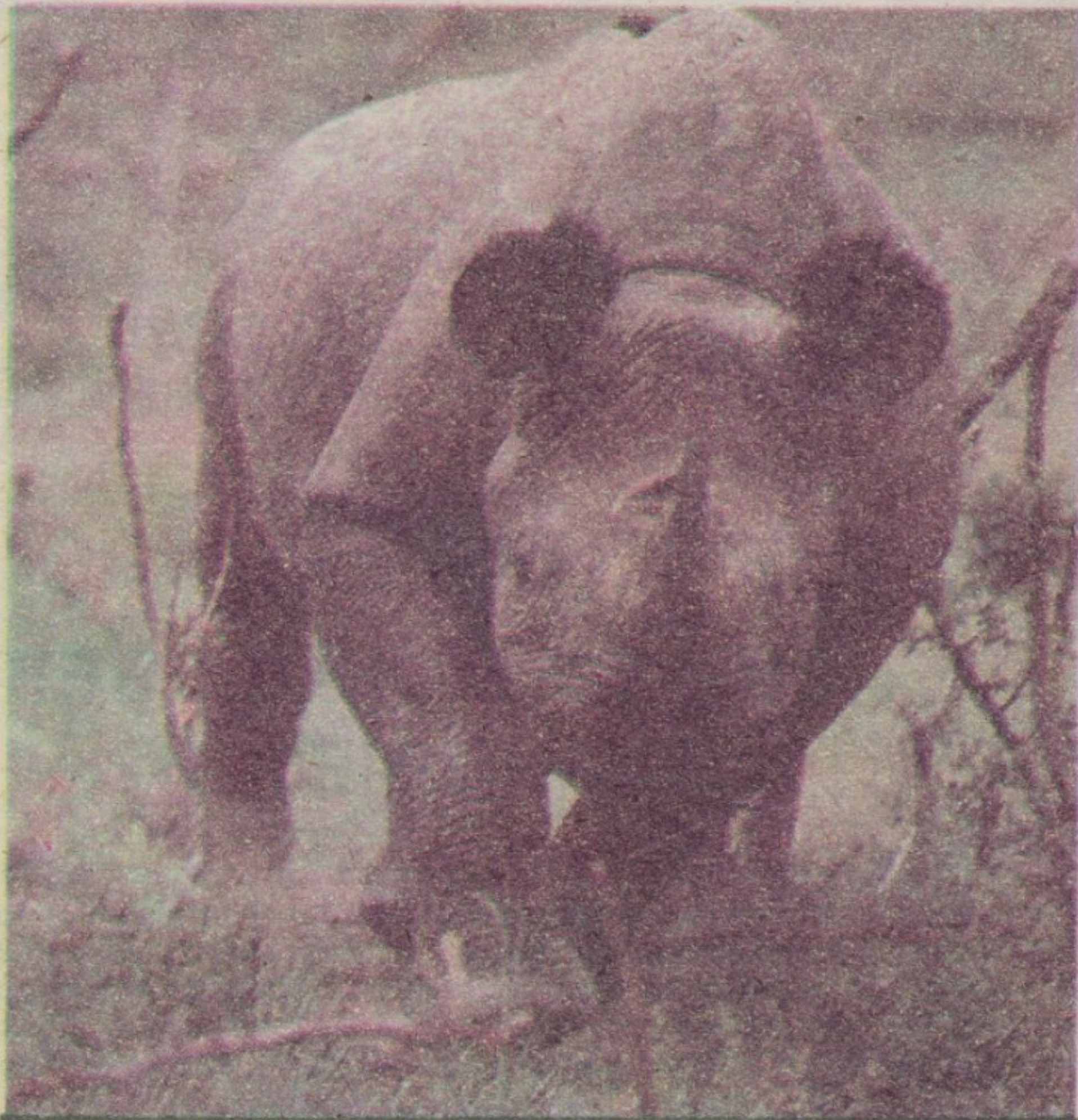

На свету је остало само 3.000 ара-зумбула: ови папагаји плавог и жутог перја живе у паровима (верност за цео живот) и прашумама Јужне Америке.

ПОЛИТИКИН

15

ЗАБАВНИК

Црни дани за црног носорога – у целој Африци нема их више од 3.400!

8. ЦРНИ НОСОРОГ

На целом афричком континенту, од Сомалије до Рта добре наде, нема их више од 3.400 примерака. Најпре су десетковани у Индији и Малезији да би се бесомучан лов на њих наставио у Африци због веровања да њихов рог, нокти, пенис, крв, па чак и урин, враћају мушку снагу. У источној и јужној Африци има неколико резервата у којима је приступ посетиоцима забрањен јер, примећено је, тамо где има радозналих људи – нема ништа од парења и младунаца црног носорога.

9. АФРИЧКИ СЛОН

Препознајте га одмах јер, за разлику од свог азијског рођака, има огромне уши и дугачке кљове. Размножавање му је врло ограничено: на једну женку у просеку четири младунца. Током последњих 80 година трећина популације пала је као жртва зверокрадица. Остало их је још око 500.000. Међутим, и њима се црно пише: наглим повећањем броја становништва у Африци непрекидно се смањује животни простор за слонове и могућност да се исхране. Као што се зна, они поједу најмање 100 kg траве и лишћа дневно. Од јануара 1990. забрањена је трговина производима од слонове кости. Нажалост, нису све афричке земље потписале овај уговор, а ловокрадице и даље раде свој посао.

Мање од 500 планинских горила живи у резерватима источне Африке. И то баш тамо где сада бесни грађански рат.

10. ПЛАНИНСКИ ГОРИЛА

Живи на планинским ланцима вулканског порекла између Заира, Руанде и Уганде. Његова лобања и шапе врло су цењени трофеји међу туристима и ловцима који долазе на илегалне сафарије. Лове га такође и због меса као и да би га продавали зоо вртovima. Кријумчарење екзотичних животиња доноси огромну зараду, одмах иза трговине оружјем и дрогом! Ни резервати више не играју своју улогу откако је избио грађански рат у Руанди. Неки људи из светске организације помишљају да иселе групу планинских горила, као што је Ив Кусте организовао евакуацију мрког медведа из околине Бугојна у неке, такође дивље, али мирније крајеве.

В. Милићев

Док ми причамо...

... ОНИ СУ МОЖДА ВЕЋ ИШЧЕЗЛИ?!

ПАТУЉАК – САМОТЊАК – Суматрански патуљаста носорог, дугачак 2,1m, висок 1,2 m, чупав и са два рога, дуго је у југоисточној Азији бесомучно уништаван због веровања да његов рог има афродизијачко дејство. Данас екипе WWF покушавају да ухвате последње преживеле на Суматри и Малајском полуострву: наиме, они су постали тако ретки да су, без посредства човека, шансе да се мужјак и женка сретну у природи тако рећи равне нули.

ЦРВЕНИ ВУК: НЕМА ИХ ВИШЕ ОД 100 – Америчког црвеног вука толико су дуго сматрали државним непријатељем број 1, јер је „непоправљива штеточина која напада стада“, да га је таманно ко је стигао. Толико се пучало у овог бедног створа да је готово нестао. Сада се повукао у Тексас где је, истина, заштићен, али му прети друга опасност – црвени вукови почели су да се паре с којотима.

КОНДОР: 20 ПРЕЖИВЕЛИХ – Док су се Американци решили да их спасу, преостало је само 20 кондора у целој Калифорнији, прецизније на 50.000 квадратних километара Сијера Неваде. Недавно је основан и Центар за размножавање кондора који, између осталог, помно надзире њихову исхрану. Јер, пестициди које уносе у организам кљујући своје жртве учинили су многе од ових грабљивица – стерилним.

БИЛБИ: НА ПУТУ ДА ПРЕЖИВИ? – Највероватније је да је мали аустралијски торбарски зец – бандикут (домороци га зову билби), омиљен залогај лисица и дивљих мачака, нестао. Један одрастао мужјак примећен је, жив, последњи пут 1931. После тога само је једна лобања нађена у близини Алис Спрингса – 1967! Сада једна екипа научника тврди да му је поново ушла у траг.

успео, почео је стрмо да се спушта. „Узми радио и зови помоћ“, рекао је пребледом Стиву.

Овај га је одмах послушао: „Упомоћ! Упомоћ! Хеликоптер пада у залив у близини Вајале!“ Нико није одговарао. „Пустито, притегни појас и добро се држи. Сада ћемо се спустити у воду!“, довикнуо му је Дон.

Дон и Стив упознали су се шест година раније. Стив Френсис, водонисталатер из Аделаиде, путовао је са својом женом Џенифер по Аустралији и зауставио се у приморском месту Сидуну пошто га је заболео зуб. Случај га је одвео у ординацију Дона Уркухарта. Пријатељство је почело када су доктор и пацијент, по годинама вршњаци, открили да обојица воле роњење и подводни

надјачао хучање ветра. „Добро. Плућа су ми пуна слане воде“, одговорио је Дон кашљући.

Стив је грозничаво размишљао шта даље да раде. Град Вајала био им је најближе копно и видео се на хоризонту, али и до њега је требало препливати најмање десет километара. Хеликоптер је потонуо тако брзо да нису стигли да зграбе нешто за шта би се држали или на чему би плутали. На аеродрому Парафилд очекивали су их у касно поподне, а чак и када би пошли да их траже, тешко да би их приметили у огромним таласима.

Схвативши безнадежност њиховог положаја, Стив је довикнуо Дону: „Ужасно смо далеко од обале, нећемо успети да допливамо!“ „Само ти пливај, успећемо!“, одвратио је Дон. Охрабрен Доновим спокојним гласом, Стив је запливао у правцу Вајале. „Не тамо, на другу страну!“, викнуо је Дон показујући према планини Јанг, даље у Заливу. „Морамо да се чемо таласе!“

„У праву је“, помислио је Стив. Планина Јанг деловала је двоструко даље, али су пливали под углом од 45° према ветру, таласима и плими, а не право у њих и смрт како је Стив кренуо. Пливали су леђно да се не би брзо уморили.

Стикова жена Џенифер нервозно је ходала по кухињи. Стив јој је рекао да ће јој из хеликоптера телефонирати рано по подне да би је обавестио када да дође колима на аеродром по Дона и њега. Пошто се није јавио, Џенифер се узнемирила јер то није личило на Стива. Позвала је Донову жену Хидер. „Ти знаш какви су када су заједно“, рекла је Хидер. „Вероватно су свратили код некога.“ Џенифер је, ипак, сваки час погледала у телефон.

Стив и Дон видели су велики теретни брод како лагано плови заливом и беспомоћно посматрали како пролази на око два километра од њих. Планина Јанг није им изгледала нимало ближа. Стив је приметио да Дон све више заостаје. „Пливај, стари!“, довикивао му је, али је Дон успоравао и све јаче кашљао.

„Не осећа се добро“, помислио је Стив видевши како Дон плута на леђима. „Ако не будемо пливали, струја ће нас одвући на пучину“. Вратио се до Дона, зграбио га за косу и запливао вукући га. Дон је још једном покушао да плива сам, али није издржао ни неколико минута.

И Стив је већ био веома исцрпљен. Мада искусни ронилац, није био неки нарочити пливач и само га је снажно мишићаво тело одржавало да се не удави. Донове очи изненада су се разрогачиле. „Упомоћ!“, узвикнуо је и нестао под водом. Стив је заронио, зграбио Донову испружену руку и испливао на површину.

Држећи једном руком Дона за косу, Стив се другом борио с таласима. „Пливај, Доне, пливај!“, говорио је. Али, Дон је лежао млитава и опет су потонули. Када га је Стив извукао, Донове очи биле су укочене. Дон је био мртав.

„Доне, Доне!“, викао је Стив држећи у наручју Донову главу, одбијајући да га препусти мору. Али, морао је. „Збогом, друже“, рекао је јецјући и полако се одвојио од Доновог тела. Никада у животу Стив се није осећао тако ужасно.

Ветар је постајао све јачи и високи таласи јуришали су на Стива са свих страна.

ЈЕДАН ЈЕ ИСПЛИВАО

Када се хеликоптер срушио у океан, положај двојице другова био је безизлазан: снажан ветар, огромни таласи, ледена вода, најближе копно удаљено преко десет километара

Хеликоптер „бел 47“ кружио је на висини од триста метара изнад залива Спенсер у јужној Аустралији. Летелица се, изненада, окренула за 180° и тридесетдеветогодишњи Стив Френсис на путничком седишту чуо је глас свога пријатеља пилота Дона Уркухарта: „Падамо, другари!“ Стив се чврсто ухватио за ручке.

Није било никаквог претходног знака да ће се догодити несрећа. Уживали су у мирном лету и само што су узлетели из Вајале, последњег места где су узели гориво. Дон је петљао око команди покушавајући да поврати контролу и, пошто није

риболов. Временом су се спријатељиле и њихове жене.

Пошто је Дон имао хеликоптер, често је звао Стива да лете заједно. Када му је Дон тог викенда предложио да лете до Аделаиде, Стив је одушевљено пристао и дошао у Сидуну. Узлетели су у суботу 23. октобра 1993. у осам ујутро. Летели су над копном осим на кратком делу од петнаестак минута изнад залива Спенсер, широког троугла где увек узбуркани океан удара у копно јужне Аустралије.

Хеликоптер се срушио у океан бочно и од силине удара разбили су се и кабина и мотор. Док је тонуо, Дон и Стив били су појасевима везани за седишта. Стив је одмах посегао за дугметом за аутоматско отварање појаса и брзо се ослободио. У полутами испод површине воде видео је да Дон лежи главом ослоњеном на инструмент-таблу.

Стив се нагнуо напред и отворио и Донов појас. Затим га је зграбио око паса и повукао из све снаге све док тело ошамућеног Дона није изишло кроз отвор где се некада налазило стакло ветробрана. Онда се и сам извукао из кабине и запливао нагоре.

Када се нашао на површини океана, Стив је с високог таласа угледао Дона на око шест метара од себе усред делова разлупаног хеликоптера. Допливавши ближе, видео је како из ране не Доновом челу тече крв. „Како си?“, викнуо је да би

У том вртлогу он више није знао у ком правцу да плива. Иза себе видео је укотвљени теретњак и осетио трачак наде. Лађа је била примамљујуће близу, али да би стигао до ње, морао је да се бори с плимом. Ипак је запливао према броду и тада му се учинило као да чује Донов глас: „Не у том правцу!“ Стив се збунио помисливши да је сишао с ума. Ипак је послушао тај „глас“ и запливао према копну у правцу планине Јанг.

Пливао је сатима и сатима трудећи се да не обраћа пажњу на грчеве у ногама и да задржи мокраћу упркос ужасном притиску у бешици знајући да ће тако изгубити мање течности. Бол га је, осим тога, држао у будном стању – и најкраћи дремеж значио је сигурну смрт.

У пола пет по подне Џенифер је, избежумљена од страха, позвала авио-центар аеродрома Парафилд и сазнала да хеликоптер још није стигао. Обећали су јој да ће позвати ваздухопловну контролу. У шест је zazвонио телефон и Џенифер се бацила на њега. Из контроле су јој јављали да је хеликоптер с Доном и Стивом нестао и да је о томе обавештен Центар за спасавање у Мелбурну.

На мору је, чим се смркло, ветар ослабио. Почеле су да севају муње и на ледену воду спустила се крупна киша. Стив је покушао да се одмара, али су му ноге биле укочене од грчева, руке тешке као олово. Пливао је као аутомат и, када се у једном трену окренуо на стомак, угледао је низ светиљки. Само, није могао да од-

реди да ли су од њега удаљене два или пет километара.

После извесног времена нешто му је очешало ноге. Морска трава! А где има морске траве ту негде је и копно! Стив се мало спустио и ноге му нису дотакле дно. Неколико минута касније покушао је поново и међу прстима осетио песак. „Хвала, Доне“, прошаптао је окренувши се пучини.

Чим је стигао до плићака и покушао да устане, срушио се. Укочене ноге нису могле да издрже тежину тела. Стив је почео да пузи. Убрзо је под коленима осетио муљ. Крв му је, постепено, поново прострујала кроз ноге, усправио се и, вукући их једну за другом, лагано окренуо. После отприлике једног километра пред њим се у мраку указао обрис неке зграде.

Нешто после пола десет увече Кристина Мередит, неговатељица у дому за старе око четири километра јужно од града Вајале, чула је глас из грмља у близини врата према мору. Опрезно је изишла на стазу и пошла у правцу гласа. Жмиркајући у помрчини, запањила се када је пред собом угледала човека који се клатио. „Помозите ми“, рекао јој је заплићући језиком. „Пијанац!“, презриво је прошаптала.

Видевши како жена врти главом, Стив се напрегнуо да стоји право. „Пао је хеликоптер“, хтео је да јој каже, али му је из сувог испуцалог грла изишао само неразумљив звук. Стив је крочио на стазу, направио неколико корака и срушио се ис-

пред самих врата. „Дајте ми мало воде“, замолио је.

„Па он је сасвим мокар!“ ужаснула се Кристина видећи га под светлом и појурила у кухињу да му донесе воду. Стив је искапио чашу и рекао: „Молим, позовите полицију, а затим моју жену“.

„Хвала Богу“, чуо је како Џенифер говори преко телефона. „Где је Дон, Стиви?“ „Ох, Џени, Дон ми је умро на рукама...“ И Стив се, испустивши слушалицу, онесвестио.

Стив Френсис остао је два дана у болници због крајње исцрпљености и губитка течности. Давали су му средства за умирење и спавање, али он је остајао будан јер му се чинило да се дави чим склопи очи.

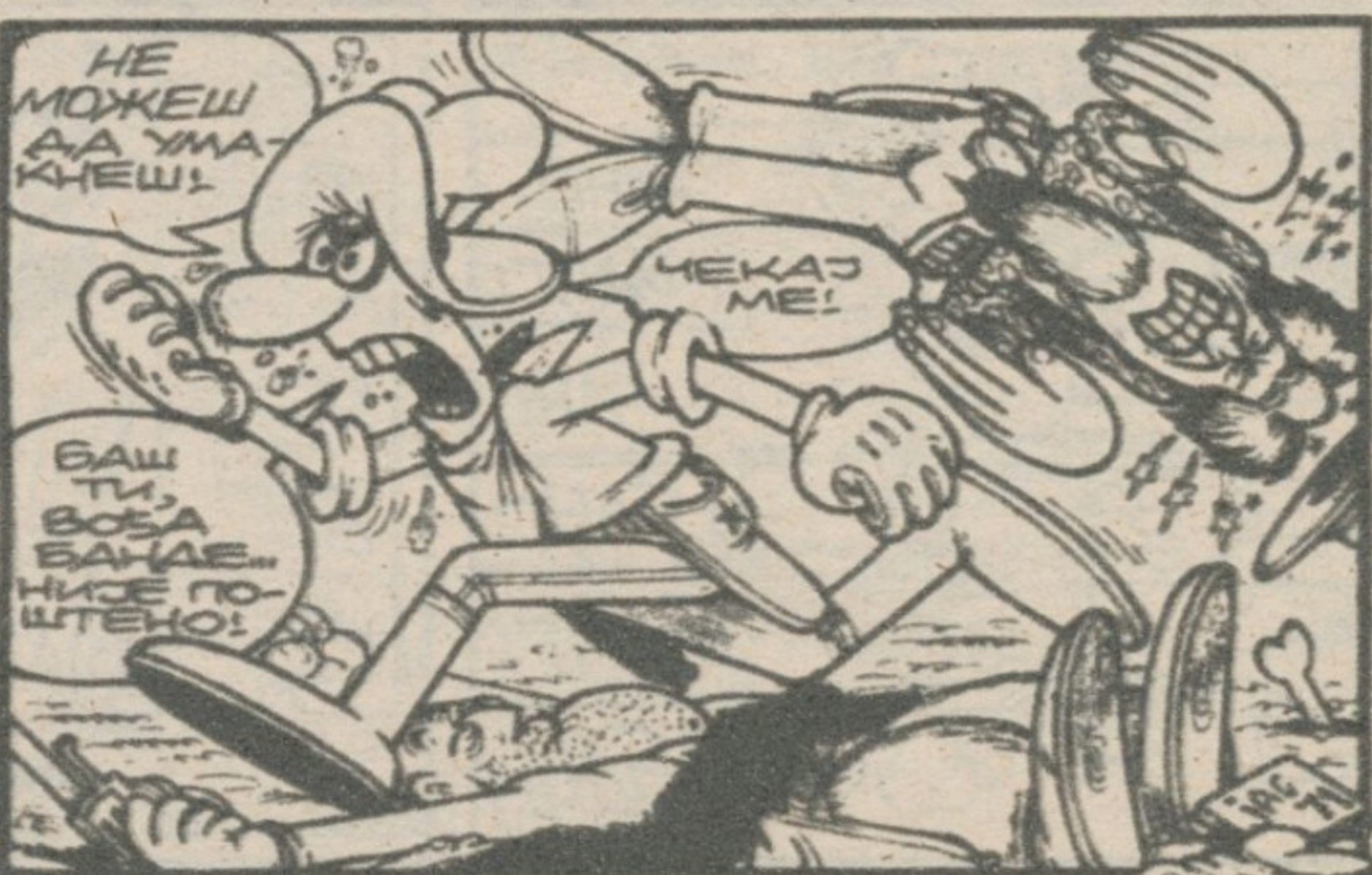
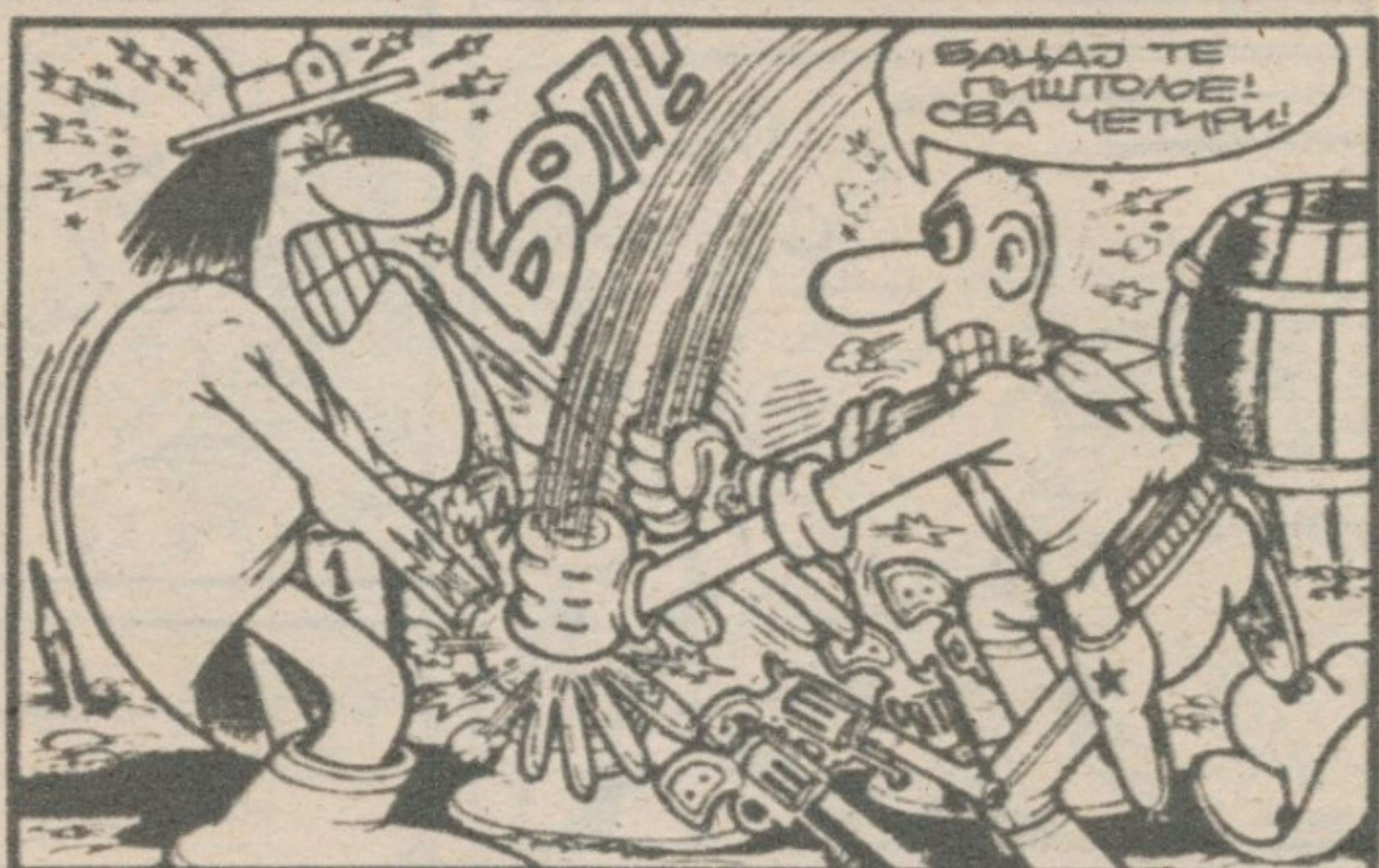
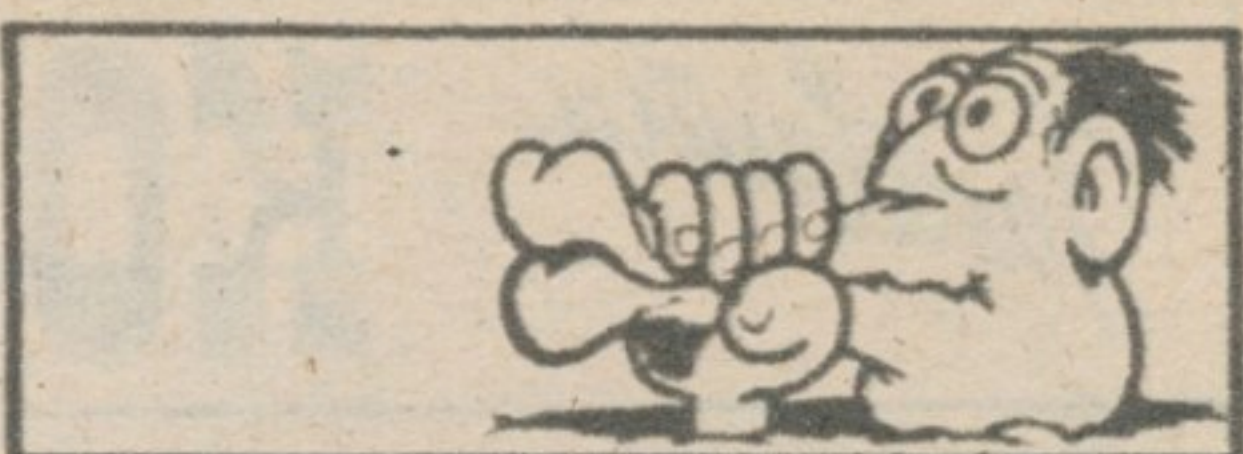
Када је изашао из болнице, укрцао се у полицијски авион да би показао место удеса хеликоптера. Од полиције је сазнао да је за седам и по сати препливао растојање од преко једанаест километара.

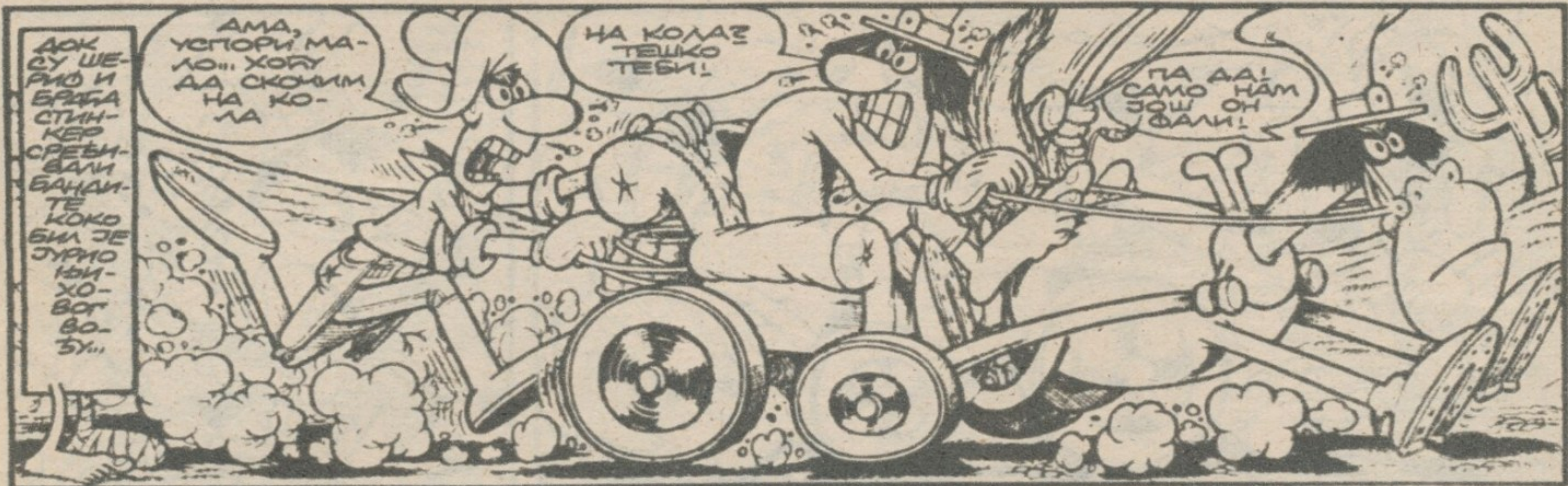
Недељу дана касније рибари су нашли тело Дона Уркухарта које је море избацило на стене код Северне Вајале. Последњу пошту Дону одало је седамсто људи, међу њима Стив и Џенифер уз Донову породицу.

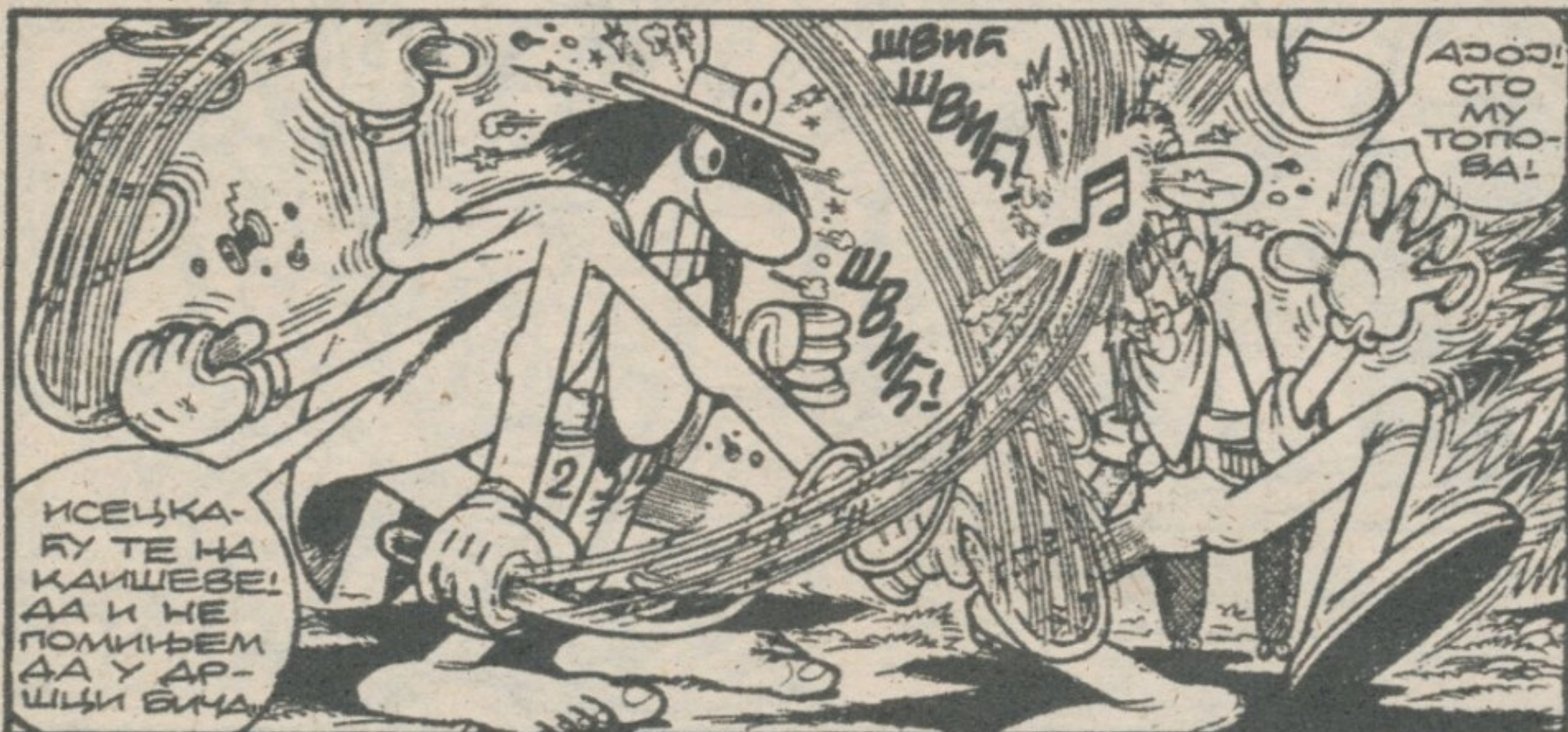
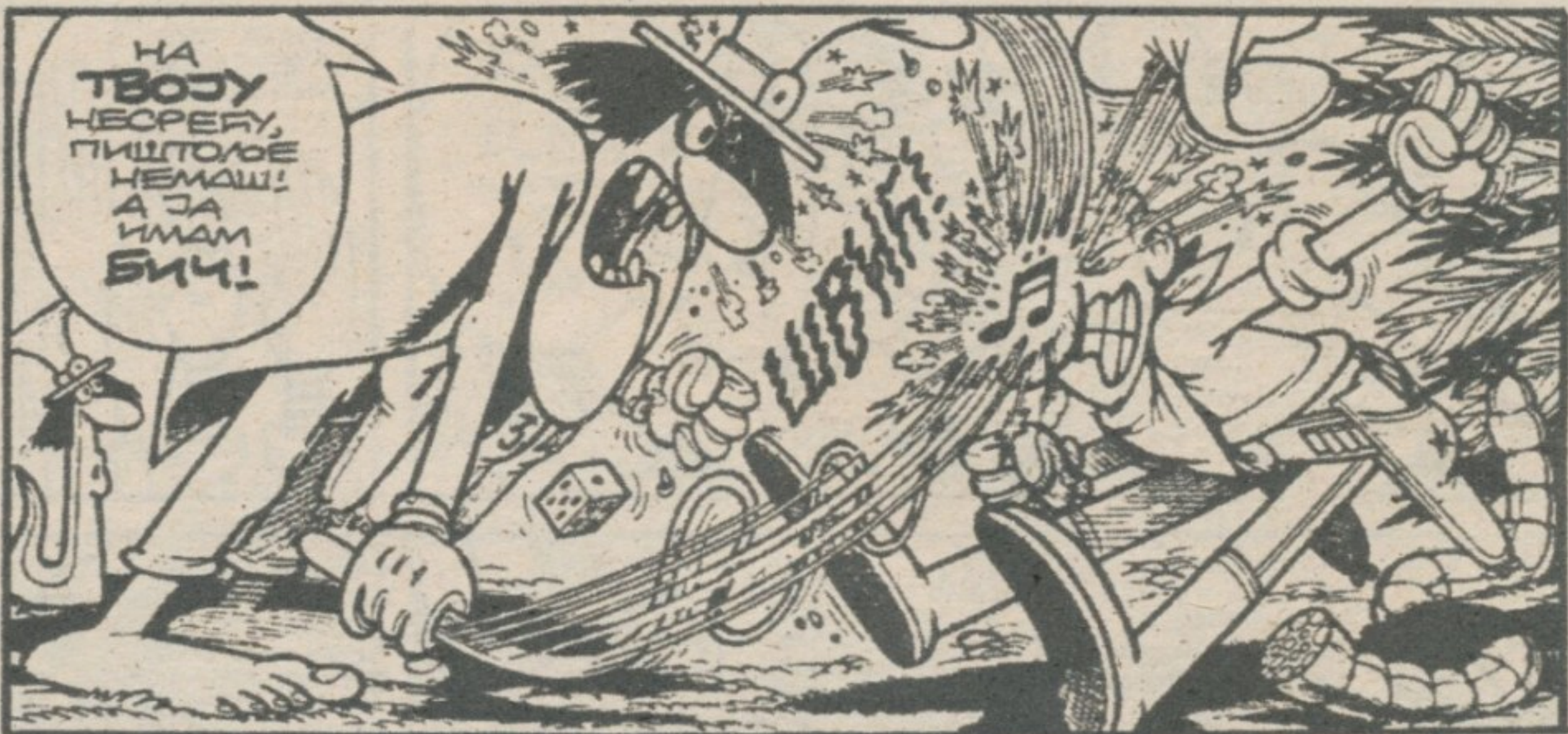
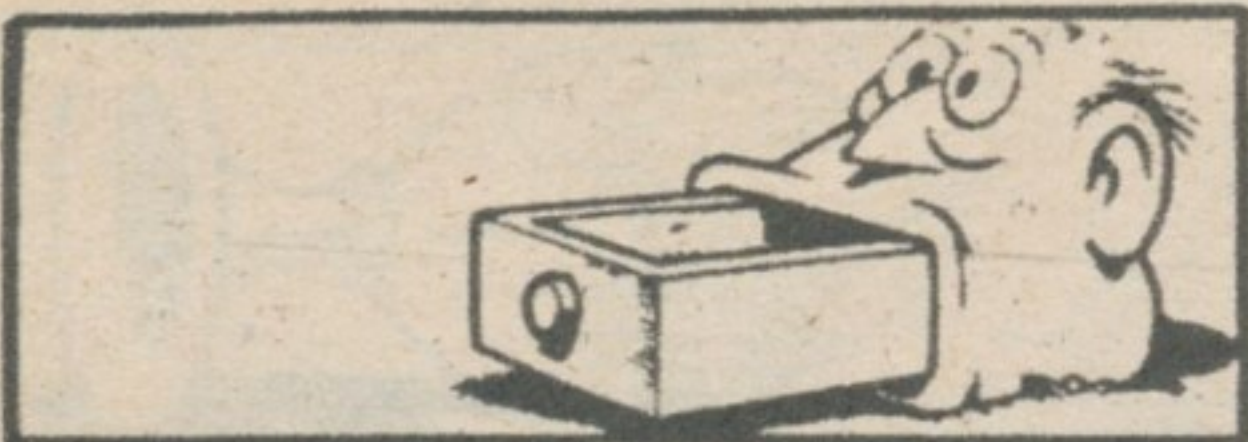
„Дон ми је улио снагу да се борим“, рекао је Стив над пријатељевим гробом. „Да ме његов глас није водио, ухватила би ме плима и одвукла на пучину. Знам да ми је Дон, мој пријатељ, спасао живот.“

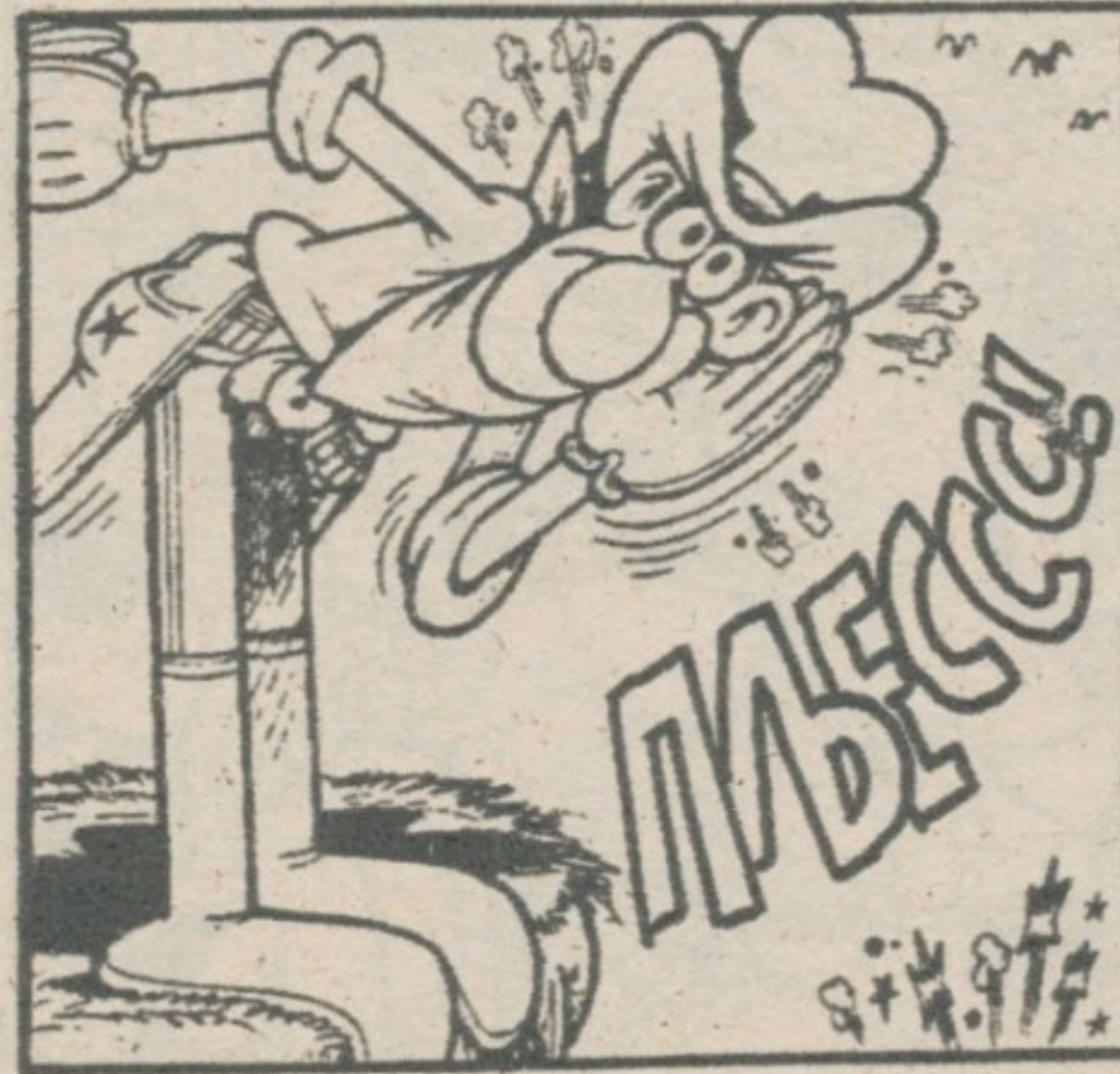
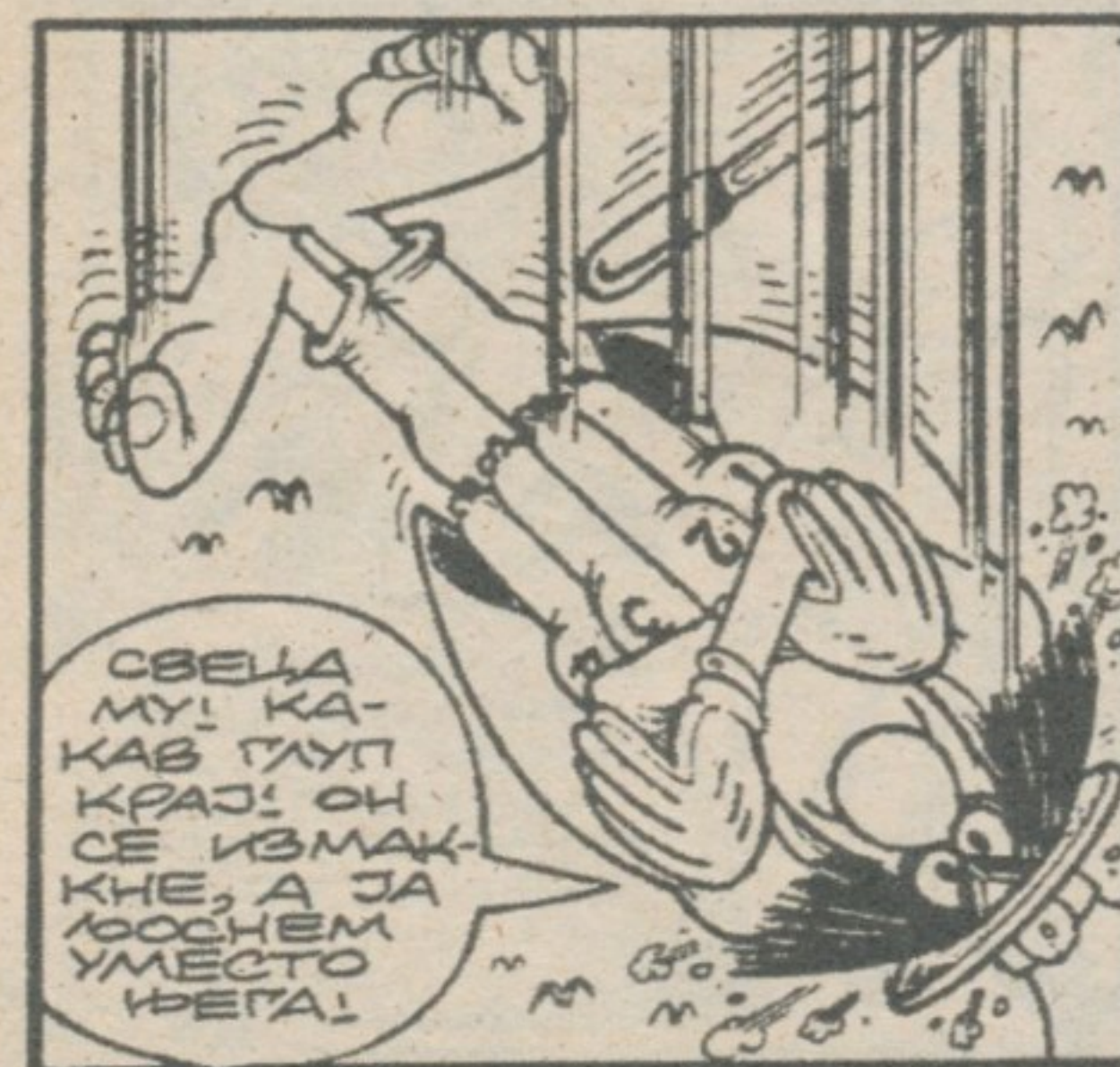
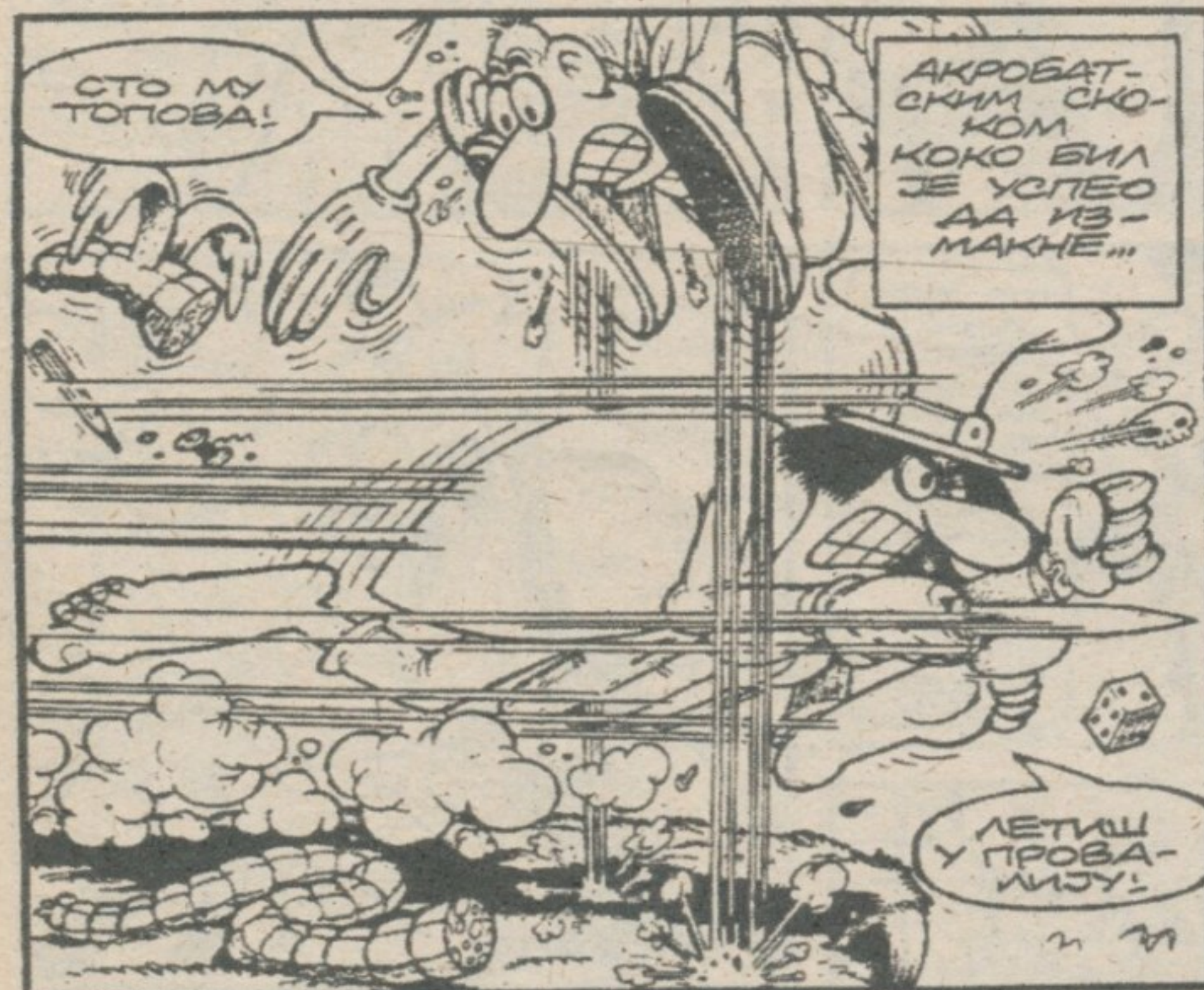
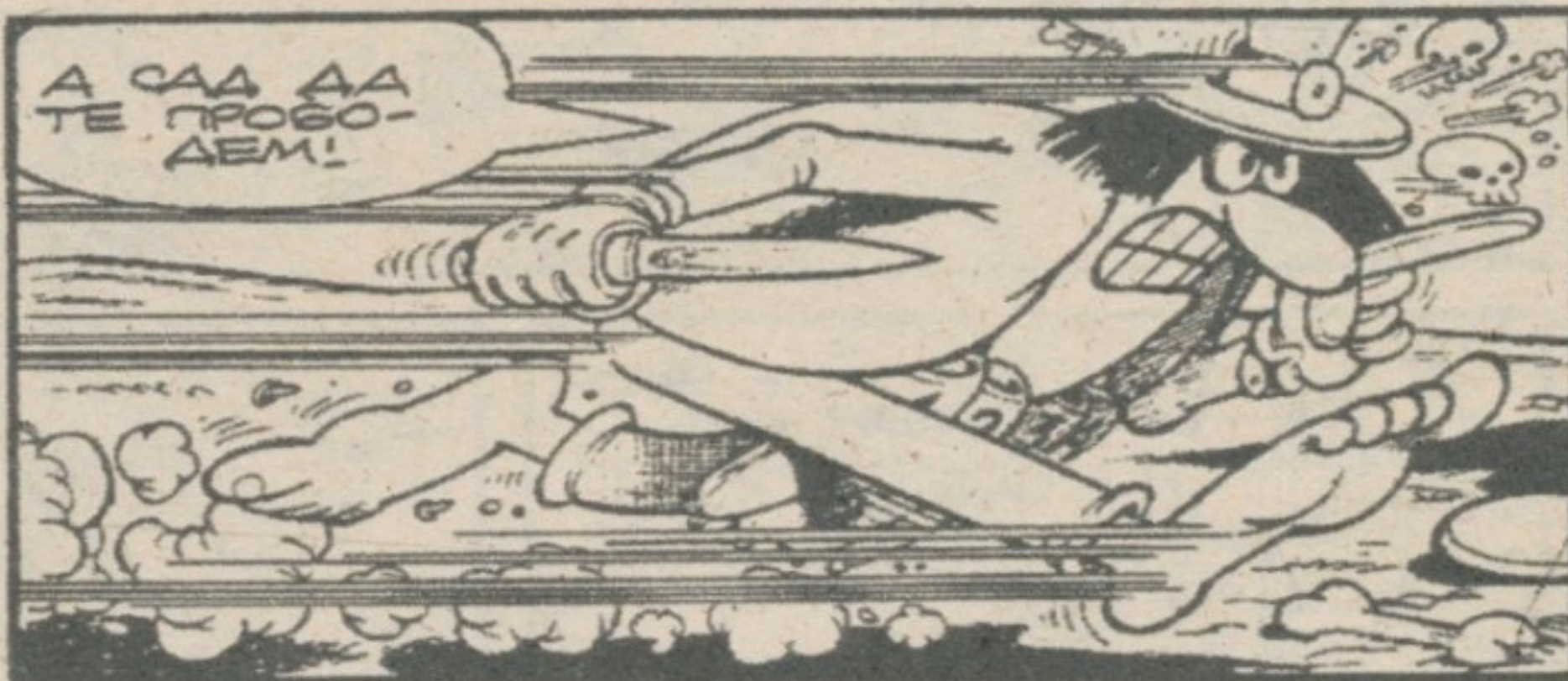
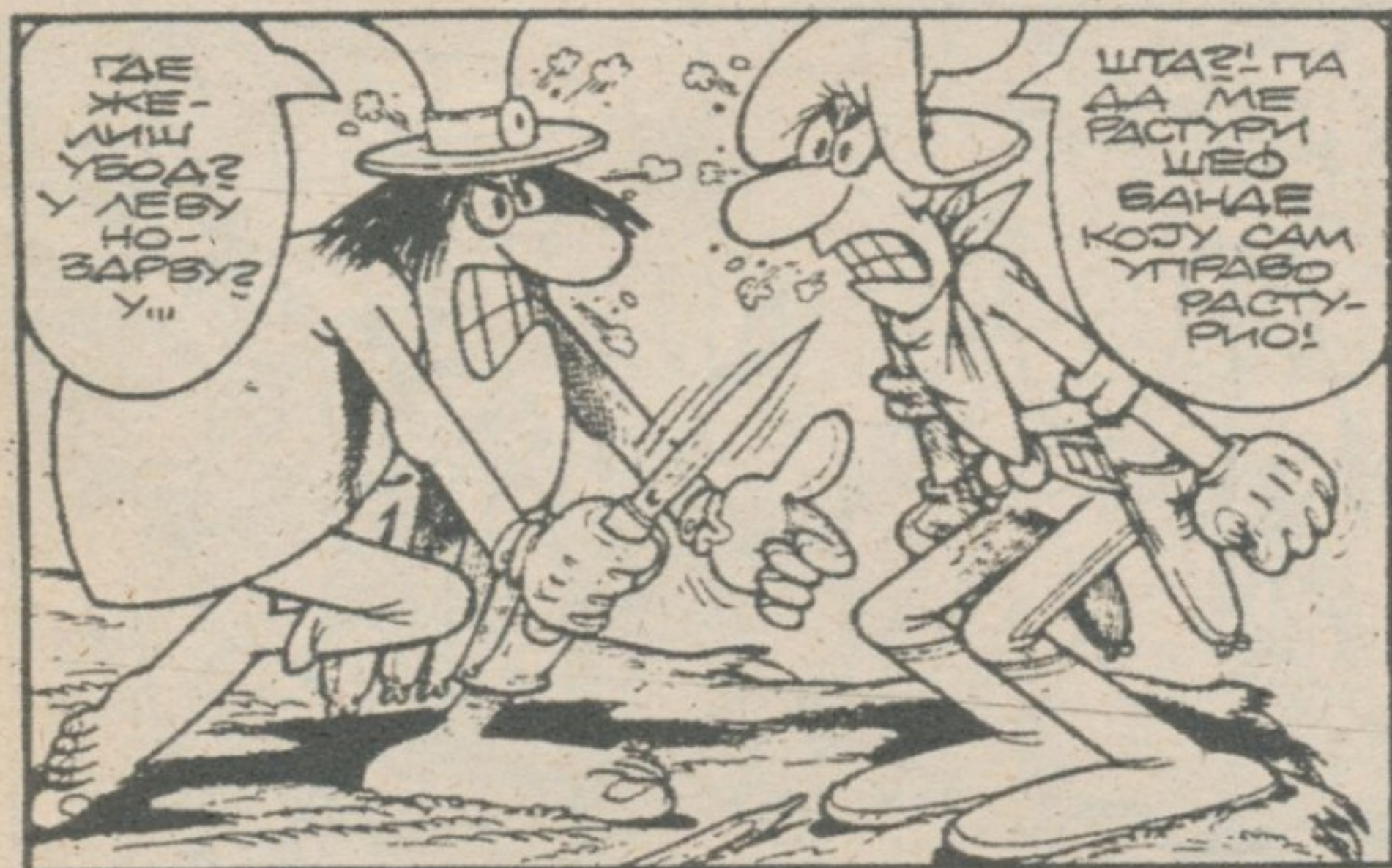
Бојана Дожић

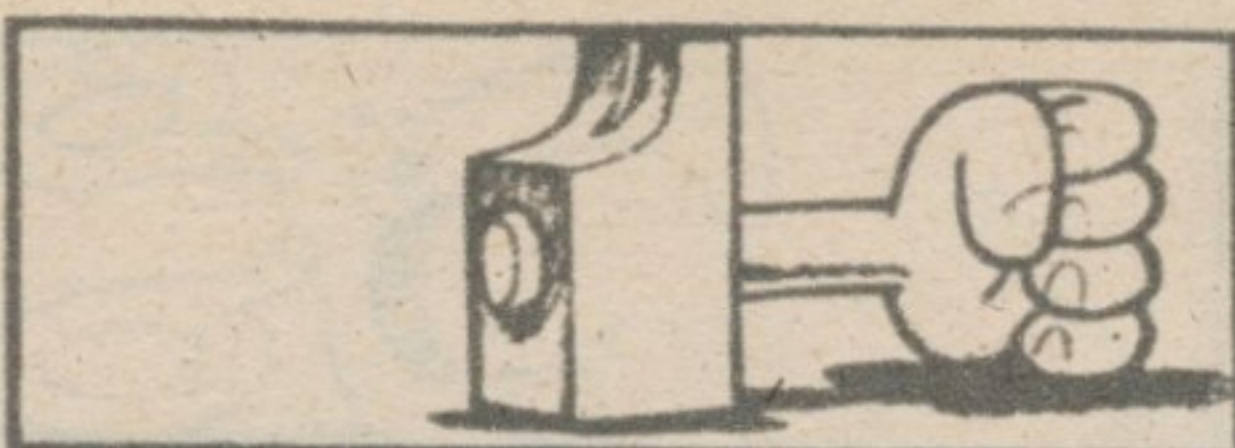

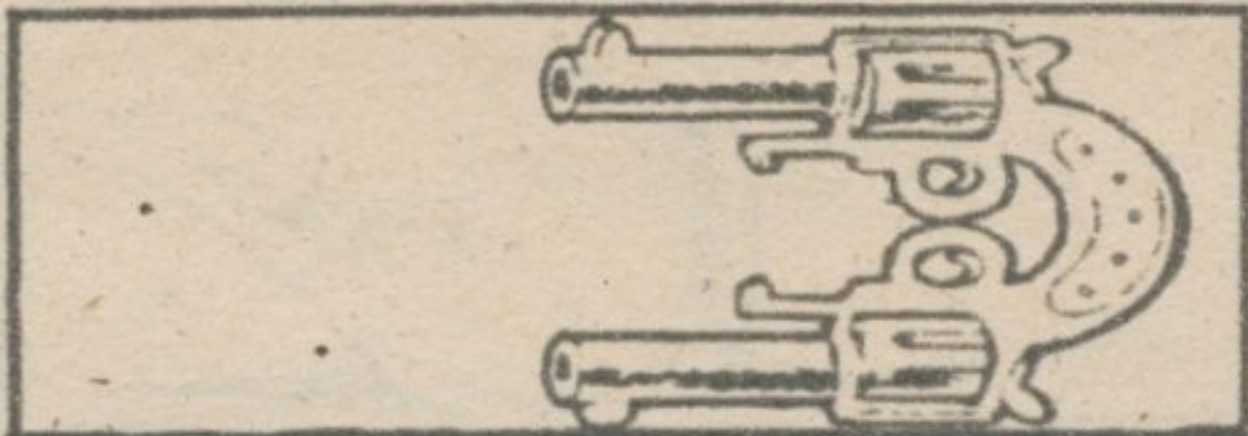

ВИ СТЕ, ГОС'Н
ЛОФТИ, ГЛАВАЛИ
ОКОРЕЛЕ КРИ-
МИНАЛЦЕ ДА
ВАС ЗАШТИТЕ
ОД ГИДАЧКА-
ША?

ТАЧНО
ТАКО!
ПОЗНА-
ЈЕМ УП-
РАВНИКА
ЗАТВОРА
ЦАНКПАЗ-
ЛУ! СТИ-
НКЕРОВИ
СУ ОСЛО-
БОЂЕНИ
ЗБОГ
ДОВОРОГ
ВЛАДА-
ЊА, И
ЈА САМ
ИМ ОД-
МАХ ПОУ-
ДНО ПОСАО!!!

ХМ...
ИСТИНА
ЈЕ ДА СУ
ЊИХ СЕ-
ДМОРИЦА
И МЕНЕ
У ДВА МА-
ХА ИЗОЛА-
ЧИЛИ ИЗ НЕ-
БОЉЕ!!!

...АЛИ, ТО СУ
ЧИНИЛИ ЗА
ПАРЕ, А НЕ
ИЗ ЉУБАВИ
ПРЕМА ПРА-
ВАМ! КИДАМ
СЕ ДА БЕ И
ВАС СКУ-
ПО КО-
ШТАТИ!

ЈА САМ ИХ
ВЕЋ УНАПРЕД
ИСПЛАТИО!
ПО ДВЕТА
ДОЛАРА СВА-
КОМЕ! ЗА
СВЕ ШТО СУ
УРАДИЛИ,
НИЈЕ НИ
МНОГО!

ДРАГИ МОЈИ СУГРАЂАНИ,
ПОТРОШИО САМ ХИЉАДУ
ЧЕТИРИСТО ДОЛАРА ДА БИХ
ВАС ОСЛОБОДИО ГИДАЧКА-
ШКЕ БАНДЕ! НЕ ЗАБОРАВИ-
ТЕ ТО ПРИЛИКОМ ИЗБОРА
ЗА ГРАДОНАЧЕЛНИКА!

ЖИВЕО
БАК-
ЕР-
МАН!

ЖИВЕО НАШ
БУДУЋИ ГРА-
ДОНАЧЕЛНИК!

ПРАВИ
ПОЛИТИ-
ЧАР!!! И УЗ-
ГРЕД БИЗНИ-
СМЕН!

А ИПАК,
ДА НИЈЕ
УНАЈМИО
БРАЋУ СТИН-
КЕР, КО
ЗНА ДА ЛИ
БИХ ЈА САМ
ИЗАШАО
НА КРАЈ
С БАН-
ДОМ!!!

САД
ЈОШ
ОСТА-
ЈЕ
ЗА-
ВРШ-
НИ
ПО-
ТЕЗ!!!

...А ТАЈ
ПОТЕЗ
ВУЧЕМ ЈА!

АЛИ
МОРАМ ДА
НАЂЕМ ЧО-
ВЕКА КОГА
МИ ЈЕ ИМЕ-
НОВАО КЕ-
НТАКИ!!!

СТО МУ...

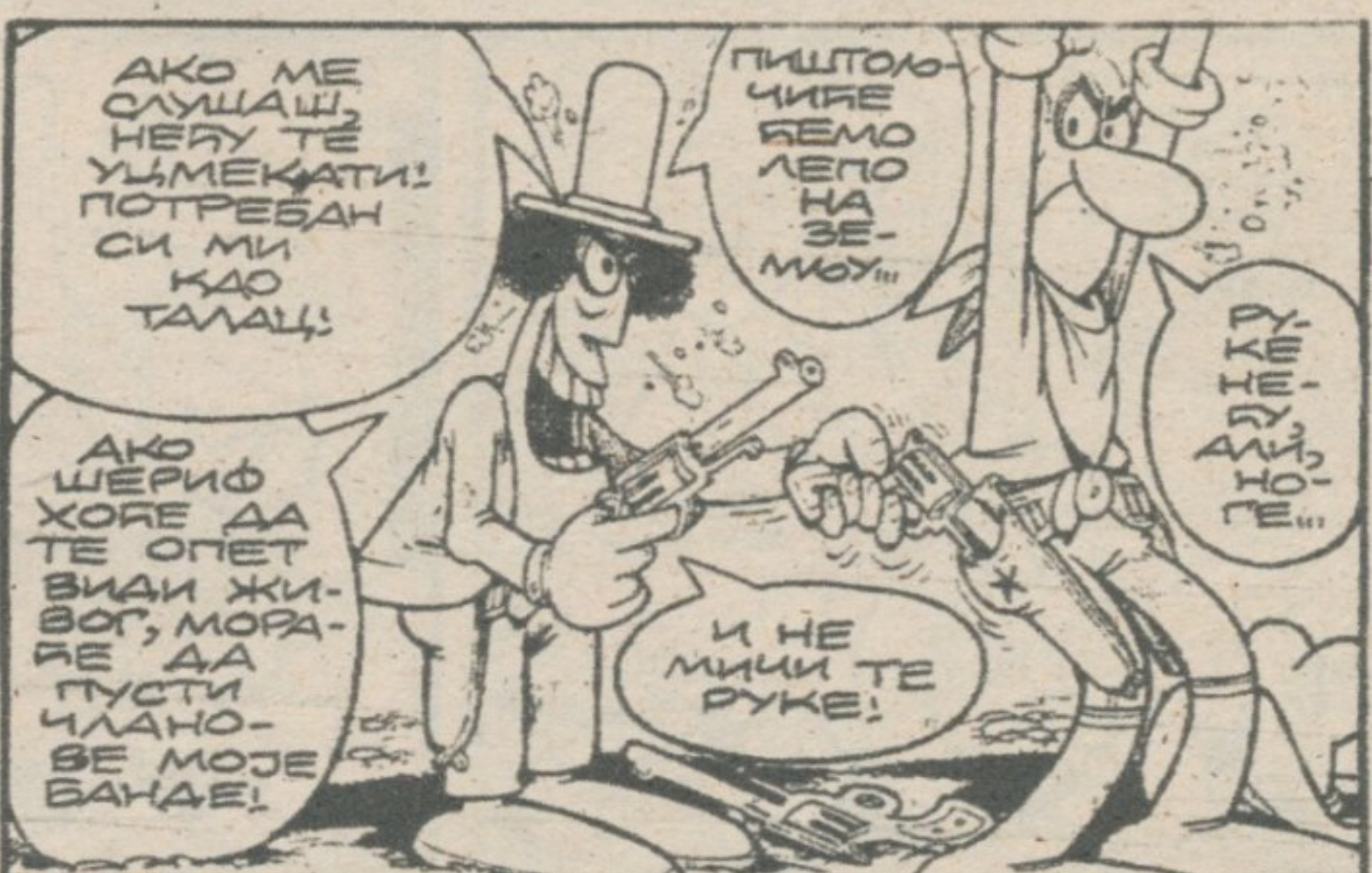
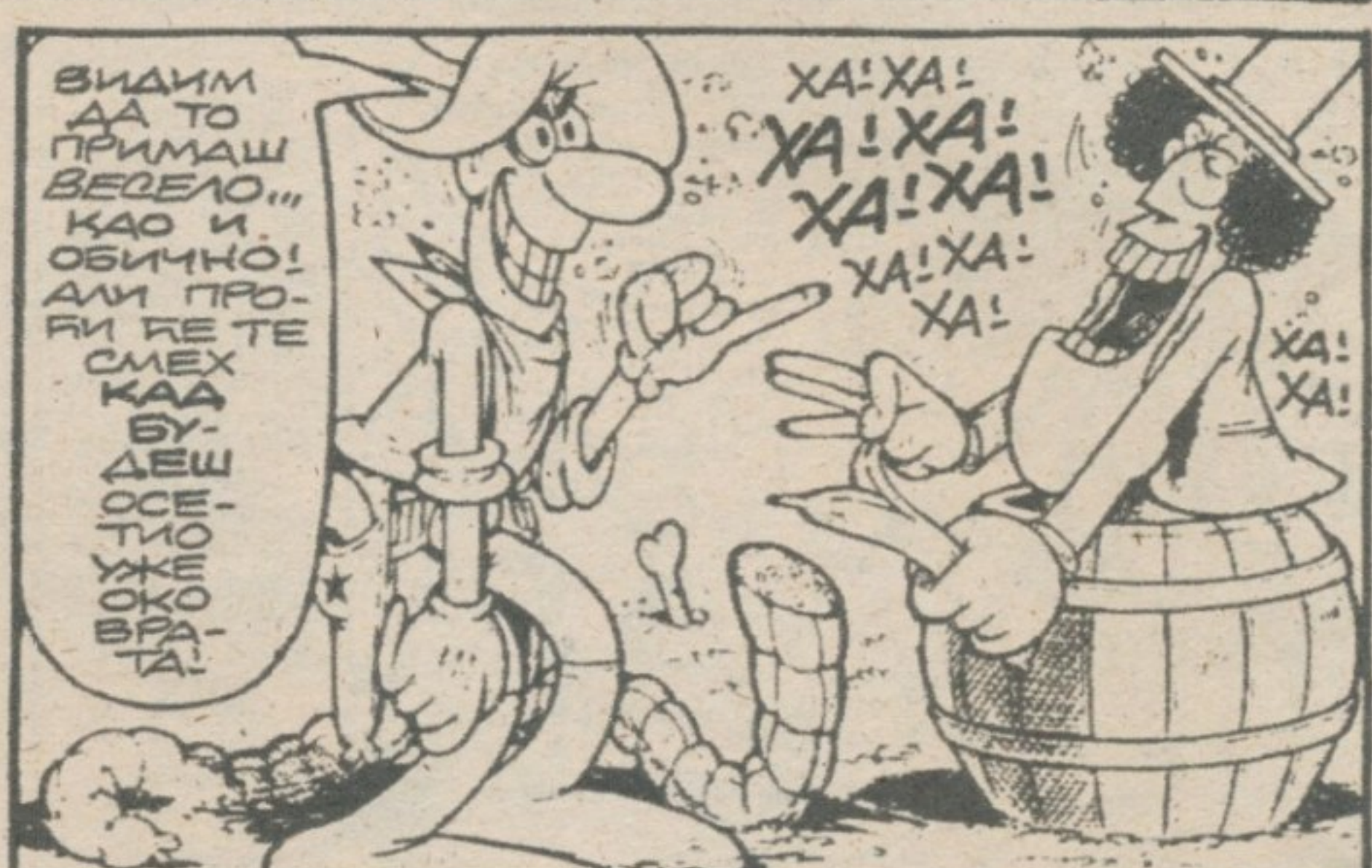
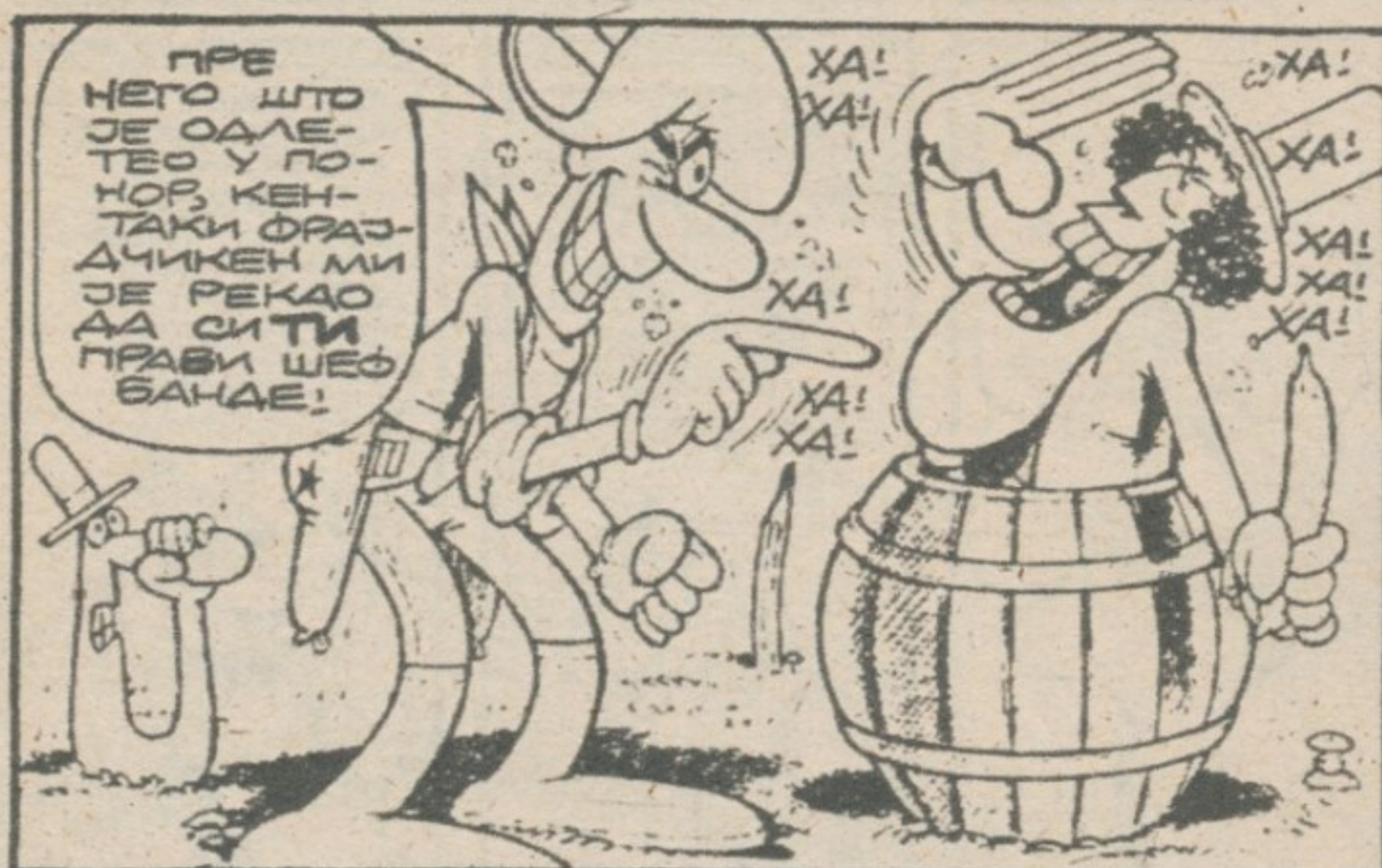
ХА! ХА! ХА! ХА!
ХА! ХА! ХА! ХА!
ХА! ХА! ХА! ХА!
ХА! ХА! ХА! ХА!

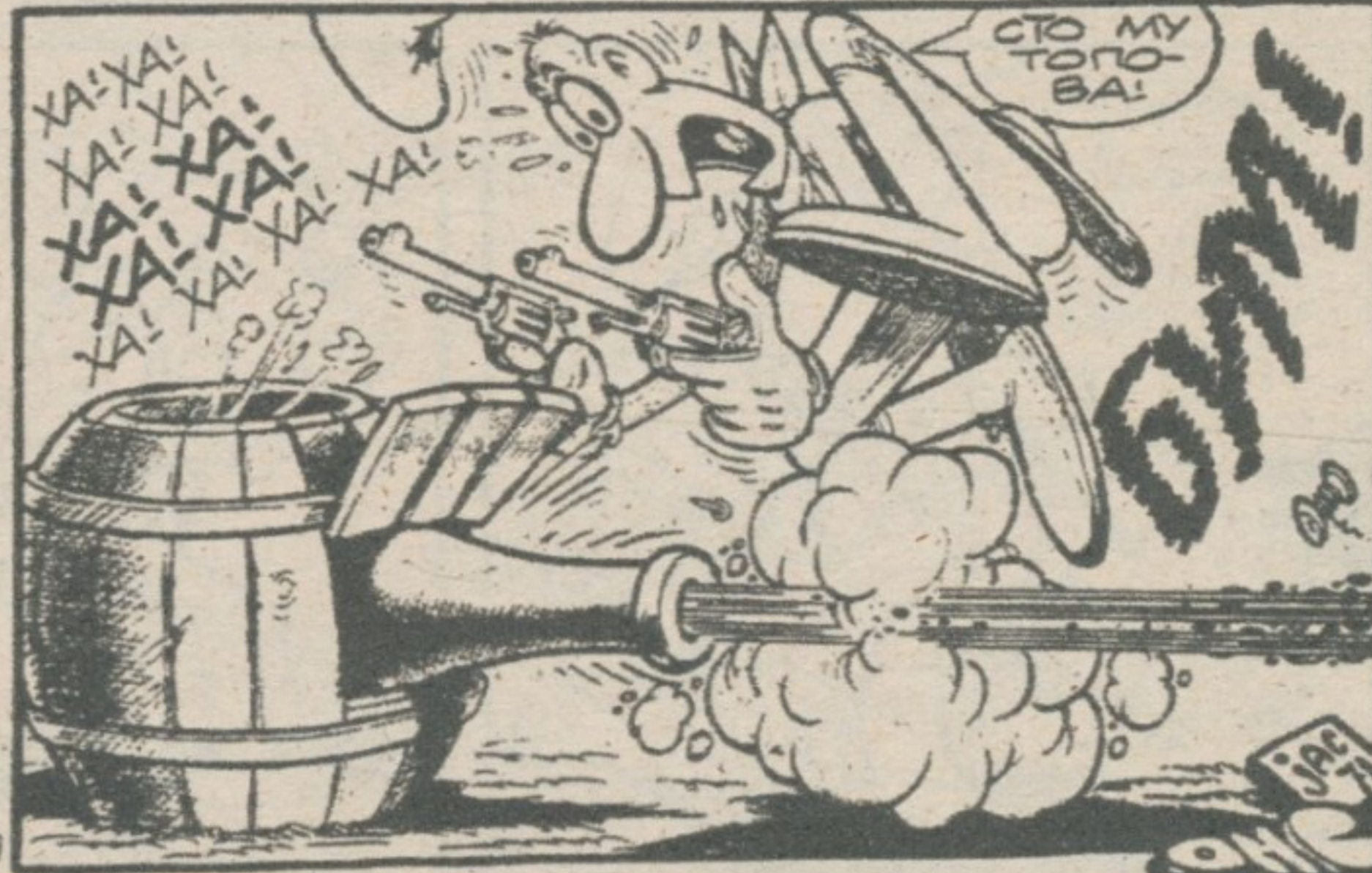
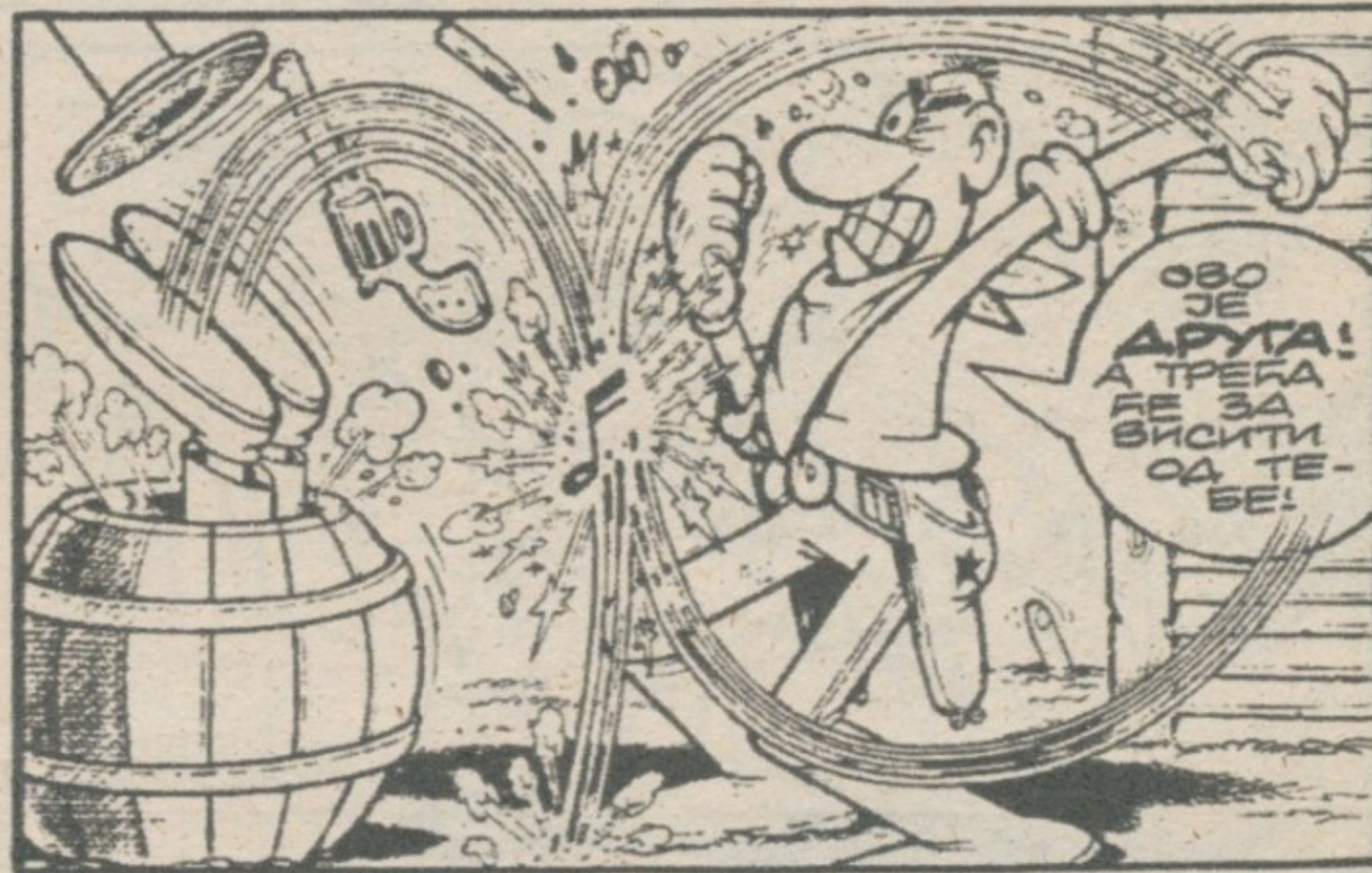
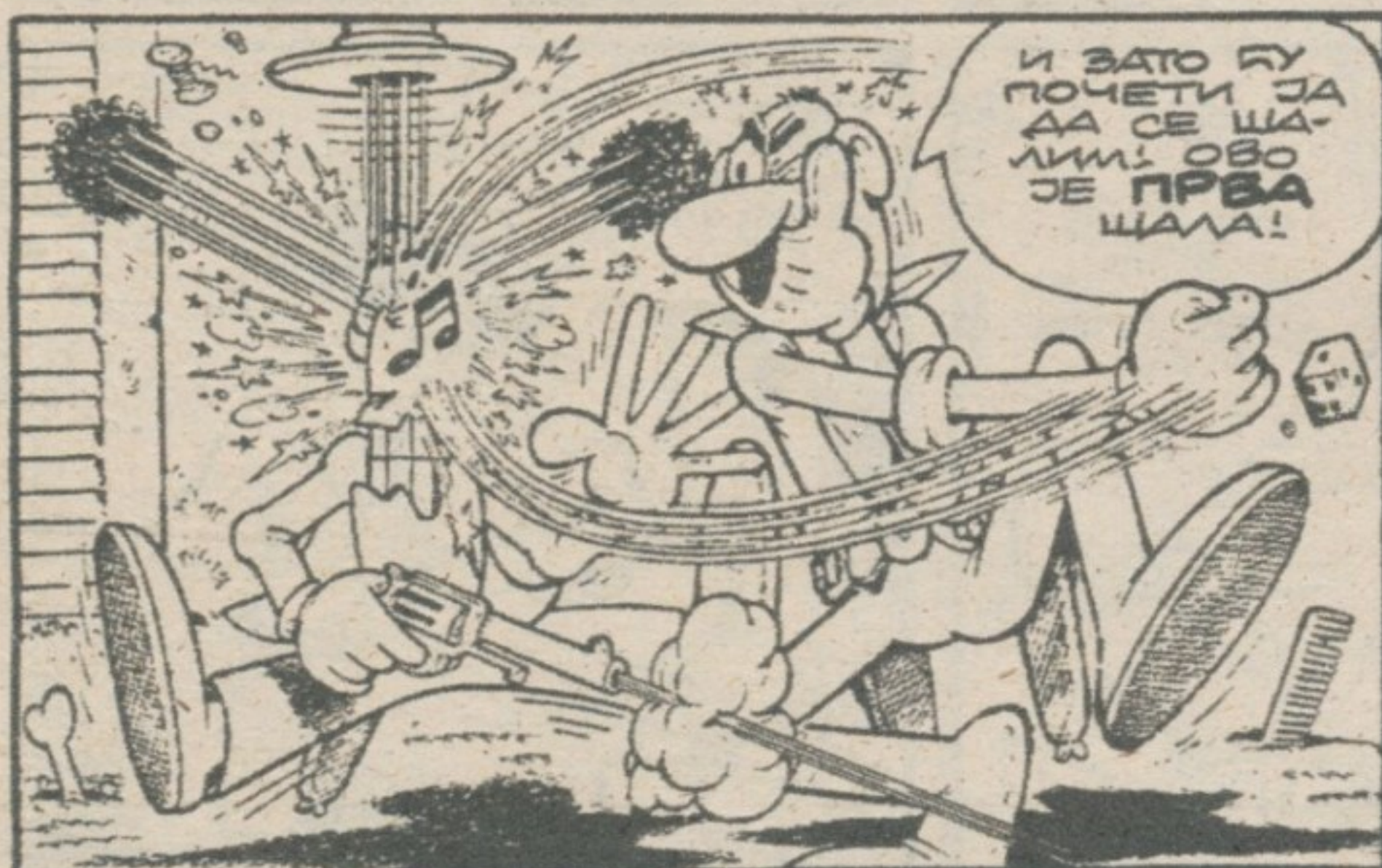
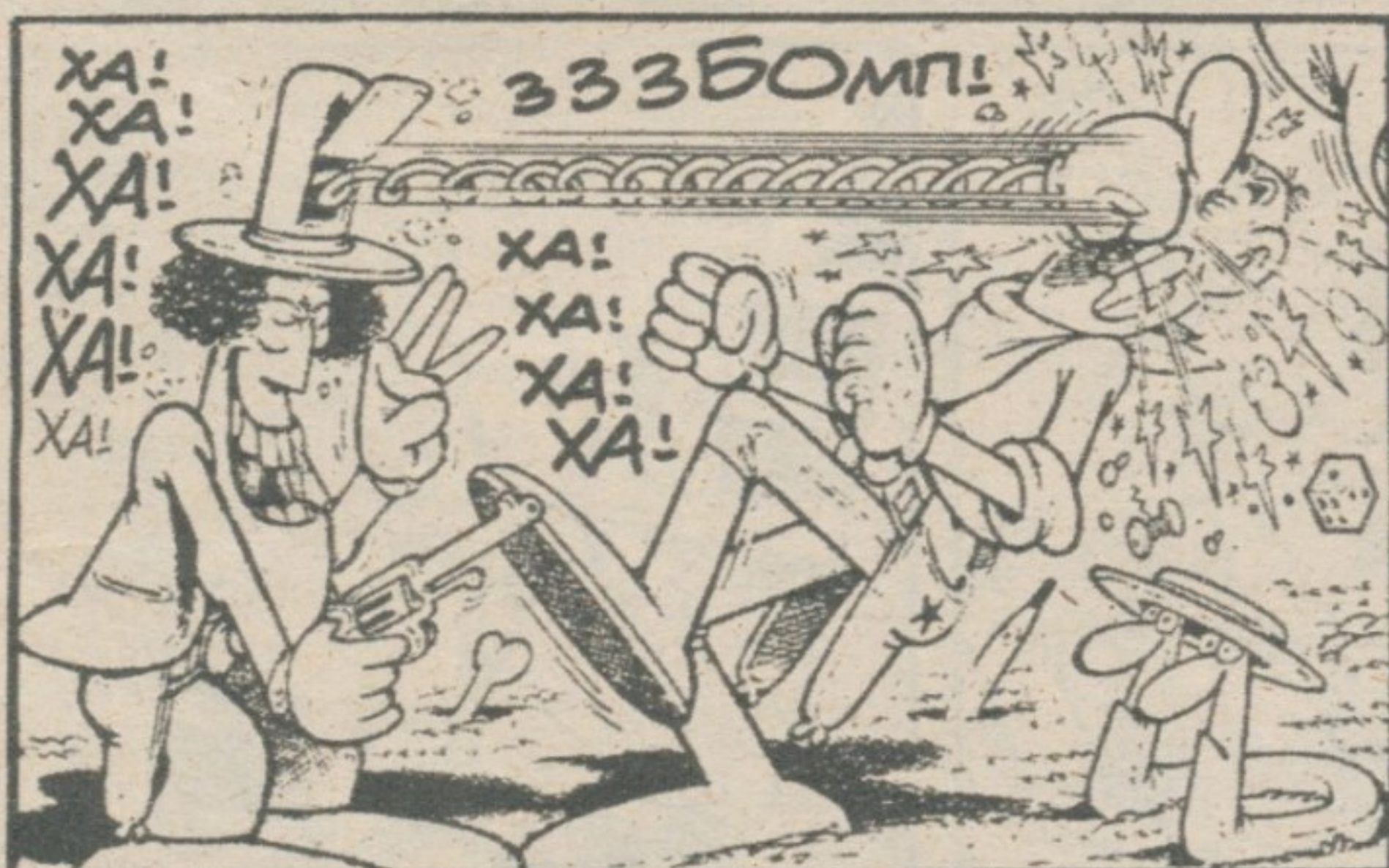
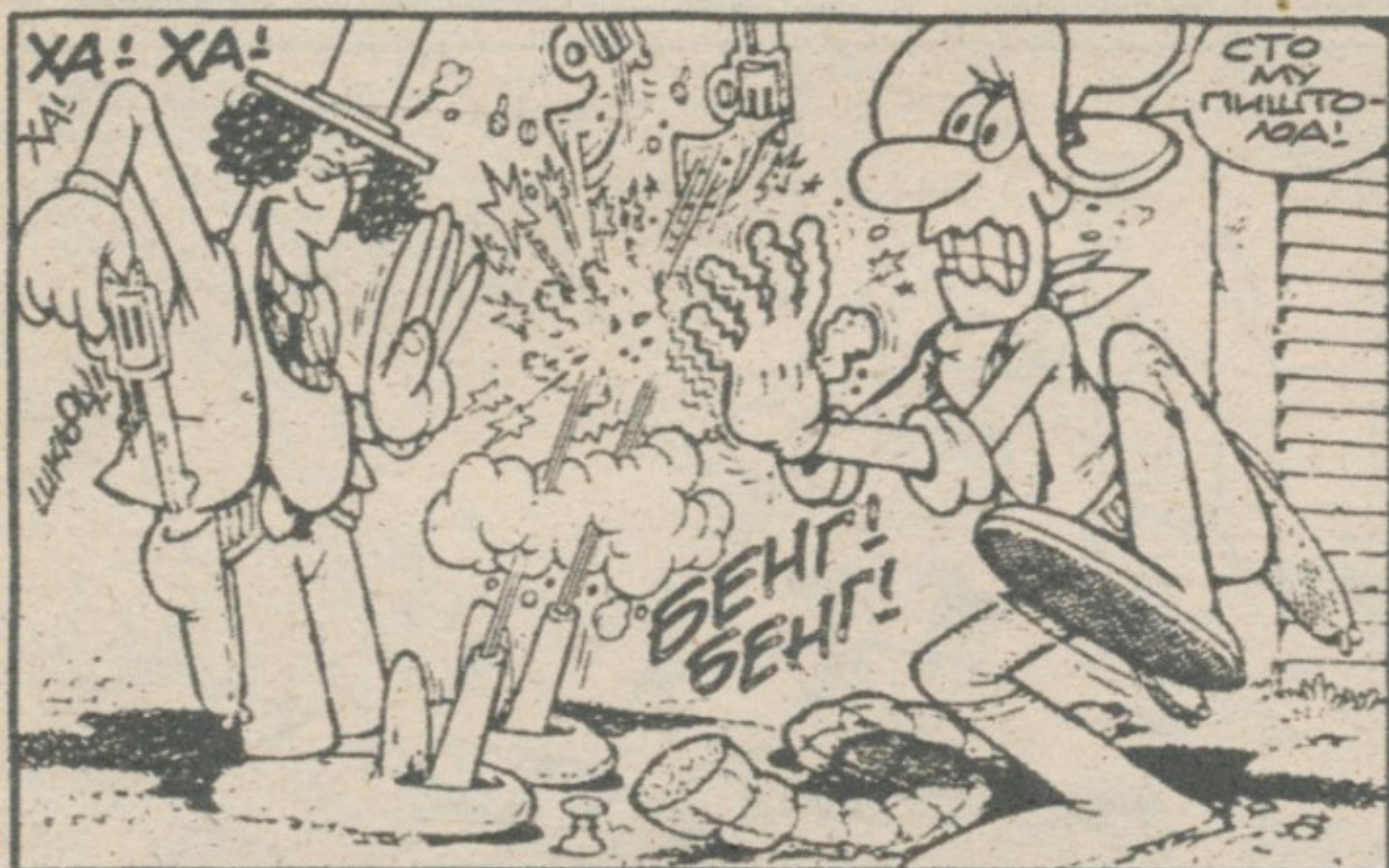
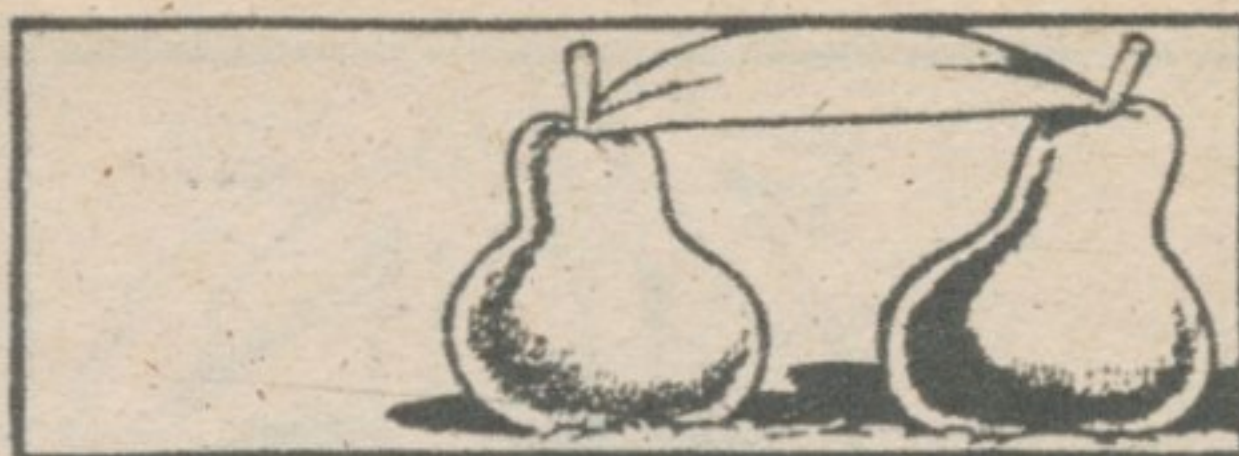
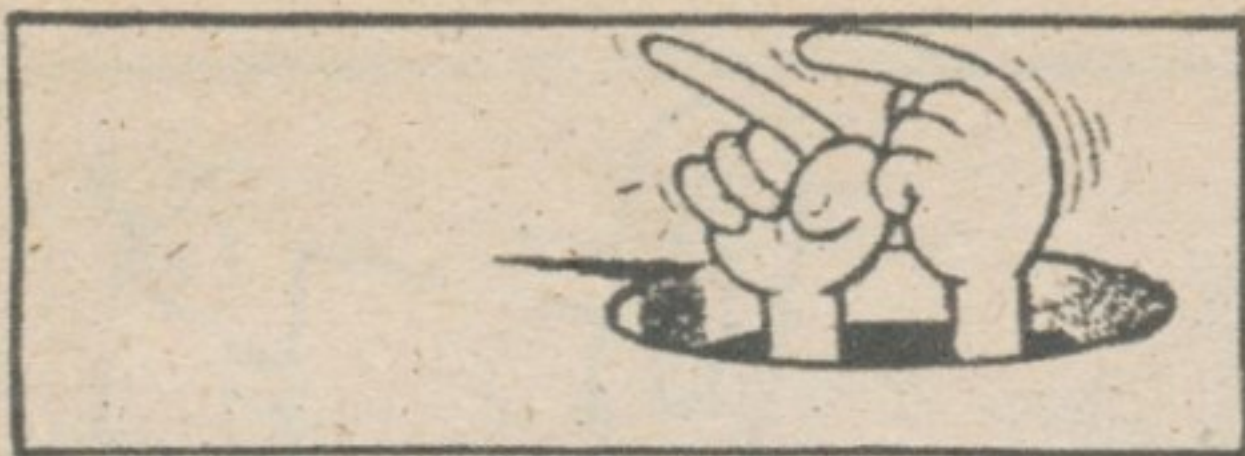

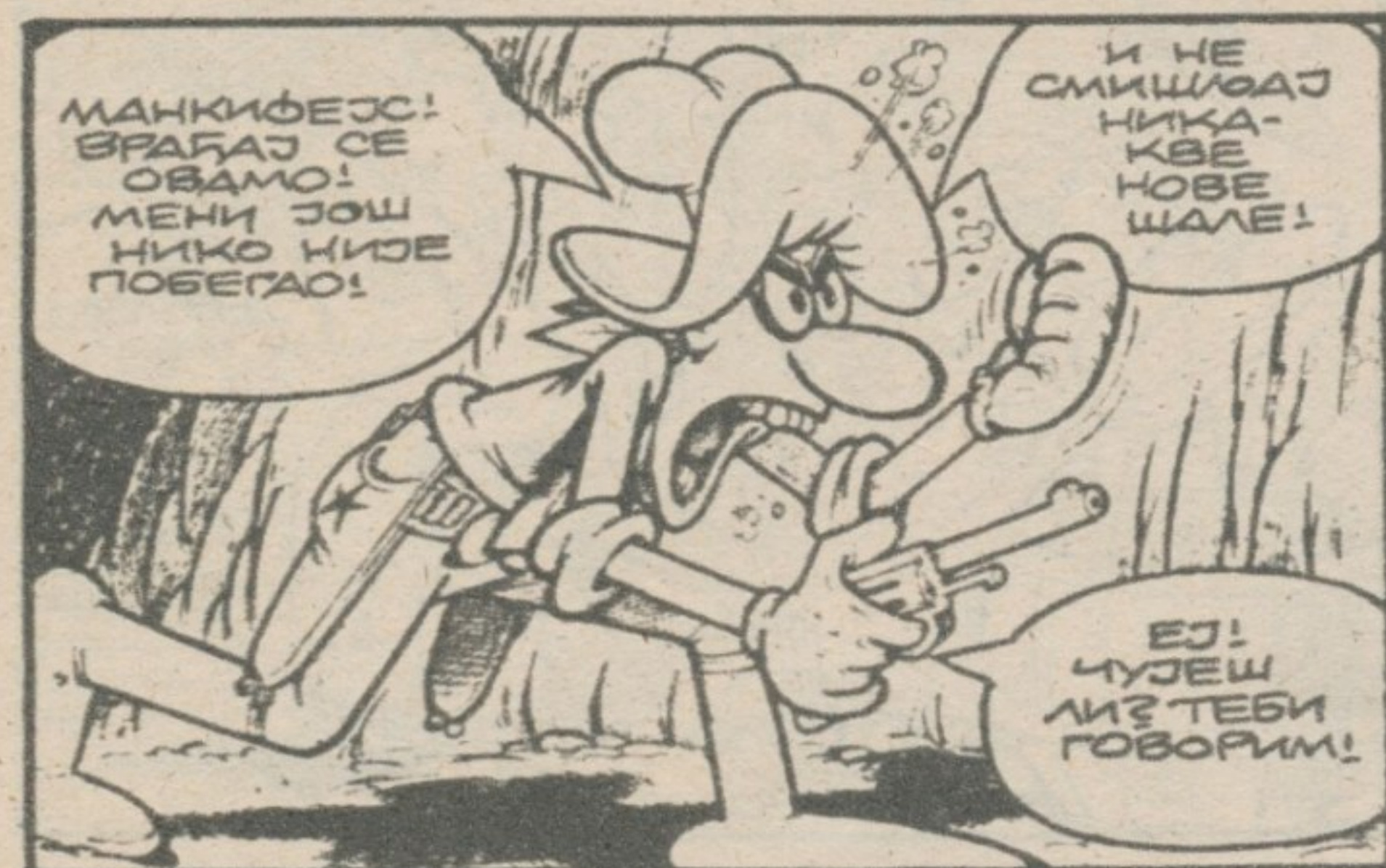
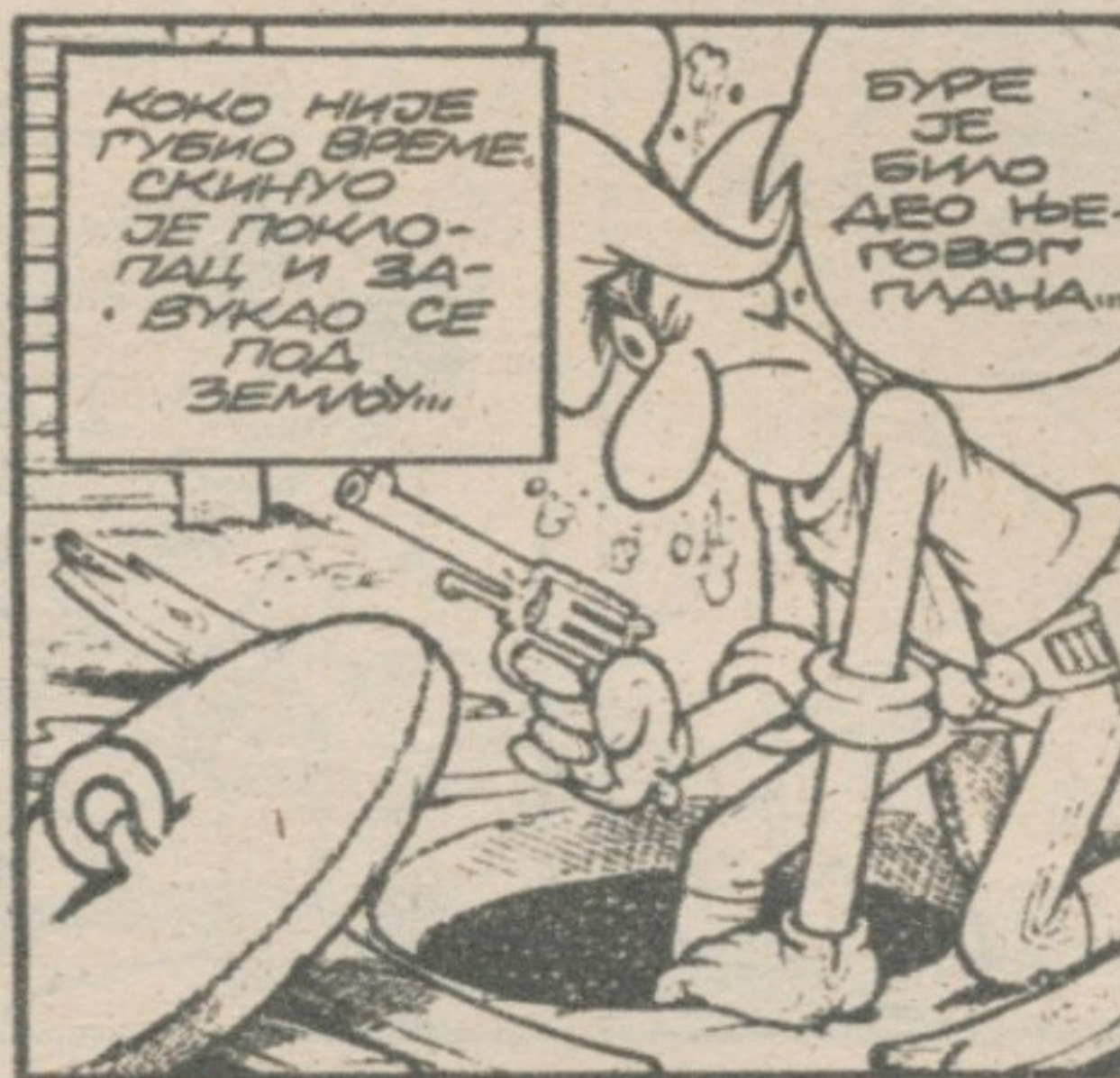
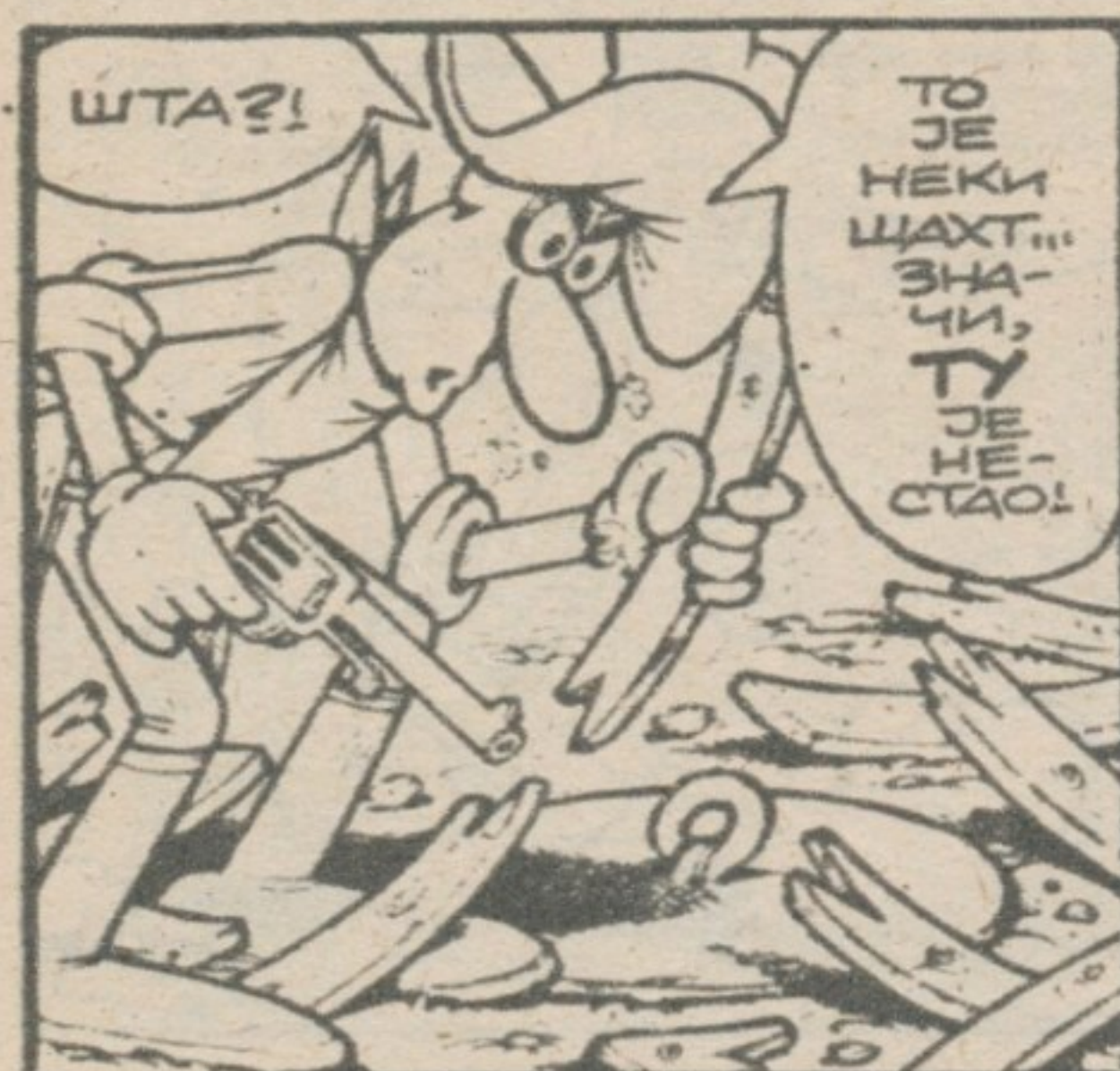
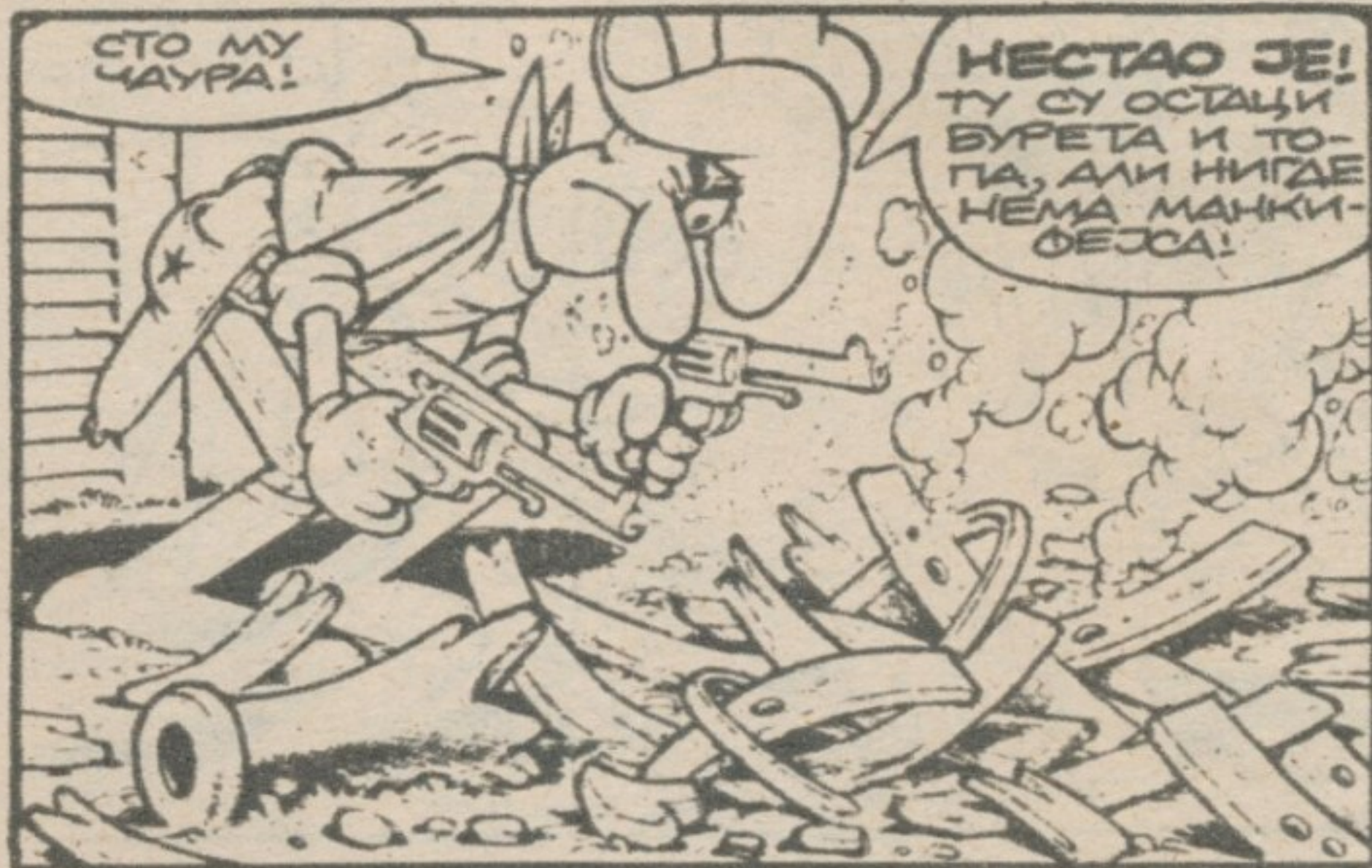
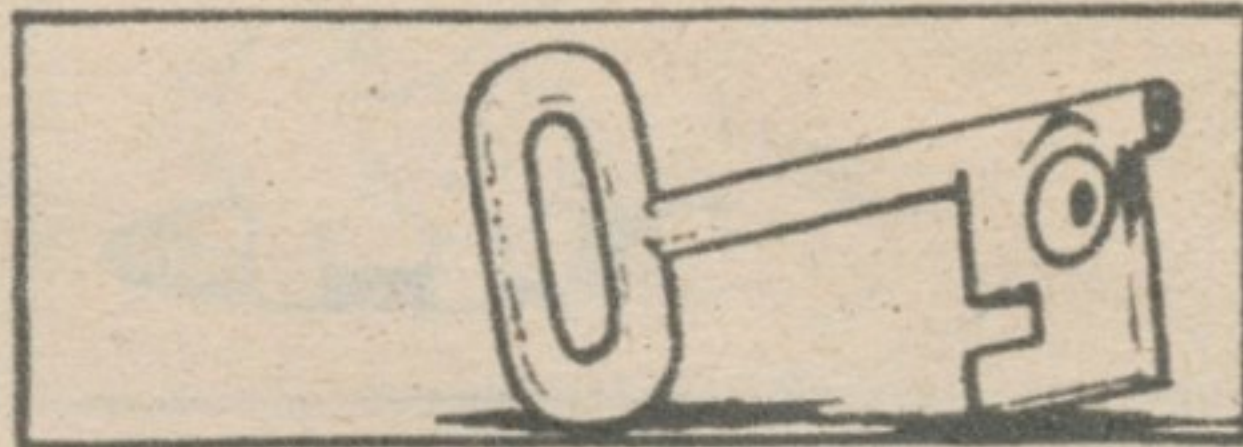
ХА! ХА! ХА! ХА!

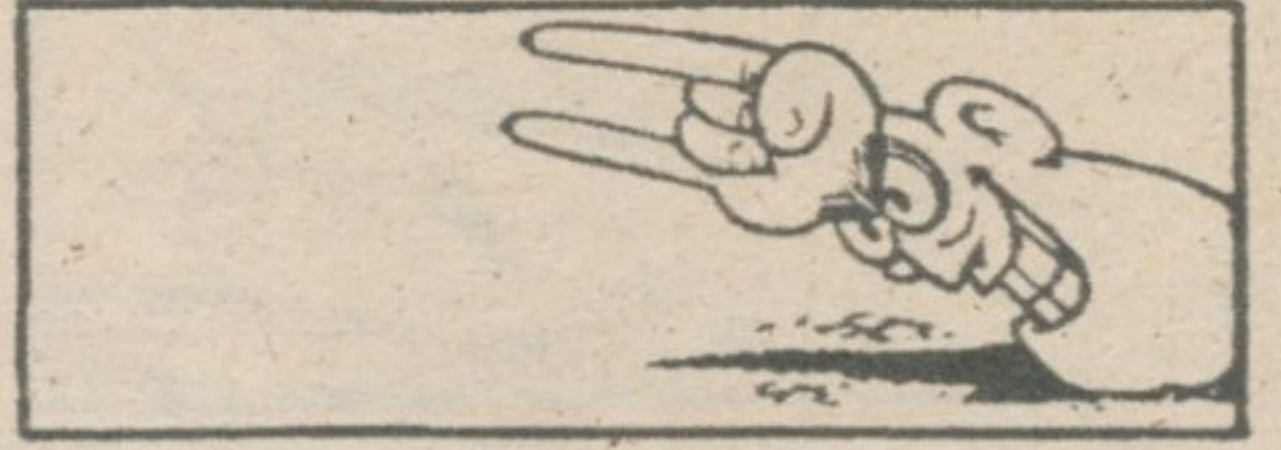
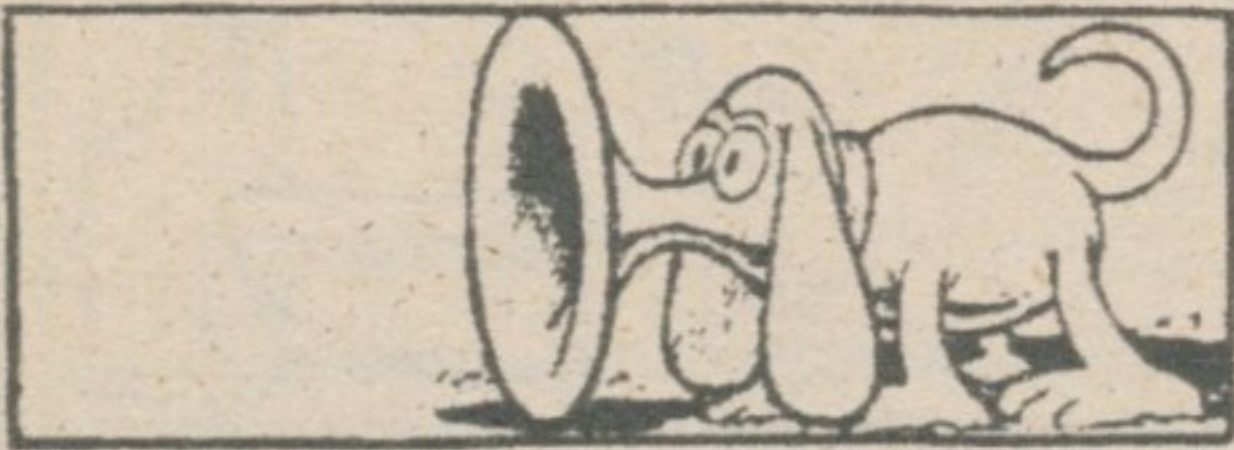
ХА, ХА, ХА!
НАЛЕТЕО
СИ НА КОПУ
ОД БАНАНЕ!

МАЈК
МАНКИ-
ФЕЈС! УПРА-
ВО САМ
ТЕБЕ ТРА-
ЖИО!

ПОШТО ЈЕ
СРЕДИО МАЊ-
КИДЕЈСА КО-
КО СЕ РАСПИТАО
ЗА БРАТУ
СТИНКЕР...

ХОЋУ НЕШТО
ДА ИМ
КАЖЕМ
О ЊИ-
ХОВОМ
СХВАТА-
ЊУ
ЗАКО-
НА...
ГДЕ СУ?
У СА-
ЛУНУ?

НЕ,
ОТИШЛИ
СУ КОД
ЛОФТИ-
ЈА! ЧУ-
ЈЕМ
ДА ПРА-
ЧАЈУ НЕ-
ШТО
О НА-
ПЛАТИ
ХОНО-
РАРА...

БЛИ-
ЦЕР-
МАН
МИ
ЈЕ
РЕКАО
ДА
ИХ
ЈЕ
УНА-
ПРЕД
ПЛА-
ТИО...

СУМЊИ-
ВО ЈЕ
ТО...

ХМ...
ОДЈЕД-
НОМ СУ
ПОСТАЛИ
СЛУТЕ
ЗАКОНА!
А БЛИЦЕР-
МАН
ЈЕ
ТОЛИКО
БОГАТ...
БИГЕ
ДА

СТО
МУ
ТОГО-
ВА!

У КУЋИ
ЛОФТИЈА
БЛИЦЕР-
МАНА...

БРАВО,
МОМЦИ, ОСЛО-
БОДИЛИ СТЕ
МЕ БРИГА! И
МЕНЕ И ЦЕО
ГРАД...

ВАШ
НО-
ВАЦ...

ДА,
МОЖА
БАНКА
ЈЕ САД
СИГУРНА!
А ПО-
СТАЈУ
И ГРА-
ДОНА-
ЧЕЛНИК...
УПШТЕ
МИ НИ-
ЈЕ
ЖАО
ШТО
САМ
ВАМ
ПЛА-
ТИО
ДВЕ-
СТА
ДОЛАРА
ПО ПЛА-
ВИ...

ВИ
НАМА
ПЛАТИЛИ?
КАКО ТО
МИСЛИ-
ТЕ? ТЕК
ТРЕБА
ДА ПЛА-
ТИТЕ!

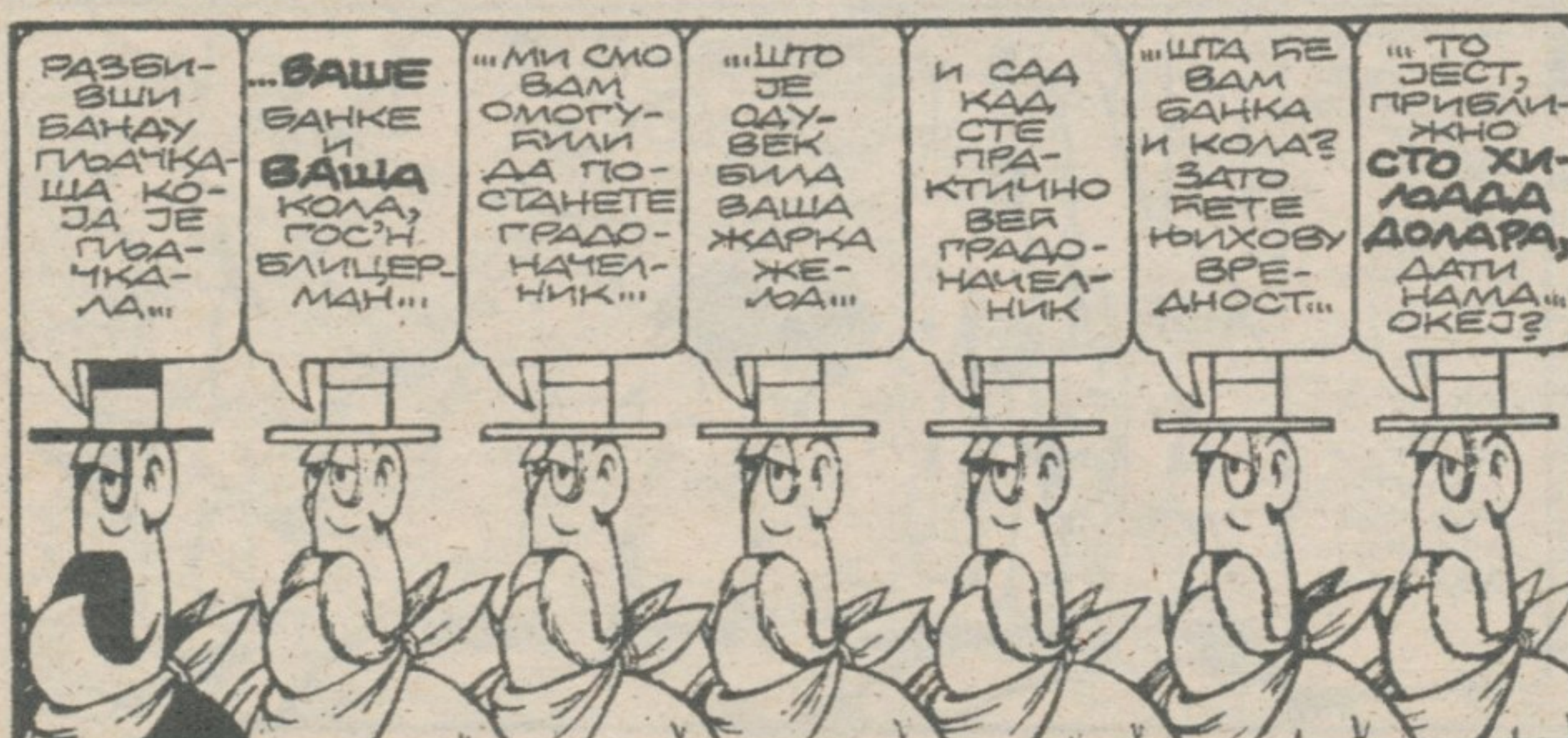

ОТКАКО
СМО ИЗАШ-
ЛИ ИЗ ЗА-
ТВОРА, СА-
МО СМО ПУ-
ЦАЛИ! ДОЛА-
РЕ НИСМО
НИ ВИ-
ДЕЛИ!

ШТА
ВАМ
ЈЕ,
МОМЦИ?
У ЦАНК-
ПАЈЛУ
САМ
ВАМ
ДАО
СВА-
КОМЕ
ПО
ДВЕ
СТО-
ТКЕ,
УНА-
ПРЕД...

ПА ДА...
АЛ? ТО ЈЕ
БИЛА
АКОНТА-
ЧИЈА!

РАЗБИ-
ВШИ
БАНКУ
ПРАЧКА-
ША КО-
ЈА ЈЕ
ПРА-
ЧКА-
ЛА...

...БАШЕ
БАНКЕ
И
ВАША
КОЛА,
ГОС'Н
БЛИЦЕР-
МАН...

...МИ СМО
ВАМ
ОМОГУ-
РЛИИ
ДА ПО-
СТАНЕТЕ
ГРАДО-
НАЧЕЛ-
НИК...

...ШТО
ЈЕ
ОДУ-
ВЕК
БИЛА
ВАША
ЖАРКА
ЖЕ-
ЉА...

И САД
КАД
СТЕ
ПРА-
КТИЧНО
ВЕО
ГРАДО-
НАЧЕЛ-
НИК

...ШТА РЕ
ВАМ
БАНКА
И КОЛА?
ЗАТО
РЕТЕ
ЊИХОВУ
ВРЕ-
ДНОСТ...

...ТО
ЈЕСТ,
ПРИБЛИ-
ЖНО
СТО ХИ-
ЛИАДА
ДОЛАРА,
ДАТИ
НАМА
ОКЕЈ?

ПРЕМА ТОМЕ,
ВРАТИТЕ СТО
ХИЛИАДАРКИ
АКО НЕ ЖЕЛИ-
ТЕ ДА ГРАД
ОСТАНЕ БЕЗ
ГРАДОНА-
ЧЕЛНИКА!

АЛИ, МОМЦИ...
СТО ХИЛАДА
ДОЛАРА
ЈЕ ЦЕЛА
МОЗА
ИМОВИНА!
ХОБЕТЕ
ДА МЕ
ИЗБАЦИТЕ
НА УЛИЦУ?

ДОСТА ПРИ-
ЧЕ! ДАЈТЕ
СТО ХИЛА-
ДАРКИ, ИНА-
ЧЕ НЕ ДА
ДЕМО ВАС
ИЗБАЦИТИ
НА УЛИЦУ,
НЕГО УБА-
ЦИТИ У
ГРОВ!

ТУЖИЉУ
ВАС СЈАУ!
ВРАТИЉУ ВАС
У ЗАТВОР... У
ЦАНКПАЗА!

ХА!
ХА! ХА!
ХА! ХА!
ХА!

НЕ МО-
ЖЕТЕ

ДА ТУ-
ЖИТЕ
ХРАБРЕ
БРАНИОЦЕ
ЗАКОНА
КОЈИ СУ
ВАМ
ПОМОГЛИ
ДА ПО-
СТАНЕТЕ
ГРА-
ДОНА-
ЧЕЛИК!
ШТА
БИ
РЕКЛИ
ЉУДИ?

ХАЈДЕ,
ВАДИ
ПАРЕ!

АЛИ... КОКО
БИ ФЕ
ТО САЗНА-
ТИ И НЕ-
РЕ ВАМ
ДАТИ
МИРА...
А ВИ ЗНА-
ТЕ ДА ОН
ПУЧА
БРЖЕ
ОД
ВАС!

МИСЛИМ
СМО МИ И
НА ТО! ЗА-
ТО СМО МУ
ДВАПУТ
НАМЕРНО
СПАСИ
ЖИВОТ! ОН
НАМ ДУГУЈЕ
ЗАХВАЛНОСТ
И НЕГЕ
НАС
ДУРИТИ!

ЗНАМО МИ
ТОГ МЕКУШЦА!
ЗАХВАЛНОСТ
МУ ЈЕ СЛАБА
СТРАНА! ОВА-
МО СТО ХИ-
ЛАДА!

КОКО БИМ ЈЕ ЗАТЕКАО
БУДУЋЕГ ГРАДОНАЧЕЛНИ-
КА ВЕЗАНОГ...

СТО
МУ ПИ-
ШТО-
БА!

ТО
САМ
И МИ-
СЛИО...

НЕЗАХВА-
ЛНИЦИ! СВЕ
СУ МИ ПА-
РЕ УЗЕЛИ...
СТО ХИ-
ЛАДА
ДОЛАРА!
А ЈА ИХ
УНАЗМИО
ДА МЕ СПА-
СУ ПИЧАК-
ША!

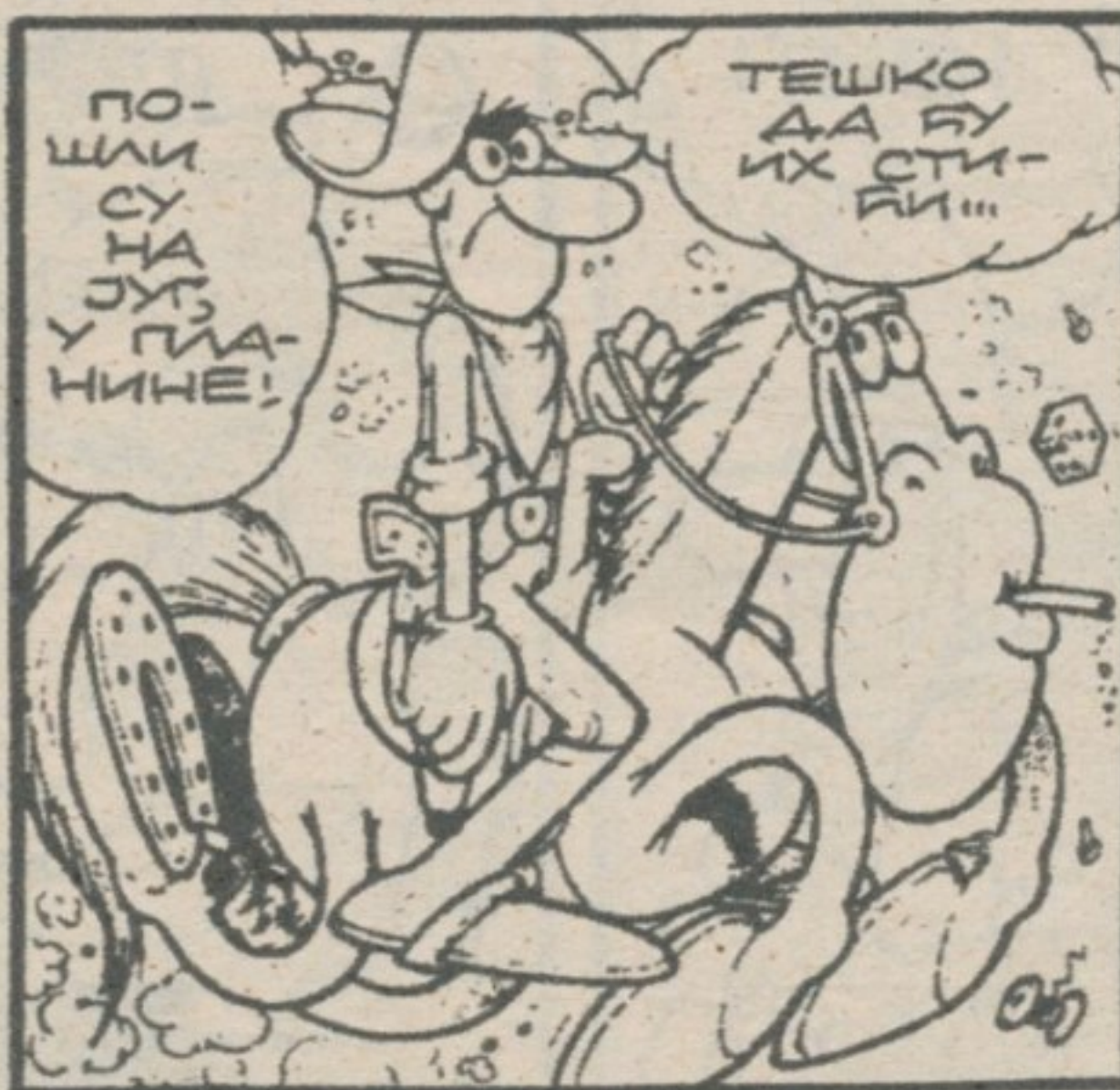
ТО ЈЕ
ГРЕШКА
КОЈУ СТЕ
СКУПО ПЛА-
ТИЛИ! ЈА
БИХ СЕ МА-
ЛО ВИШЕ
ПОМУЧИО,
АЛИ ВАС
НЕ БИХ КО-
ШТАО НИ
ЦЕНТА!

НЕГО, СРЕДИЉУ
ЈА ТУ СЕД-
МОРИЉУ!
ЈЕСТЕ
ДА ИМ
ДУГУЈЕМ
ЖИВОТ,
АЛИ ОВУ
ПОСЛЕ-
ДЊУ
ПИЧАКУ
НЕ МОГУ
ДА ИМ
ОПРО-
СТИМ! ЈА
САМ
ЧОВЕК
ЗАКОНА!

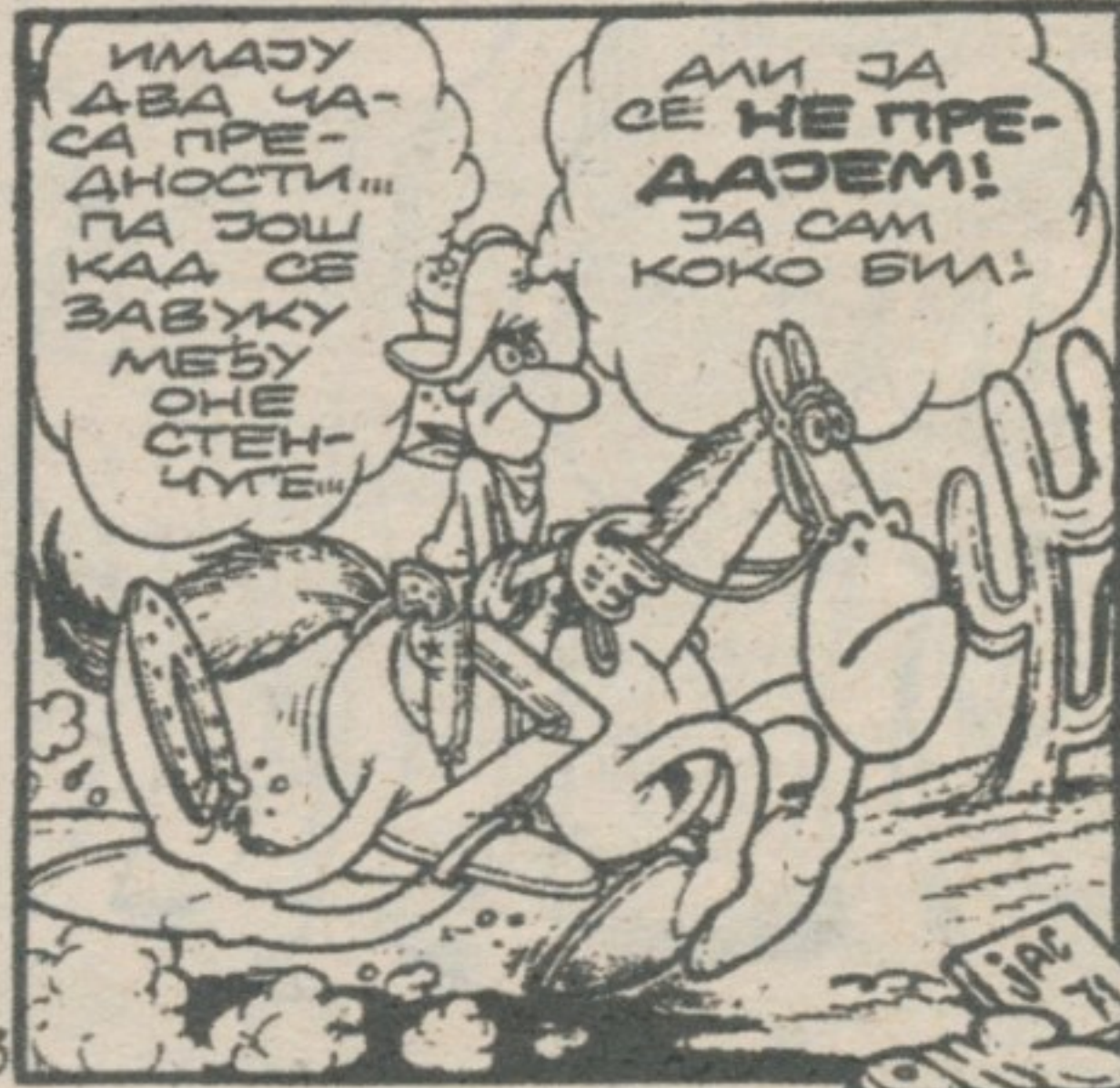

КОКО СЕ
РАСПИТАО
КУДА СУ
ОТИШЛИ БРАБА...

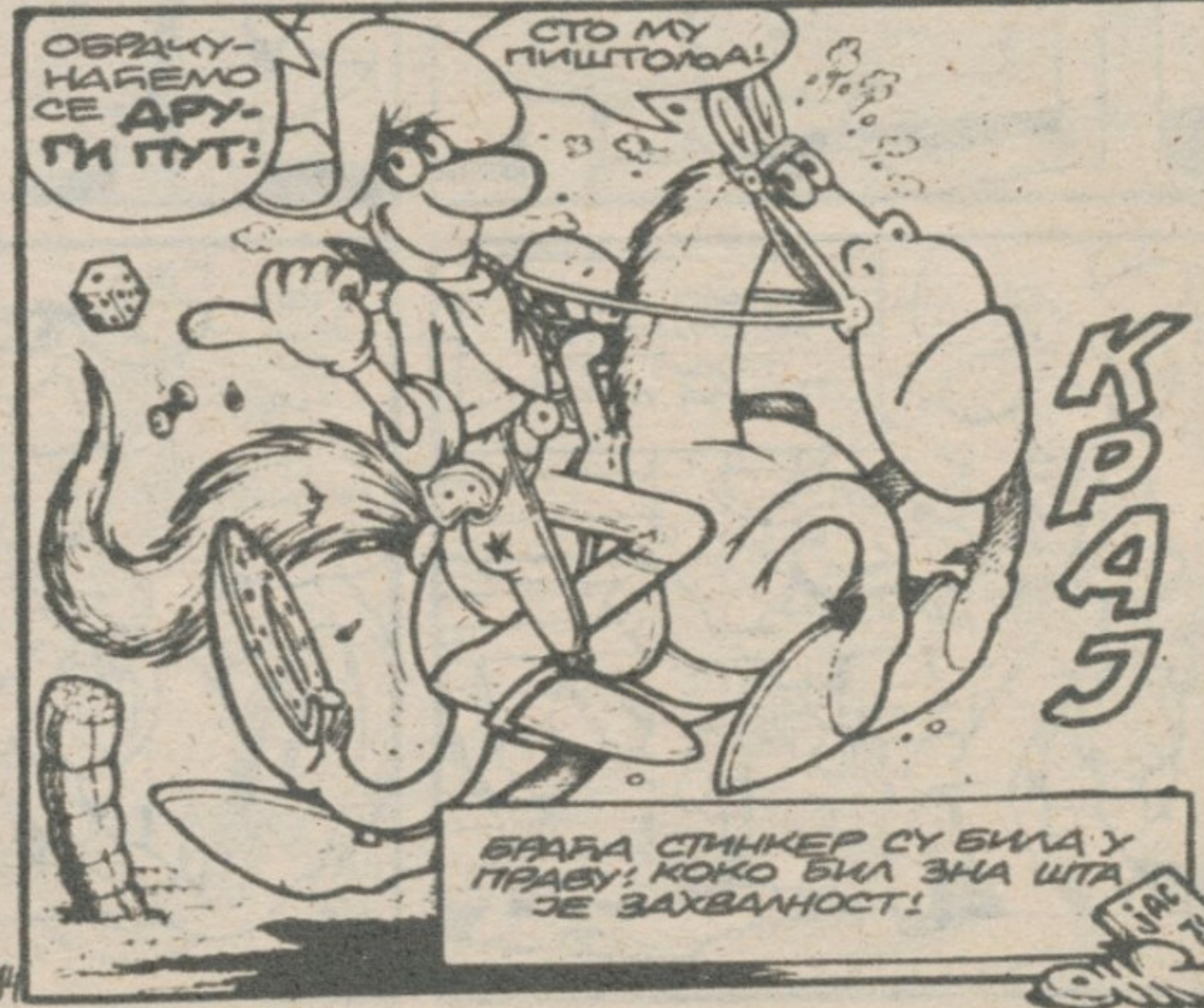
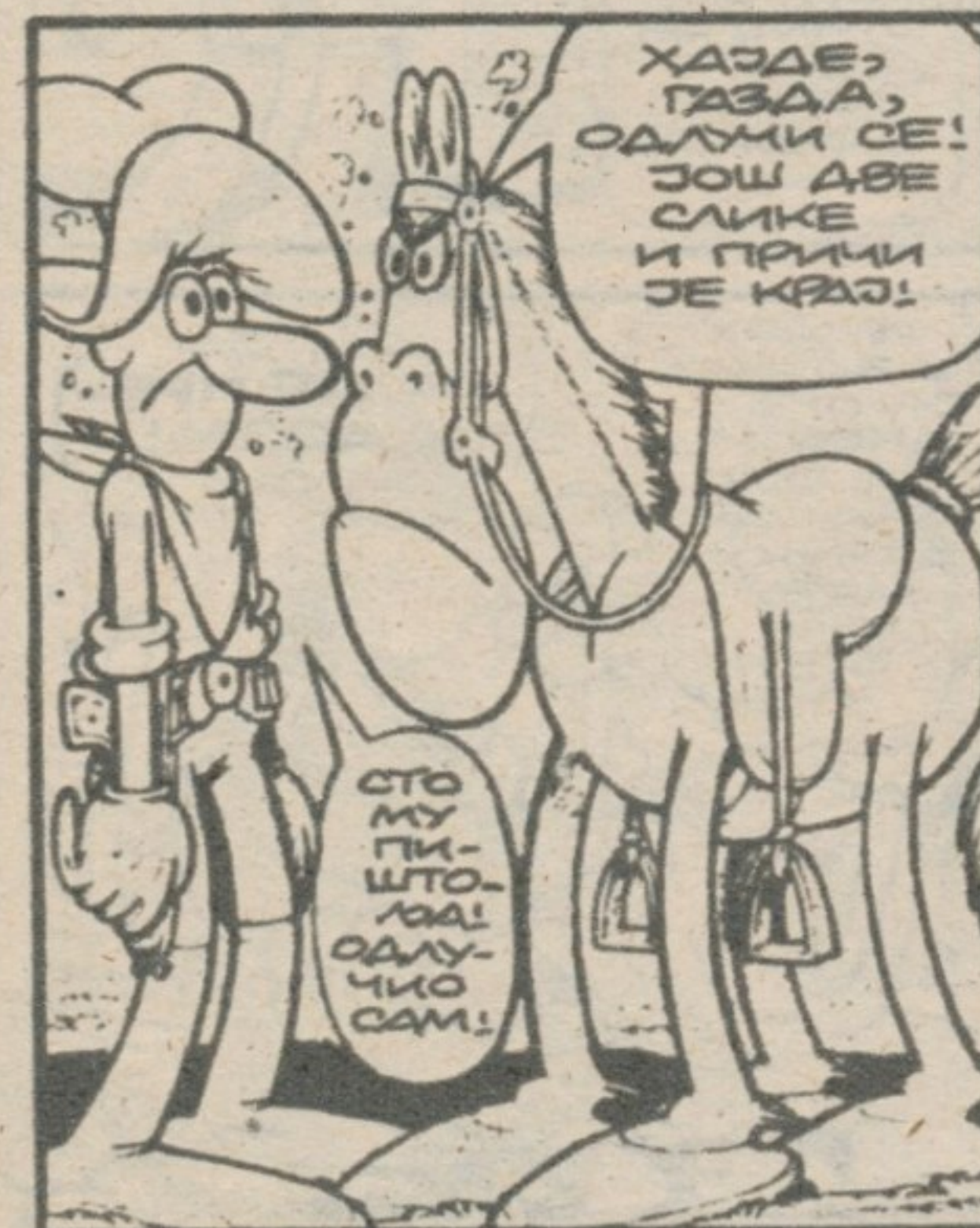
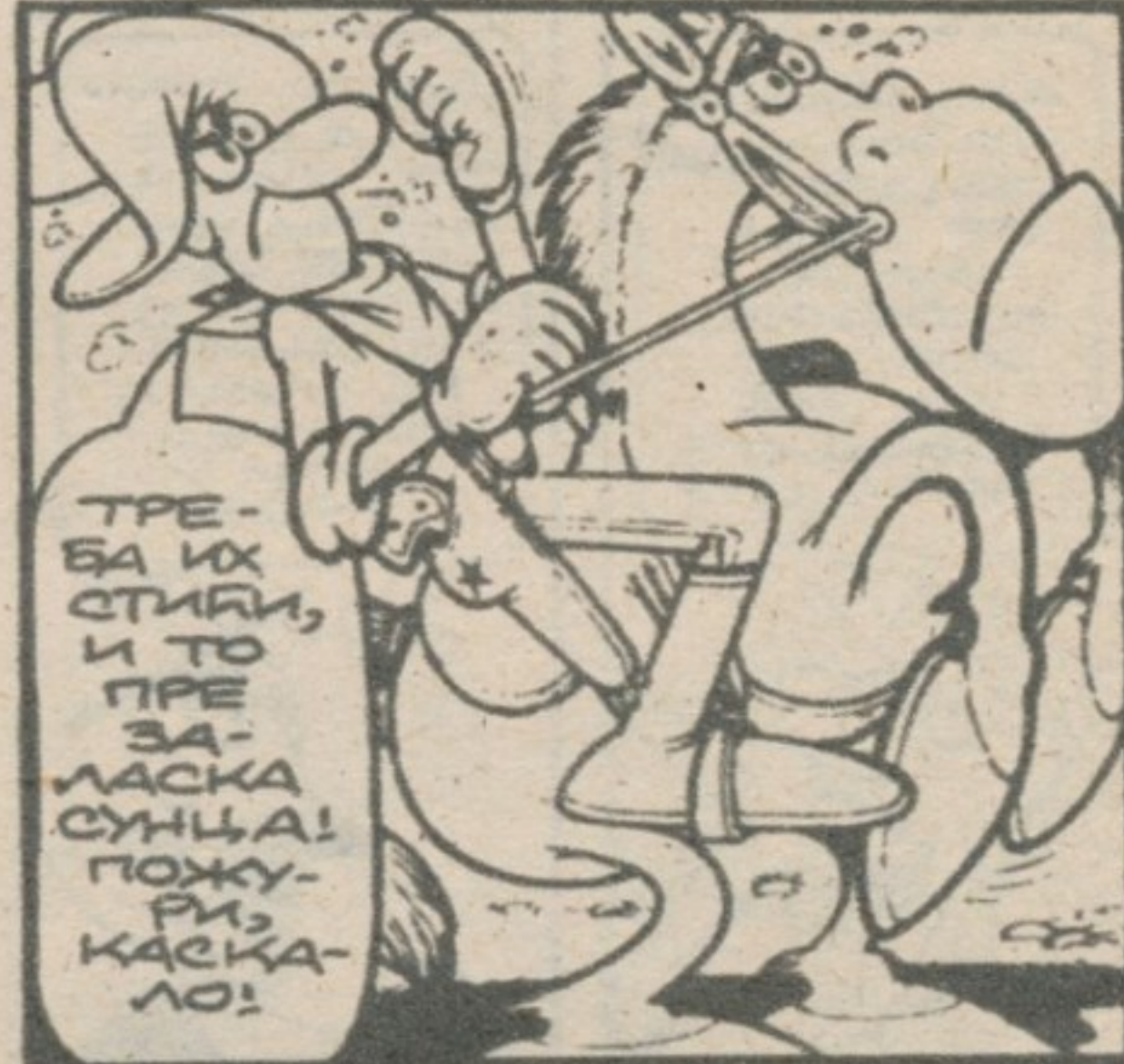
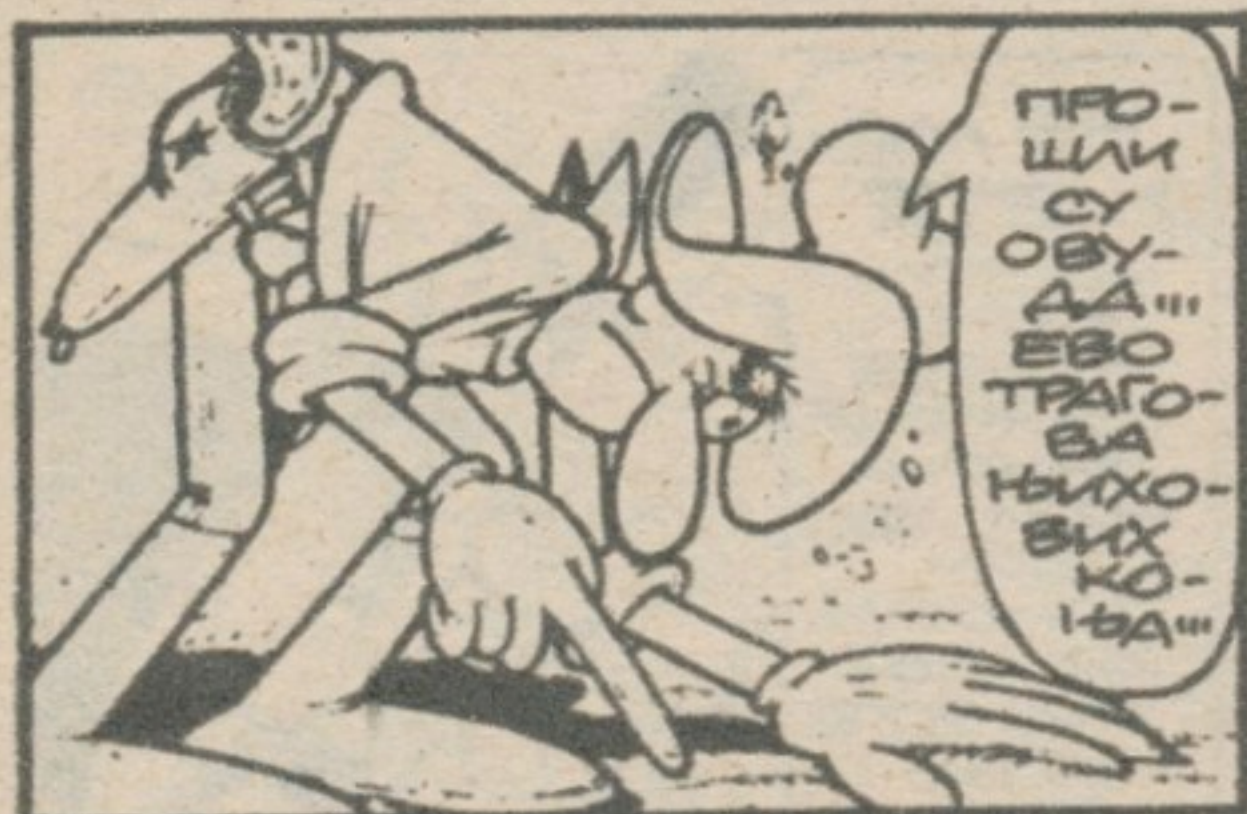
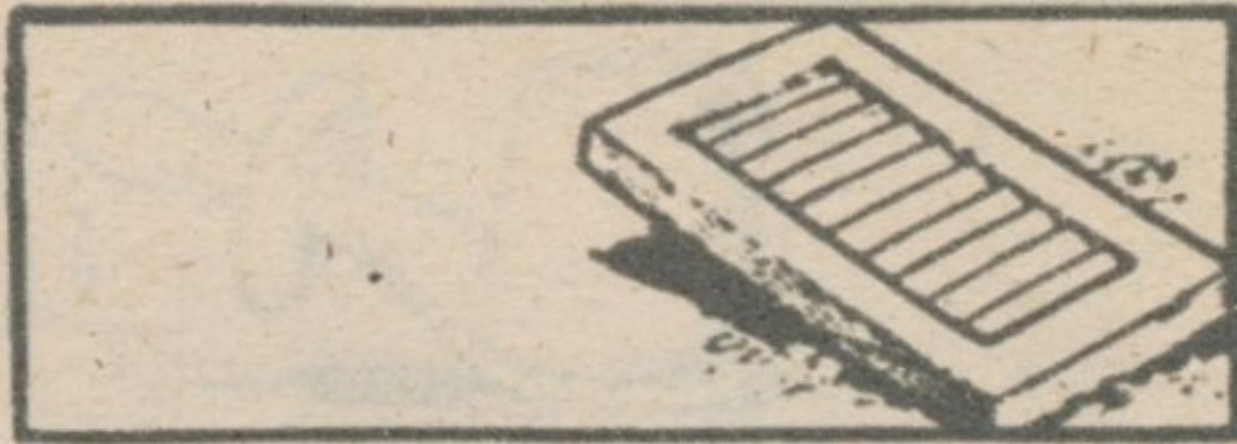
ПО-
ШЛИ
СУ НА
ЈУГ
У ПЛА-
НИНЕ!

ТЕШКО
ДА БУ
ИХ СТИ-
ГЛИ...

ИМАЈУ
ДВА ЧА-
СА ПРЕ-
ДНОСТИ...
ПА ЈОШ
КАД СЕ
ЗАВУКУ
МЕЂУ
ОНЕ СТЕ-
ПЕНЕ...

АЛИ ЈА
СЕ НЕ ПРЕ-
ДАЈЕМ!
ЈА САМ
КОКО БИМ!

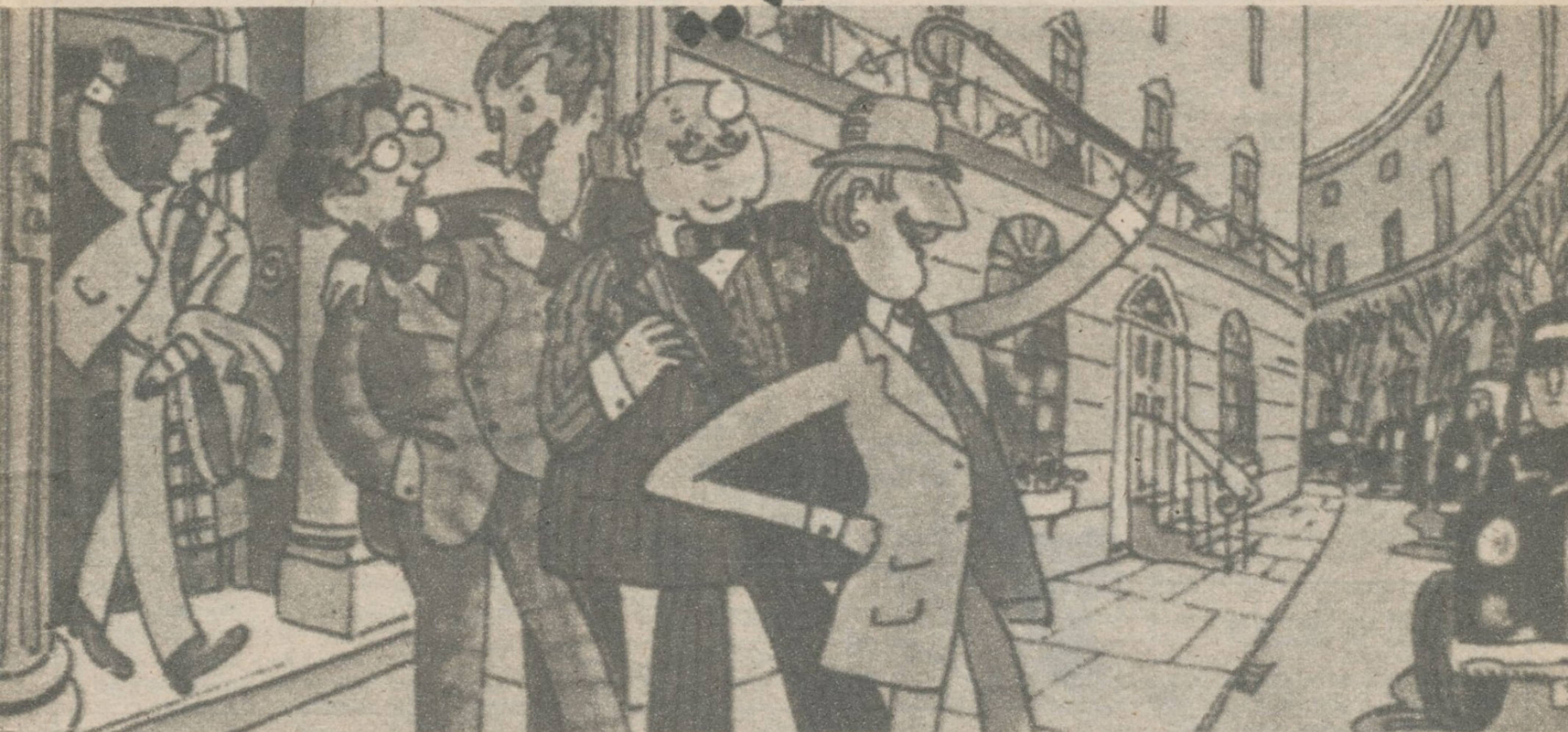

МУЋНИТЕ ГЛАВОМ

КВИЗ У ЗНАКУ СЛОВА Б

Портир једног лондонског клуба позвао је пет таксија да би се петорица веселих гостију одвезли кућама. Оно што су возачи таксија сматрали свакодневним послом претворило се у праву заврзламу и – загонетку. Гости клуба има-

- 10) Господин Бургер улази у такси који је испред таксија Брендиног супруга.
 - 11) Господин Бунгер узима први такси.
 - 12) Господин Бакер станује у улици Бурбон.
 - 13) Балет-мајстор станује у улици Бакер.
 - 14) Господин Бакер улази у такси који је испред таксија господина Бурна.
 - 15) Балет-мајстор налази се три таксија испред таксија у којем је Брајан.
 - 16) Господин Бургер седи у таксију испред таксија у којем је биолог.
 - 17) Беатрисиног супруга вози такси број 2.
- Напомена: назив „господин“ увек се налази испред презимена.

ли су различита имена, различита презимена, различита занимања и различите адресе. И жене су им се различито звале. Њихова имена, презимена, занимања, улице, имена њихових супруга – све је почињало словом „Б“. Таксисте никако нису могли да утврде који је од њих који и куда кога треба одвести. Покушајте и ви да се снађете и утврдите:

- I) Ко је од њих боксер?
- II) Како се презива Брут?
- III) Кога треба одвести у улицу Баркер?

Ево података на основу којих можете да нађете одговоре на три постављена питања:

- 1) Брад је ожењен са Бети.
- 2) Барбарин супруг ушао је у трећи по реду такси.
- 3) Барт је банкар.
- 4) Такси број 5 вози у улицу Бартон.
- 5) Беатриса станује у улици Буртон.
- 6) Биолог је ушао у четврти такси.
- 7) Брет улази у други такси.
- 8) Берениса је удата за ботаничара.
- 9) Господин Баркер станује у улици Буртон.

РЕШЕЊЕ

Боксер је Брет Баркер. Брутово презиме је Бурк. Барт Бургер иде у улицу Баркер.

Такси	1.	2.	3.	4.	5.
Име	Брад	Брет	Барт	Брајан	Брут
Презиме	Бунгер	Баркер	Бургер	Бакер	Бурк
Занимање	балетан	боксер	банкар	биолог	ботаничар
Имена жена	Бети	Беатриса	Барбара	Бренда	Берениса
Улице	Бакер	Буртон	Баркер	Бурбон	Бартон

Подаци 2, 4, 6, 7 и 11 говоре нам: Барбарин муж улази у трећи такси, последњи такси вози у улицу Бартон; биолог улази у четврти такси, Брет у други. Господин Бунгер у први. Распоред осталих путника и кола може се открити једино упоређивањем и комбиновањем података и могућности.

Знамо да је биолог у четвртој таксију, па, према томе, господин Бургер (16. податак) мора да се налази у трећем. А пошто је Бургер узео трећи такси, Бренда мора да је супруга путника у четвртој таксију (10).

Следећи корак у решавању састоји се у томе да се повежу подаци 5, 9 и 17. Беатриса Баркер станује у улици Буртон, а то је циљ таксија број 2.

Сад на ред долази податак 12. Господин Бакер мора да уђе у четврти такси јер нам само за тај такси недостаје презиме путника и улица.

Сада треба размотрити податак 14. Како балет-мајстор станује у улици Бакер (13) елиминасањем добијамо да његово име може бити само Брад. А пошто се налази три таксија испред Брајана (15), за кога добијамо да је у четвртој таксију, он мора да је у првом таксију. Брајаново презиме је Бакер.

Како је Берениса удата за ботаничара (8), ова два податка, после поређења и елиминасања, могу да се односе само на такси број 5. На исти начин може се закључити да се податак број 3 односи на такси број 3 (Барт је банкар).

За војњу у улицу Бакер остаје само први такси.

К. В.

ЗАЉУБЉЕНИ У ЗМАЈЕВЕ

На Малдивским острвима у Индијском океану један од најомиљенијих спортова је пуштање змајева који се израђују у свим бојама и у најразличитијим облицима. Тим спортом баве се сви, без обзира на године: од деце која још нису стасала за школу до средовечних и старих људи. Прошлог лета један туриста је са жаљењем гледао поштанског службеника који је препоручена писма и телеграме примао само једном руком, када се нагнуо кроз прозорчић на шалтеру, туриста је видео да се поштански службеник служи у послу само једном руком јер другом, испруженом кроз прозор, држи капа на чијем је другом крају био – велики, шарени змај.

ЗЕЦ НА МЕСЕЦУ

Када се у ноћи без облака загледају у Месец и „шаре“ на њему, Европљани виде човека. Индијанци кажу да је на

Месецу циновски зец, домороци острвља Самоа тврде да то на Месецу нека вредна жена без престанка седи за разбојем и тка, а Кинези тамо виде несрећну госпу Чанг-О која је побегла од свог суровог мужа и трчећи стигла чак до Земљиног сталног пратиоца.

ЧАРАПЕ ЗА СЛОНОВЕ

У Данској, као уосталом у многим земљама, приликом слања пакета, нарочито у иностранство, треба попунити сву силу формулара. Да би видео да ли попуњавање таквих формулара ичему служи и да ли их ко прегледа, један Данац је током шест месеци на једном формулару у рубрику „садржај пошиљке“ уписивао најбесмисленије ствари. Сви пакети које је за то време послао стигли су на наведене адресе и без икаквих примедби. Између осталих ствари, радознали и духовити Данац као садржај пакета наводио је „вунене чарапе за слонове“, „Успаване бирократе“...

ГОВОР ВЕТРЕЊАЧА

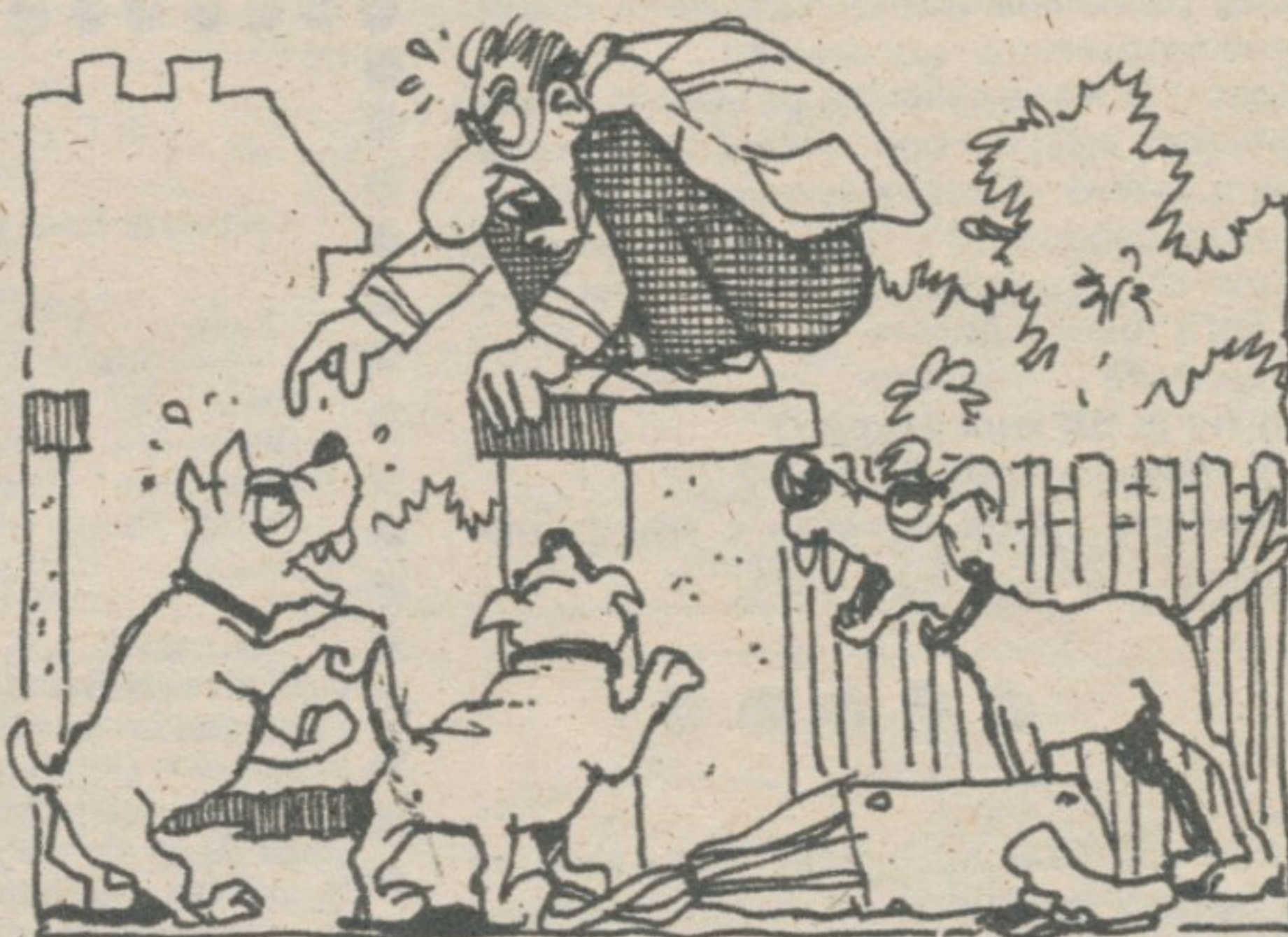
Ветрењаче, заштитни знак холандских пејзажа, имају свој језик. Кључ за разумевање тог језика су четири крила ветрењаче. Ако је крило на врху заустављено у положају који би на бројчанику часовника означавао један сат, то значи да се селу или околини јавља лепа вест: рођење детета, на пример. Ако треба јавити да је неко умро, горње крило биће усмерено према 11 часова. За свадбену свечаност два горња крила, украшена заставицама, срцима прободеним Купидоновим стрелама, светлуцавом шареном хартијом и цвећем, заустављају се као да показују десет минута до два сата.

ПО МЕРИ

У највећем хотелу јужноафричког града Дракенсберга годинама већ стоји плакат следеће садржине намењен, очигледно, туристима:

Имамо ниске коње за ниске особе,
снажне коње за снажне особе,
мршаве коње за мршаве особе,
високе коње за високе особе.

За све који досад никад нису јахали
имамо коње које досад нико није јахао.

СВАКО ИМА СВОЈУ МУКУ

Поштари у многим европским и америчким земљама воде тихи али прави рат против паса који их често нападају. Али, од уједа паса има и већег зла. Египатске пошто-

ноше стрепе од камила које умеју и те како да угризу. У Бразилу су забележени случајеви напада јагуара, а једног поштара са острва Того усмртила је, док је чамцем преносио пошту, крвожедна ајкула.

К. В.

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

За ловце,
фићфириће,
самоодбрану,
украc...

РАВАРИНИ - ЧУДО ОД ШТАПА

Има их разних - од ег-
зотичног дрвета, укра-
шених сребром, дра-
гуљима, сувим зла-
том... А шта тек може
да стане у њих!

Штапови за шетњу ушатали су у мо-
ду средином прошлог века. Тада
су, поред старих и изнемоглих,
почели да их користе и многи сасвим
млади и живахни грађани као статусни
симбол. Ту слабост тадашње господе до-
витљиво је искористио Карло Раварини
који је 1876. године у Милану основао
фабрику за израду штапова за шетњу. Та-
ко је постао родоначелник династије која
се, ево, већ више од једног столећа бави
производњом ових предмета који служе
људима свих професија и укуса.

Данас фирма „Раварини“ нуди тржишту
50 хиљада штапова годишње обележава-
јући сваки од њих својим заштитним зна-
ком јер у свету су све више почели да
опонашају „Раваринија“, понајвише на Да-
леком истоку. Све раширеније ношење
штапа није само вид помодарства, оно
има и практичног оправдања. Старијим
особама шетња уз ослањање на штап
смањује опасност од инфаркта, а женски
моделу служе дамама да се лакше од-
бране од насртљиваца.

„Раваринијевци“ су утврдили идеалну
дужину штапа која подједнако одговара
Јапанцима, Норвежанима или Американ-
цима: то је 90 центиметара. Садашњи ру-
ководилац фирме „Раварини“, иначе дип-
ломирани архитекта, спремно објашњава
како тече производња која би могла да
се сврста у мануфактурну.

И Шарлов штап произвео Раварини

Сировина за израду штапова потиче, и
набавља се, из разних земаља. То су
стабла јапанске трешње, егзотичног дрве-
та из Конга, затим трска са Јаве, шибље
лешника, шпанска трска, ебоновина. Све
се то теше у жељени облик, полира, а он-
да се на то накалемљује дршка. А она мо-
же да буде обична, посребрена, али и од
сувог злата и украшена драгим камењем.
Најелегантнији штапови имају и своја име-
на, на пример „Милорд“, „Шарло“ или
„Викторија“.

Што се „Шарла“ тиче, у фирми тврде
да је Чарли Чаплин, почетком века, свој
култни штапић такође пазарио од Равари-
нија, и то у њиховом представништву у
Њујорку!

Цене штапова зависе од њихове опре-
ме и класе. На цену, пре свега, утиче ма-
теријал од којег су израђени и какве су
им дршке: од слоноваче, рога, пресвуче-
не свињском кожом или обичне, дрвене.
Најјевтинији стају око 25 хиљада лира, а

они у „сребрној“ класи имају почетну цену
600 хиљада лира.

Ловцима и риболовцима на располага-
њу су посебни модели. Рецимо, штапови
са дршком у облику главе дивље гуске,
хрта или лисице. Посебна врста су шупљи
штапови. Они намењени риболовцима из-
рађују се у облику телескопске удице, а у
унутрашњости скривају риболовачки штап
од фибергласа, мушицу и удицу, дакле це-
локупан риболовачки прибор.

Моделу за изборљиве

Разуме се, прихватају се и појединачне
наруџбине. Цене тих униката крећу се око
пола милиона лира, горња граница не мо-
же тачно да се одреди.

Тежина штапова износи од 150 до 300
грама. Без обзира на малу тежину, у један
шупљи штап може много тога да стане.
Иако се више не праве штапови у чијим
су шупљинама скривани оштри флорети

којима је могао да се прободу неприја-
тељ или љубавни супарник, могу да се на-
руче модели у којима се скривају ножеви
који, пошто се „монтирају“, достижу ду-
жину и до два метра. Ипак, много су тра-
женији штапови у које су смештене дугач-
ке луле, сличне наргилама, или разне
друштвене игре. А у време прохибиције -
забране точења алкохола - у Америци су
се у штаповима налазиле дугуљасте фла-
ше у којима се кријумчарио виски.

Што се дршки тиче, и у њих може мно-
го тога да се смести, рецимо сатови, кути-
јице за лекове, компаси... Коначно, шта-
пови могу да послуже и као украс у стану.
Наравно, не толико појединачно, већ као
букет у нарочитим сталцима или лепезас-
то раширени и учвршћени на зиду. А. Г.

„Џамбасови”
опробани
музичари

НОВА СЦЕНА

Умножи и дај даље!

Пре две године у Београду је настао покрет за нову уметност и рокенрол сцену под називом „Урбазона”. Зачетник те идеје је сликар Миомир Грујић Флека који већ дуже време на радију „Б 92”, око емисије „Шишмиш”, окупља талентоване ауторе

Однедавно је „Урбазона” своју делатност проширила и на музичко издаваштво и покренула Trotorock серију. Тако су своја касетна издања добиле групе „Џамбасови” (на слици), „Црни лилихип” и „Jazwah”. Флека нема намеру да остане на томе већ спрема још десет издања која би боље представила алтернативну сцену. Касете се штампају у скромном тиражу од по 300 примерака, а основни циљ је да се што више

људи упозна са том музиком, па зато на омотима касета и пише „Умножи и дај даље”. Ова акција ће бити заокружена објављивањем компакт диска на коме ће се наћи из-

бор најособенијих песама са свих касета.

Част да отворе серију добили су чланови групе „Џамбасови” из Београда у којој делују већ опробани музичари. Дарко је својевремено био у саставу „Робна кућа”, Зоран у групи „Руж”, Горан у „ТВ Моронима”, „Носорогу”, „Бетону” и другим групама. На касети „Ко је то?” они су понудили један број песама које су настале у кућној производњи и снимак дела концерта на Ликовној академији.

Група „Црни лилихип” је из Јагодине, а скренула је пажњу пре неколико сезона одличном обрадом песме „Немој” коју изводи „Дисциплина кичме”. На њиховој касети су песме одсвиране уживо током једне од емисија „Шишмиш”, затим са наступа у клубу Ст. Џејмс, а остатак је снимљен у студију.

И најзад, група „Jazwah”, чији чланови већ неколико година живе у Амстердаму, а свој материјал снимили су у импровизованом студију на једном броду. Најновије Trotorock издање биће посвећено материјалу групе „Wild Pigs and Horses”.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

OUT OF TEARS

I can't feel
feel a thing
I can't shout
I can't scream
breathe it out
breathe it in
all this love
from within

I won't cry when you say
goodbye
I'm out of tears
I won't die when you wave
goodbye
I'm out of tears

I won't drink
I won't eat
I can't hear
I won't speak
let it out
let it in
all this pain
from within

And I just can't pour my heart
out
to another living thing
I'm a whisper
I'm a shadow
but I'm standing up to sing

I won't cry
I swear my eyes are dry
I'm out of tears
I won't cry
I'm going to tell you why
I'm out of tears

Let it out
from within
some you lose
some you win
I can drift
I can dream
til I float
off your screen

ЗА УГЛЕДНУ НАГРАДУ

Плоче које су у Великој Британији објављене између августа 1994. и јула 1995. улазе у конкуренцију за албум године и цењену музичку награду „Меркури”. Десеточлани жири узео је у обзир око 150 албума и у најужи избор ушло је десет плоча од којих је чак шест деби остварења. Тако су се у оштрој конкуренцији нашле новајлије „Oasis”, „Elastica”, „Leftfield”, „Tricky”, „Portishead” и „Supergrass”. Поред њих, ту је цењена Пи Џи Харви која је прва у историји ове награде два пута узастопно ушла у најужи избор. Велико признање доживео је и ветеран Ван Морисон који се у трци за награду нашао уз клинце захваљујући најновијој плочи „Days Like This”.

Давид
Кан
— краћи
за
хонорар

Текст и музика: Мик Џегер и
Кејт Ричардс
Изводе: „Rolling Stones“

БЕЗ СУЗА

Не могу да осећам
не осећам баш ништа
не могу да вичем
не могу да вриштим
удахни, издахни
сву ту љубав
изнутра

Нећу плакати када будеш
рекла збогом
ја сам остао без суза
нећу умрети када махнеш за
збогом
ја сам остао без суза

Нећу да пијем
нећу да једем
нећу да слушам
нећу да говорим
олакшај душу
унеси
сав тај бол
изнутра
А ја једноставно не могу да
прелијем
својим срцем неко друго
биће
Ја сам шепат
ја сам сенка,
али ипак сам спреман да
запевам

Нећу плакати
кунем се, очи су ми суве
ја сам остао без суза
нећу плакати
а рећи ћу ти зашто
ја сам остао без суза
Олакшај душу
некада губиш
некада добијаш
могу да мирујем
могу да сањам
све док не склизнем
са твог екрана

У ЛАЖИ СУ КРАТКЕ НОГЕ

Потпуно непозната енглеска песникиња Деби Бенкс тужила је групу „UB 40“ и њихову издавачку кућу тврдећи да су у њиховој хит песми „Don't Break My Heart“ употребили делове њене поеме коју је својевремено дала бившем члану групе Давиду Кану. После преслушавања песме и читања поеме суд је одлучио да донесе пресуду у њену корист, тако да ће од укупне зараде сингла Деби припасти неколико хиљада фунти. На суђењу је дао изјаву и Али Кембел, певач и композитор у групи „UB 40“, који је потврдио да је Давид Кан члановима групе рекао да је текст песме његов, не спомињући да је неке делове „позајмио“ од Деби. Обично се каже да су у лажи кратке ноге, а овог пута Кан је остао краћи за хонорар.

Џорџ Мајкл ПОНОВО снима

Џорџ Мајкл, један од најпопуларнијих енглеских музичара, поново, после пет година паузе, улази у студио. Његови соло албуми „Faith“ (објављен 1987) и „Listen Without Prejudice Vol. 1“ (1990) продали су у свету у више од 20 милиона примерака. Ипак, на врхунцу каријере, он је 1992. године тужио своју издавачку кућу „Сони“ тврдећи да њихови сурови уговори спутавају уметничку слободу и да од музичара праве роботе који морају да раде по диктату. Због дуготрајног судског спора није могао да снима нове плоче и тек недавно је постигнут договор, тако да је Мајкл потписао, нов, повољнији уговор са дискографским кућама „Вирџин“ и „Дрим ворлд“. Одмах је објављен Мајклов нови сингл са песмом „Like Jesus To A Child“ као најава за трећи соло албум који би требало да се појави почетком следеће године.

Будући да је Мајкл познат по томе што врло темељно

припрема своју музику, он се снимању нових песама посветио још почетком овог лета радећи истовремено у једном лондонском и у свом кућном студију на југу Француске. Како тврди његов менаџер, нови албум биће, по звуку, много више европски него амерички и на њему ће се наћи баладе, песме настале под утицајем соул музике, али и неколико потенцијалних хитова. Музика ће, по свему судећи, бити у његовом стилу, али зрелија јер и он је пет година старији — толико је, зправо, прошло откако је објавио последњи албум.

Да је реч о изузетно даровитом аутору, говори и податак који је процурео у јавност да је нова дискографска кућа исплатила компанији „Сони“ између 30 и 40 милиона долара као обештећење што губе тако популарног аутора. У исто време фирма „Сони“ намерава да још 1997. године објави албум на коме би се нашао избор највећих Џорџових хитова. На плочи би се, сем већ објављених песама, нашли и материјали које ће он тек снимити искључиво за ту компилацију.

ПОВРАТАК
ЗВЕЗДЕ

ХОНГКОНГ
ЗА
ПОЧЕТНИКЕ

О
ПОКВАРЕНИМ
ТЕЛЕФОНИМА,
РИКШАМА
И
ЈОШ
ПОНЕЧЕМ

ИГРА ПОКВАРЕНИХ ТЕЛЕФОНА

ПАЛИТИКИ

38

ЗАБАВНИК

У Хонгконгу службени језици су енглески и кинески, и то кантонски дијалект, а не мандарински којим се званично говори у највећем делу Кине. Нажалост, велики број запослених и даље има потешкоћа са тим (не)матерњим језиком, што се најбоље одражава у службеним, телефонским разговорима.

Пример бр. 1

Извесни Енцо Пеши, који се налази на службеном путу у Италији, зове своју канцеларију.

Пеши: Добар дан. Овде господин Пеши. Могу ли да добијем...

Секретарица: Жао ми је. Господин Пеши је у Италији. Оставите своје име и телефон...

Пеши: Знам да је господин Пеши у Италији јер ја сам Пеши!

Секретарица: У том случају не треба да оставите своје име и број телефона. Клик.

Пример бр. 2

Колин Робертс, службеник једне канадске фирме, јавља се из Канаде представништву у Хонгконгу.

Робертс: Овде Колин Робертс. Да ли могу да разговарам са...

Службеница на централни: Господин Робертс није овде.

Робертс: Нисте ме разумели. Ја сам господин Робертс

и желео бих да разговарам са...

Службеница на централни: Зашто сами себе зовете?

Пример бр. 3

Лаи Се зове свог колегу у конкурентској фирми.

Лаи Се: Молим вас, да ли је господин Вонг у канцеларији?

Секретарица: Напоље!

Лаи Се: Молим?

Секретарица: Напоље?

Лаи Се: Мислите, изашао је?

Секретарица: То сам вам и рекла!

Пример бр. 4

Овај случај, додуше, више говори о незнању него неразумевању. Писац Сајмон Винчестер, који је једном приликом одсео у чувеном хотелу „Мандарин оријентал“, назвао је консијержа и замолио га да му наручи једну Бетовенову плочу.

Винчестер: Да ли ви упознате ко је Бетовен?

Консијерж: Не. У којој је соби?

Винчестер: Ма не, не разумете. Он је давно умро!

Консијерж: Ау! Морам сместа да позovem хитну помоћ и полицију!

БИТИ
КИНЕЗ
А
ЗВАТИ
СЕ
—
ИСУС

Оне који посете Хонгконг, изненађују између осталог имена Кинеза који живе у овом граду. Поред најуобичајенијих као што су Ли, Чу, Танг и Так постоје и знатно „европскија“, све у жељи да се што више приближе „гвеилос“ (странцима).

У официрском клубу често се чује реченица: „Исусе! Потребно ми је пиће!“ Ништа чудно ако се зна да се бар-

Говорити енглески а слушати на кинеском...

Звати се Кофи или Тенк Ју...

Возити се у распеваном, караоке таксију...

Живети у метрополи која има свој главни град...

Чекати ноћ између 30. јуна и 1. јула 1997. да територија из

британских пређе у кинеске руке... То постоји само у...

мен зове Исус Вонг. Уобичајено кинеско име „Шит“ (го-но) временом је почело да се пише и изговара „Сит“. Али, у телефонском именику и даље постоји неколико особа са тим незгодним именом. Између осталих, ту су Шит Мен Ваи, Шит Ми Јинг, Шит Лот Таи...

Менаџер једне фирме у Каулуу зове се Тенк Ју (хвала), а службеник у великој продавници плоча Ли Сонг (песма). Да прави људи раде на правим местима доказује и господин по имену Динг Донг Хава који је запослен у „Телекому“.

Фирма „Мекдоналдс“ на листи својих службеника има и једног Инкредибл (невероватан), Нормала и Арми (војска) Лија. Постоје и ова имена: Мани (новац) Лин, Маунтин (планина) Ванг, Анорак Чен, Пијано Чау, Елијен (ванземаљац) Ли, Сеинт Пенг, Чоколит Лин, Грин Шоу, Доктор Чу■

ВИШЕ ОД ОРИГИНАЛА

За оне који воле да у коси ноншалантно, као рајф, носе оригиналне „версаће“ или можда „шанел“ наочаре, преко рамена торбу са престижним потписом „Луј Витон“ а на руци сат „Пол Готје“, Хонгконг је право место. Поред оригиналних оригинала који се продају, као и свугде у свету, за цифре са три и више нула (доларских, али не оних хонгконшких већ америчких) постоје и лажни оригинали.

Улица Темпл после седам увече постаје право позориште. Осим што је пуна људи који проричу судбину (углавном на кинеском), уличних свирача и певача, учесника мини оперских представа ова улица претвара се и у „најт маркет“ — ноћну пијаву на којој могу да се купе све могуће светске марке свега и свачега. Али, и продавци су смислили начин да неке производе продају са „задршком“.

Из даљине, рецимо, угледате ташне с потписом „Moschino“. Кад се приближите, схватите да уместо почетног слова М пише, у ствари, W. Насмејани продавац, видевши да сте збуњени, објашњава да ће то велико, метално слово, уколико купите ташну, лако окренути наглавце и W ће се сместа претворити у M■

ТЕЛЕФОН МОЈ ВОЉЕНИ

Компјутери, факсови, пејџери... Човек више нема слободног времена јер шеф, пословни партнер, гневна супруга, могу да га нађу у било ком тренутку ма где се налазио. Имати све то, а не снабдети се и бежичним телефоном, значи не бити у тренду. Јер, заиста би било смешно да се диш и ручаш (а време од један до два је светиња) а да те нико бар једном не позове телефоном, или да прелазиш улицу, возиш се метроом а да „мали црни“ не зазвони... Мо-

бил телефони постали су заштитни знак не само пословних људи Хонгконга. Не улазимо у то шта се ради кад бежични зазвони у WC-у, али има случајева да човек баш и не жели да буде „откривен“.

Управо то десило се господину који је, уместо на ручак, отишао да се релаксира у једној од сала отменог клуба у Централу, где је и смештена већина пословних зграда. Док је био у сауни, зазвонио је телефон који се налазио надокхват руке једној од љубазних службеница тог рекреативног центра. Шеф је тражио свог службеника и био запањен кад му је женски глас одговорио да је господин „тај-и-тај“ у сауни. После овог немилог догађаја службеник је морао да потражи ново радно место, а запослени у рекреативном центру добили су нове инструкције. Није згорег понекад и слагати ■

У РИТМУ МУЗИКЕ ЗА — ГЛАС

Музичка „подлога“ са плоче, микрофон, подијум, расположени гости жељни „да пусте глас“, то је, отприлике, комбинација од које су настали „караоке“ клубови, изузетно популарни на Далеком истоку, па и у Хонгконгу. Многи ће се са задовољством, мада има и оних којима је то неподношљиво, придружити гомили и изборити се за место пред микрофоном.

Али, ако човек сасвим безазлено уђе у такси у жељи да се што пре, по могућности у миру (ако је забрањено пушење, онда макар и без цигарете), превезе до одређеног места и нађе се поред, или иза, распеваног певача, то може да буде непријатно искуство. А таквих „караоке-таксија“ има, додуше мало, у Хонгконгу. Возач или од дугог времена или у жељи да своју професију обогати и певањем, пева (читај-урла) у ритму музике за глас свидело се то вама или не. Уколико вам такав распевани превоз не одговара, у Хонгконгу бар таксија има колико вам душа жели (ако није киша, ако не стојите на месту где се такси чека у „шпицу“, ако баш много журите, ако...) ■

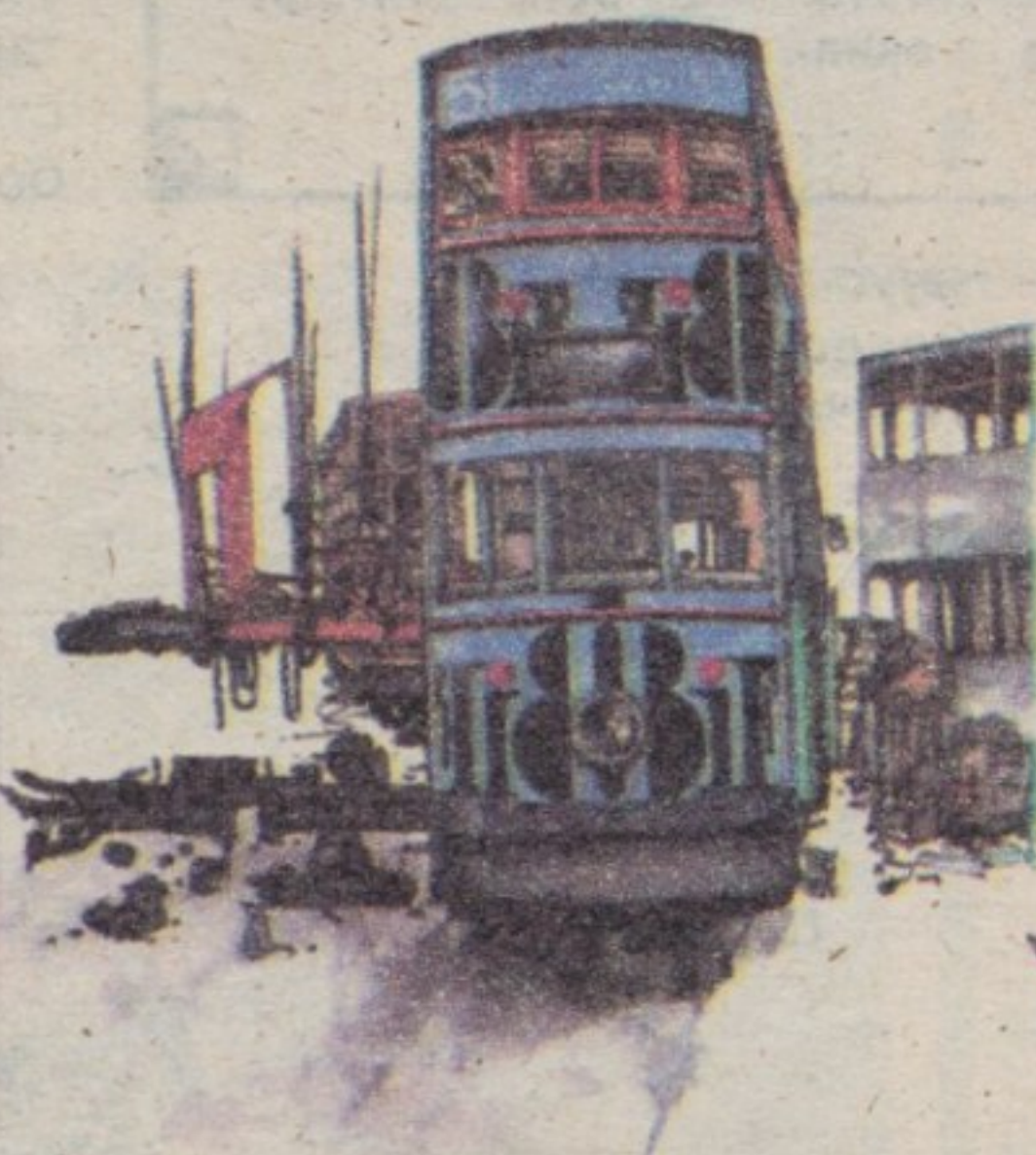
Весна Софреновић

ШТА ЋЕ БИТИ 1997 ?

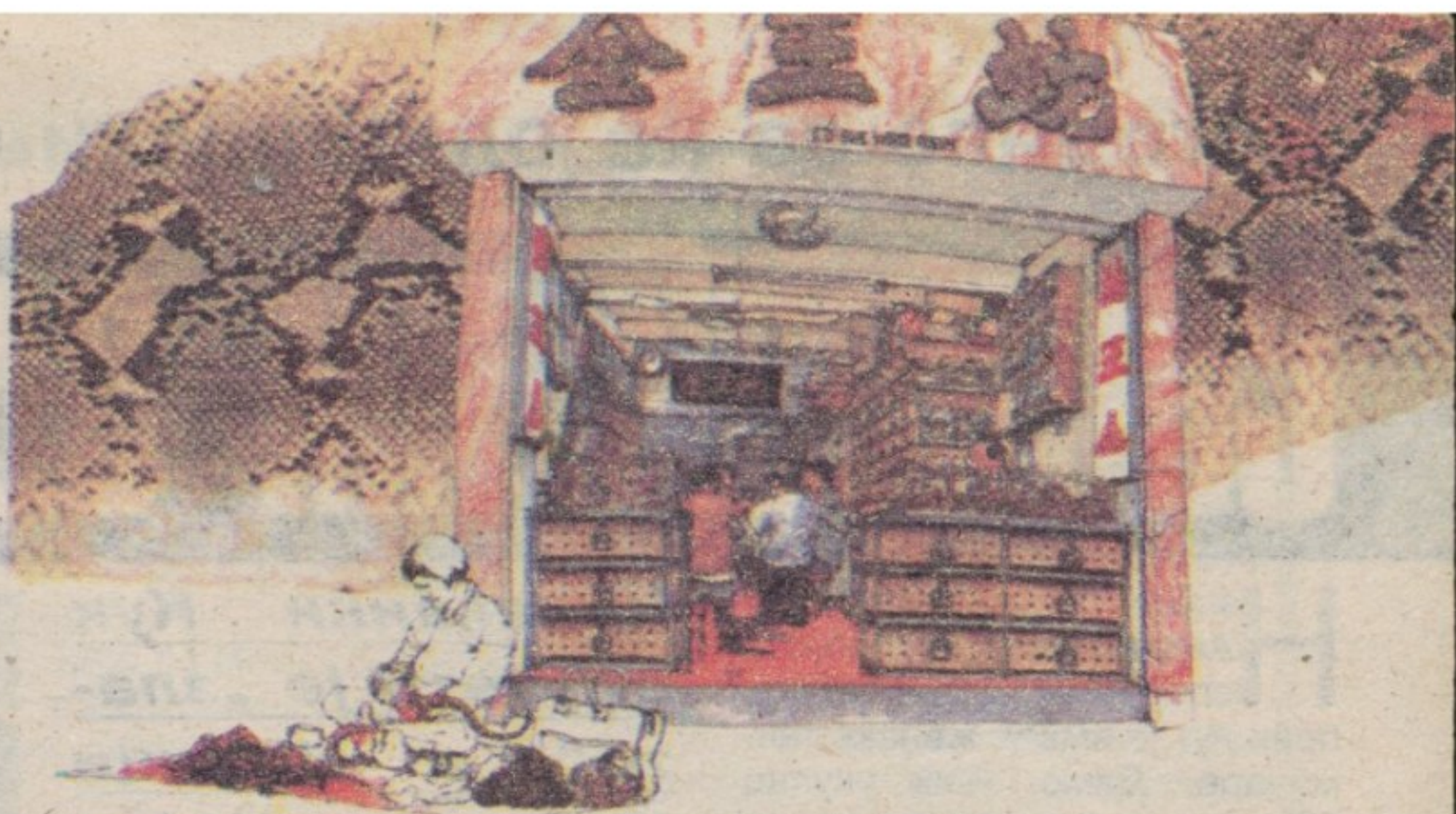
Ни мање територије (површина од 1078 km²) ни више буке око тога шта ће се десити са преко шест милиона становника кад Хонгконг у ноћи између 30. јуна и 1. јула 1997. пређе у кинеске руке.

Све је почело у 19. веку када су Британци уочили трговачки и стратешки значај те истурене територије у Јужном кинеском мору. У првим деценијама прошлог века британска Источно-индијска компанија вишеструко је увећала илегални увоз опијума у Кину па је кинеска влада предузела одлучне мере да то спречи. Уништено је 20.000 сандука опијума у вредности од четири милиона фунти. Велика Британија нашла је повод да зарати против Кине и тако је почео Опијумски рат који је трајао од 1839. до 1842. Мировним уговором у Нанкингу Кина је 1842. Британцима морала да уступи Хонгконг и он 1843. постаје британска колонија. Полуострво Каулун додато је колонији 1860, а 1898. такозване Нове Територије припојене су под закуп на 99 година.

Неки сматрају да ће 1997. бити повода за велико славље, други мисле да ће то бити погреб метрополе која има и свој главни град Викторију ■

С обзиром на то да је Хонгконг британска колонија, овде се вози левом страном. Кад погледате ове трамваје на спрат, од којих су неки начињени још почетком века, ухватиће вас вртоглавица. А кад седнете у аутобусе „дабл-декере“ — такође двоспратне — баш вам се и не мили да се возите брдовитим острвом, путевима који вијугају тако вртоглаво да вам се чини да ћете одлетети у провалију.

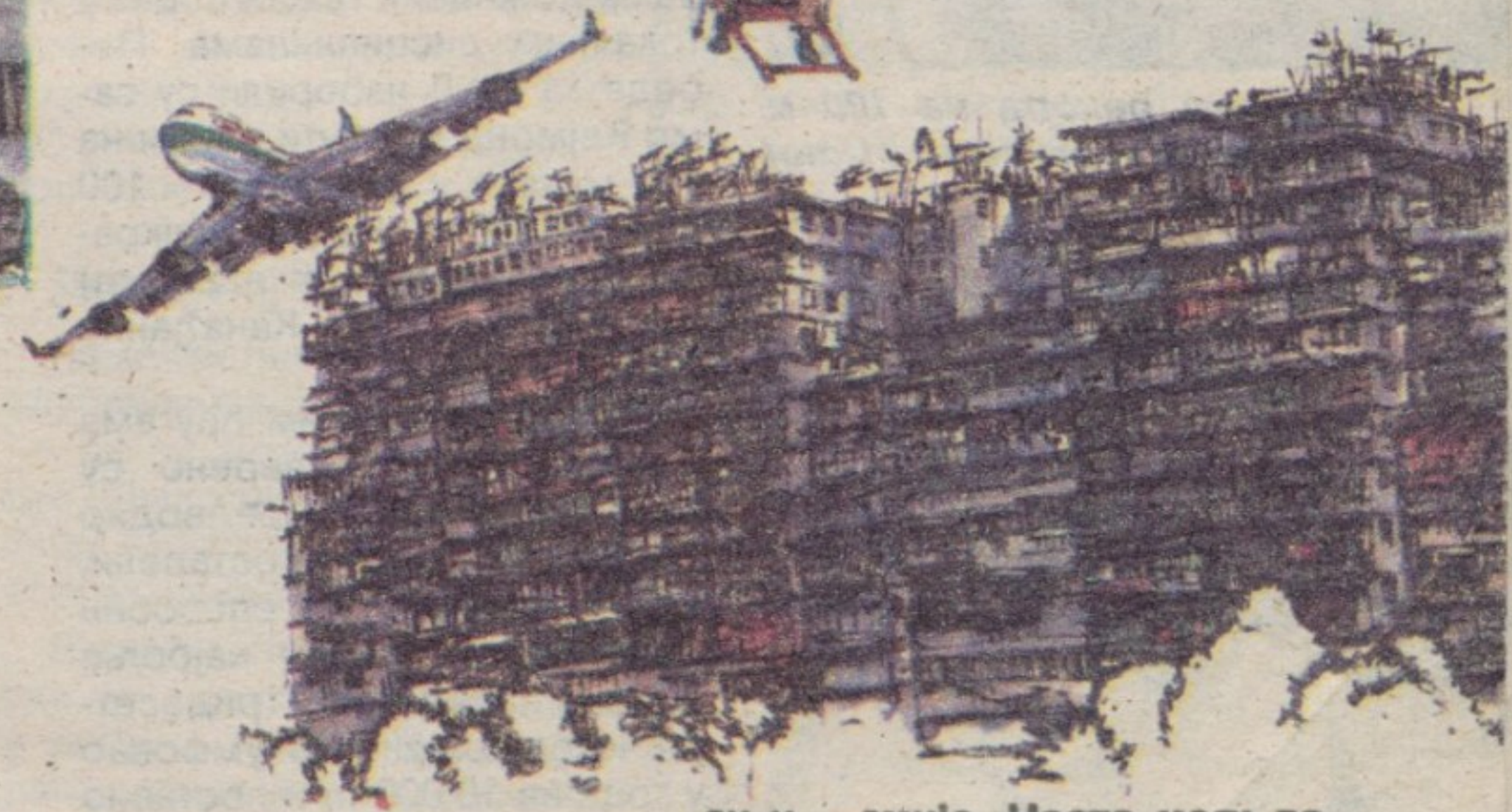

Док се не изгради нови аеродром на острву Лантау које је са површином од 142 km² готово два пута веће од острва Хонгконг — а то ће бити вероватно 1998. године, авиони ће и даље слетати малтене додирујући кровове кућа на Каулун страни. Оче-шаће и овај Град-зид, зграде

у улицама које понегде нису шире од једног метра. Прича о животу као „у кошници“ овде добија потврду па зато ни закуп стана није као у отменим четвртима где достиже по неколико хиљада или десетина хиљада долара (америчких) и спада међу најскупље на свету.

Мала, али врло сложна дружина у самом центру, у близини „Стар-ферија“ (бродић који вози на релацији острво Хонгконг — полуострво Каулун). Већ, чини се, онемоћали возачи рикши.

Кад их човек види онако старе, нема ама баш никакву жељу да седне у то возило на „људски погон“. Али, ако им приђе у жељи да се о неким од возача слика за успомену и сећање на давно прохујала времена, схватиће колико они и даље имају снаге — углавном за прекирање и свађу. Већ, према договору морате да им платите повећу своту да би пристали да се појаве на вашој слици за албум.

су и — змије. Често могу да се виде људи који, чим се змија обезглави, док јој се тело још увија пију њену крв. У оваквим радњама, у древним фиокама, држе се змије које се — пошто их сматрају бићима која дају снагу — и даље износе на кинеску трпезу.

Готово све што не хода на две ноге и не лети, може да се једе. Поред омиљених па-така, голубова, свих могућих „производа“ мора, већине буба, прасића који су симбол напретка, омиљено јело

Догодило се на олимпијским играма...АМСТЕРДАМ 1928.

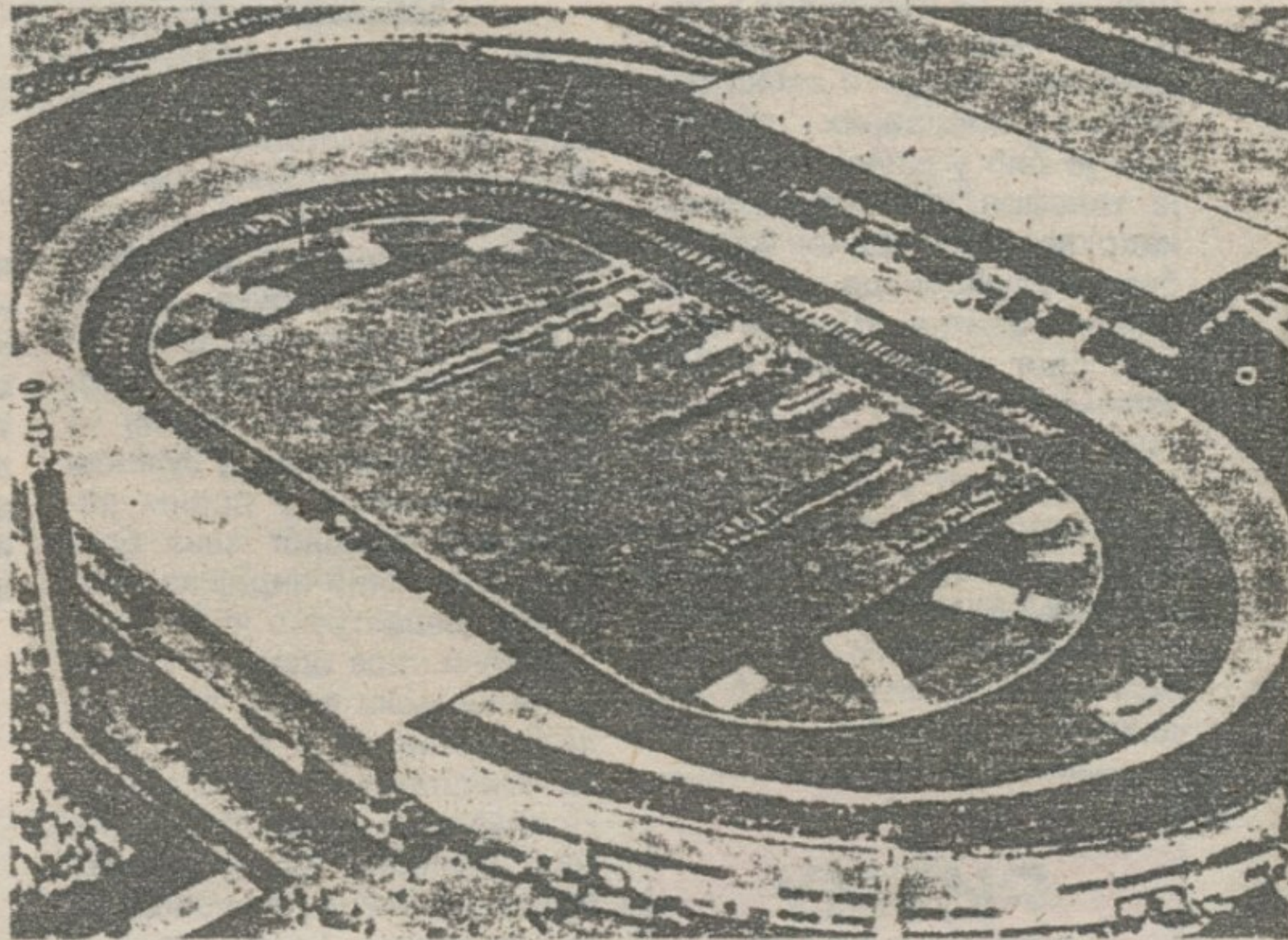
СКОКОВИ ИМ ОДНЕЛИ МЕДАЉЕ

На Олимпијским играма у Амстердаму „краљица спорта“, атлетика, први пут је имала женске такмичаре. Даме, њих укупно 121, надметале су се у пет дисциплина (100 м, 800 м, 4 × 100 м, скок увис и бацање диска). Већ у првој од финалних смотри збио се случај који је показао колико су припаднице лепшег пола неискусне атлетичарке.

У финалу на 100 метара две водеће такмичарке, Миртл Кук из Канаде и Хелена Шмит из Немачке, просто су ускочиле у циљ. Пошто се то коси са правилима, обе су биле дисквалификоване. Канађанка је тако изгубила златну, а Немаца сребрну медаљу, док је за победницу трке проглашена трећепласирана – Американка Елизабета Робинсон.

Канађанки Кук одузето је „злато“, а Немаци Хелени Шмит „сребро“ зато што су непрописно завршиле финалну трку на 100 метара

На њихову срећу, обе дисквалификоване тркачице су, после неколико дана, нашле утеху у штафетном надметању (4 × 100 м) за медаље. Миртл Кук је, у штафети Канаде изборила прво место, а

Олимпијски стадион у Амстердаму

ГИМНАСТИЧАРИ НИКАД УСПЕШНИЈИ

Југославија се у Амстердаму представила са 40 такмичара који су се надметали у: атлетици, бициклизму, гимнастици, мачевању, фудбалу и рвању.

Највише успеха имали су гимнастичари, на челу са извршним Леоном Штукељом. Он је постао олимпијски шампион на круговима и освојио „бронзу“ у вишебоју појединаца. Јосип Приможич је изборио сребрну медаљу вежбама на разбоју, а Стане Дерганц је био трећи у прескоку преко коња. Назад читава наша екипа (Штукељ, Приможич, Малеј, Антосијевић, Грегорка, Порента, Дерганц и Циоти) освојила је бронзану медаљу.

Фудбалери су још једном испали у првом колу, али овог пута нису морали да се стиде резултата. Нашу репрезентацију, са минималних 2:1, победила је екипа Португала.

трци на 5.000 метара и други (иза Нурмија) у надметању на 10.000 метара. Трку на 1.500 метара, у великој борби, добио је такође Финац Хари Ларва, исто је било и у дисциплини 3.000 м стиплчез, у којој је титула најбољег припала Лоуколи Тоиву.

Године нису сметале још једном асу претходне Олимпијаде одржане у Паризу. Двадесетчетворогодишњи Џони Вајсмилер одбранио је „злато“ у пливању на 100 метара слободним стилем постигавши за четири десетинке бољи резултат (58.6) од оног

Хелена Шмит је била трећа са штафетом Немачке.

Американци су на овим Играма доживели тежак пораз у тркачким дисциплинама. Победе за САД изборили су само Рејмонд Барбути у трци на 400 метара и штафете 4 × 100 м и 4 × 400 м. На две најкраће деонице (100 м и 200 м) тријумфовао је Канађанин Перси Вилијамс.

Средњим и дугим пругама у Амстердаму суверено су владали Финци. Предводио их је већ помало остарели, али за успехе још способни Паво Нурми. То се најбоље видело када је овај тридесетједногодишњак тријумфовао у трци на 10.000 м и поставио олимпијски рекорд. Поред тога, Нурми је у Амстердаму узео и два „сребра“ (5.000 м и 3.000 м стиплчез).

Виле Ритола је на овој Олимпијади био најбољи у

Најуспешнији југословенски гимнастичар на Олимпијадама у Паризу и Амстердаму Леон Штукељ

Поправио рекорд на 100 м слободним стилем: Џони Вајсмилер

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

у Паризу. Другу златну медаљу Вајсмилер је изборио као члан америчке штафете 4 x 200 метара, слободним стилем.

Тако је овај сјајни пливач, пре него што ће се посветити лику Тарзана на филму, заокружио свој олимпијски опус са укупно пет златних медаља.

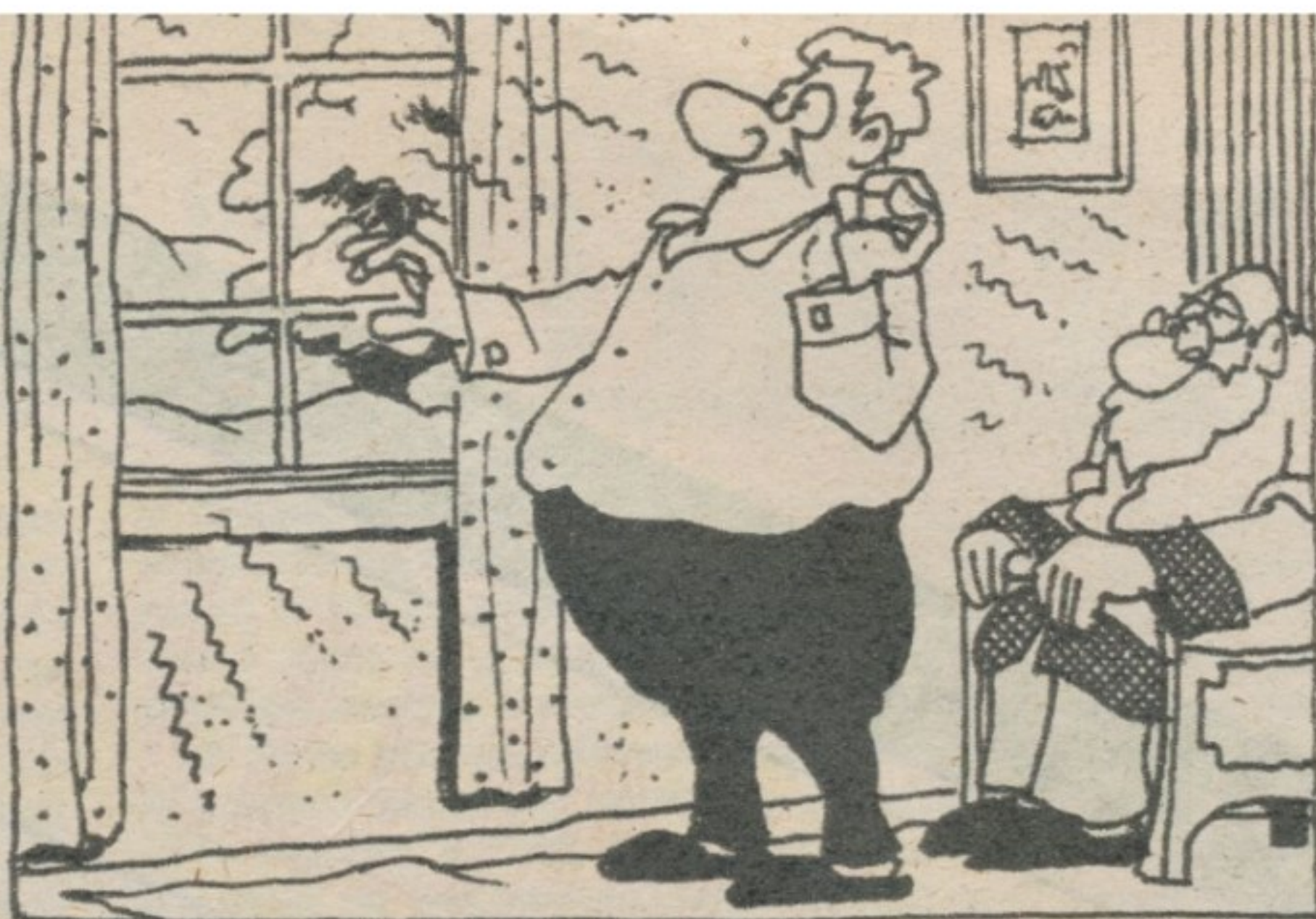
IX ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ АМСТЕРДАМ, 28. 7-12. 8. 1928.

Учествовало 3015 такмичара (2725 мушкараца и 290 жена) из 40 земаља. Они су се надметали у 17 спортских грана (атлетика, бициклизам, бокс, дизање тегова, гимнастика, хонеј на трави, једрење, коњички спорт, мачевање, модерни петобој, фудбал, пливање, равање грчко-римским и слободним стилем, скокови у воду, ватерполо и веслање). Проглашено укупно 109 олимпијских победника.

КВАСАЦ – смрт за кијавицу

Обичан пекарски квасац успешно зауставља прехладу захваљујући РНК (рибонуклеинској киселини) коју садржи. Доктор Дасгупта с Универзитета у Лос Анђелесу тврди да он спречава ширење пикоранавируса који изазива ову заразу. Добијени молекул већ је патентиран, а на прва испробавања на човеку, убризгавањем помоћу спреја у нос и грло, неће се дуго чекати, само да америчко Министарство за здравље да зелено светло.

А онда, збогом, досадна кијавицо!

ПРОЗОРИ – радијатори

Институт за технологију у Лозани који је успео да направи прву провидну сунчану батерију отворио је пут за њену потпуно нову, „естетску“, употребу. Узмимо само пример прозора на канадским, исландским, шведским кућама. Одсад ови отво-

ри више неће хладити станове већ ће их грејати: помоћу дуплих стакала чија је унутрашња површина превучена оксидом калаја и диоксидом титана. Нова батерија ће 10 одсто Сунчеве енергије претварати у електрицитет.

Како стакла изгледају као свака друга, швајцарски проналазак најзад ће омогућити и становницима севера да имају велике прозоре који гледају на шуму, фјордове, тргове...

Алгиране ПЕЧУРКЕ

Како конзервирати печурке а да оне при том не промене изглед и укус и да не морају да се суше? Два израелска истраживача с Универзитета у Јерусалиму испробали су оригиналну технику: шампињоне су једноставно потопили у алгинит, раствор добијен од алги, који их је превукао заштитним слојем. Захваљујући њему гљиве су сачувале свежину неколико недеља.

Остаје само да се провери нешкодљивост овог „филма“ пре но што се поступак патентира и почне употреба.

Најзад ВАКЦИНА против излапелости

Екипа Дејвида Топема, из болнице „Сент Џуд“ у Мемфису, Тенеси, испробала је нови преудешен молекул на мишевима оболелим од једне болести врло сличне атеросклерози код људи. То је оно закрчавање крвних судова због чега долази до слабијег снабдевања крвљу појединих органа и њиховог рада. Атеросклероза можданих артерија, рецимо, изазива заборавност, сметеност, смањено разумевање. Све се то дешава у старости, али је склероза примећена и код људи у трећој деценији, па чак и код беба чије су мајке страствене пушачице...

Дакле, нови молекул, кажу амерички истраживачи, баца се право на агенсе који изазивају разарање омотача мијелина (сиве масе) појединих неурона, али при том, што је додатна предност, не само

што делују превентивно као вакцина која ће спречити да нам мозак постане „квечана“, већ и зауставља напредовање болести.

Резултати су тако задовољавајући да ће клиничке пробе на људима почети ових дана.

В. Милићевић

ФАНТАСТИКА

Уредује
др Зоран Живковић

Доналд А. Волхајм

СПРЕДУМИШЉАЈЕМ

њег запада, Себастијан је преко ноћи доживео успех захваљујући томе што је Смит прихватио и објавио неколико његових прича које су биле заиста одличне.

На лагодан живот свако се брзо навикне. Себастијан је

уживао у почастима које су му указиване на сваком кораку. Био је радо виђан у најбољим круговима, дружио се са људима о којима је до тада могао само да сања. И све би било у најбољем реду да није било тог проклетог Марвина Дејна.

Себастијан и Дејн чак су и физички били слични. Обојица високи, тамнокоси, продорних зелених очију. У друштву су се издвајали по посебном смислу за црни хумор. Ту се,

бар тако је Себастијан стално тврдио, и завршавала сличност између њега и његовог супарника. Јер, опет по Себастијановом мишљењу, он је знао да пише, а Дејн – не.

Леклер-Смит није делио Себастијаново мишљење. Сматрао је да су обојица врло талентовани, с тим што је Марвин Дејн био у успону, док је Себастијану предвиђао „лабудову песму“, бар кад је о литератури била реч.

Ма колико одбијао да поверује у тачност Смитових предвиђања, Себастијан је преживљавао тешке дане. Последње три приче које је предао уреднику биле су одбијене. Објашњење? Смит му је, нетактично као и увек, са-

Постало је већ уобичајено да Алена Сан Себастијана мешају са Марвином Дејном. Обојица писци, кретали су се у истом друштву. У књижевним круговима сматрало се да су Себастијан и Дејн чак добри пријатељи.

Но, њих двојица нису се подносила. Да су могли, сигурно би учинили све да се што ређе срећу. Нажалост, то није било могуће. Јер, да ствар буде још гора, и Себастијан и Дејн писали су за исти часопис трудећи се да се што више додворе господину Леклер-Смиту.

Нимало случајно кад се зна да је Леклер-Смит власник и главни уредник „Гримоара“, часописа који објављује углавном хорор приче. Мада о литератури није знао готово ништа, Смит је у књижевном свету имао значајну улогу захваљујући непогрешивом осећају да препозна добар текст. То је било довољно да привуче одличне сараднике, потом читаоце, а самим тим обезбеди часопису велике tiraже који доносе добру зараду.

Сви који су икада били у пословним везама са господином Смитом свесни су да је неопходно остати с њим у добрим односима. А то није било нимало лако. Био је то човек оштрог језика који није трпео ни најмање приговоре.

И Алена Сан Себастијан знао је да му живот зависи од хонорара које је добијао од „Гримоара“. Стигавши у велики град из неке забити Сред-

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

општио да су готово исте као приче које је већ прихватио и предао у штампу.

Са Леклер-Смитом није било разговора. Себастијан није ни знао о чему се тачно ради све док, после отприлике месеца дана, неје изашао нови број „Гримоара“. Са потписом Марвина Дејна објављена је прва прича која је – Себастијан је био у потпуном шоку – била малте не иста као једна од оних коју је он сам написао а Смит је одбио. Заплет, ликови, стил писања... Све је било готово истоветно Себастијановом тексту.

Марвин Дејн плагијатор? Иако му је то прво пало на памет, Ален Сан Себастијан био је потпуно уверен да је тако нешто сасвим немогуће. Нико, али баш нико, није могао да види било коју од Себастијанових прича све док их он сам не би најпре написао, потом исправио, прекуцао, остављао недељу дана да „одстоје“ док не уради коначну верзију.

Није било начина да Дејн завири у Себастијанов стан. Толико су зазирали један од другога да се нису ни посећивали.

Осим тога, Себастијан је водио рачуна да ни са ким не расправља о неком свом будућем тексту. Од детињства је био научен да никоме не треба веровати.

Када су се наредних месеци у „Гримоару“ појавиле још две приче готово исте као Себастијанове, а Леклер-Смит му саопштио да постаје сумњичав – „Да ти, Алене, не преписујеш Марвинове текстове?“ – овај је био на ивици лудила. Провео је ноћи и ноћи у бунилу не знајући шта да ради.

Свестан да нешто мора да предузме, Себастијан је коначно одлучио да се повери Карлтону Ванеју, познанику који је у круговима у којима су се обојица кретала важио за одличног познаваоца психологије и окултних наука.

Карлтон Ванеј приступио је овом случају с великим интересом. После проучавања Себастијанових оригиналних текстова и поређења са Дејновим објављеним причама, Ванеј је могао само да закључи да се такве ствари дешавају у неким раздобљима људске историје. И пре је до-

лазило до поклапања истих идеја људи који су чак живели на различитим крајевима света. Сасвим је могуће да две различите особе мисле готово исто и то у истом временском раздобљу.

Универзум се креће одређеном брзином, објашњавао је Ванеј Себастијану, и кад се стекну услови за одређене идеје, оне се просто саме јаве у главама оних који су способни да их препознају и „улове“ из космоса.

Ванеј је, тако, навео пример Њутна и Лајбница који су готово истовремено, наравно у сасвим различитим земљама и несвесни открића оног другог, дошли до открића калкулуса – диференцијалног и интегралног рачуна. И планету Нептун „открила“ су двојица астронома скоро истовремено.

Поједини умови као да су повезани неким невидљивим телеграфским везама. Француз Адер направио је 1898. летелицу са пропелером, али идеја о летењу постала је стварност тек пет година касније у америчком граду Кити Хоуку. Браћа Рајт остварила су оно што Адер није успео.

Није зато нимало чудно, Ванеј је разлагао своју теорију, да два човека сличних способности и истих намера, као што су била Себастијан и Дејн, један другом одашиљу исте идеје. Јер, Ванеју је то било сасвим логично, обојица су се трудила да напишу што боље текстове који ће, то је било неопходно, одушевити најпре самог Леклер-Смита, од чега је и зависило објављивање у часопису „Гримоар“. А који је од њих двојице први „примао“ заплете тих прича из космоса, то је немогуће утврдити. Једно је сигурно, закључио је Карлтон Ванеј: Себастијан никако не може да оптужи Дејна за било какву крађу.

Иако је Ванејово објашњење било једино прихватљиво, Себастијан се после разговора није осећао нимало лакше. Напротив. Зар је могуће да је осуђен да на циљ увек стигне други? Да ли то значи да је завршио своју каријеру писца?

Јер, Себастијан се присећао Дејнових личних хвалоспева, његов супарник у друштву се увек рекламирао као писац који има Божји дар. Није га било срамота да призна да се никада није ослањао на туђе идеје из једноставног разлога што је ретко када и читао. Није познавао класике, модерна књижевност била му је досадна.

Шта да ради? Себастијана је толико морило то безизлаз-

но стање да се сасвим повукао, није прихватао позиве ни на седељке ни на литературне скупове. Бесциљно је лутао градом размишљајући шта да предузме.

Био је у таквом лудилу да је чак помишљао да упадне у Дејнов стан и отме му тек написан текст или да нађе неке пропалице које би претукле омраженог супарника. Можда чак да га убије?

Једног поподнева, док је седео пред празним листом папира, Себастијану се упалила „лампица“.

Био је толико узбуђен да је два пута проверио да ли су врата закључана, прозори затворени, телефон искључен. Кад се уверио да нико не може да га узнемири, Себастијан је узео књигу са полице и почео пажљиво да преписује текст. После два сата била је готова, како је говорио, „прва рука“. Текст је требало дотерати, као што је он то увек и радио на свим својим причама.

Када је текст преписао руком, прекуцао га је на машини. На причи је намерно радио дуго, као да се трудио да идеје емитује свом супарнику. Зато је прича била готова тек после десет дана.

Оног тренутка кад је Себастијан био задовољан прекуцањем, причу је оставио још неколико дана на писаћем столу. Потом је, надајући се да ће се десити чудо, спалио читав текст. Решио је да се не лати пера наредних месеца дана. С нестрпљењем је ишчекивао излазак новог броја „Гримоара“.

Настала је права пометња кад су читаоци и сви остали познаваоци схватили да се прича „Пацови у зиду“ аутора Лавкрафта појавила у „Гримоару“ са потписом Марвина Дејна. Уз то је, што је дигло још већу буру протеста, носила сасвим други наслов.

Морамо ли да вам кажемо и епилог?

Леклер-Смит био је толико бесан да је Дејна избацио из своје канцеларије поручивши му да је, не само што се њега тиче, мртав и што се писања тиче. Чак је затражио од њега и новчану накнаду.

Све приче које је Ален Сан Себастијан и даље смишљао и мукотрпно писао налазиле су места у „Гримоару“. Живот је опет био ружичаст.

А Марвин Дејн, једва наставивши посао као продавац књига у једној антикварници, дане, месеце и године проводи размишљајући шта се догодило. За неуспех никога није могао да криви осим самог себе. Или је ту, ипак, неко умешао прсте?

В. С.

Илустровао Душан Павлић

АУТОР ЖЕЛЈКО	ГЛУМАЦ СА СЛИКЕ	СПРАВА НАПРАВА	ФИЛМ ГЛУМЦА СА СЛИКЕ					
ФРАНЦ. МУШКО ИМЕ	Э	А	К					
СКРАЋЕ- НИЦА ЗА АПРИЛ	А	Р	Р					
СТАРО- СЛО- ВЕНСКИ РАЈ	Н	А	У					
ПРЕВЛАКА НА МАЛАЈ- СКОМ ПОЛУ- ОСТРВУ	К	Р	А					
"КРАЉ" ЖИВО- ТИЊА	Л	А	У					
СПРИН- ТЕРКА, МЕРЛИН	О	Т	И	РАРИТЕТ	НАША ФOLK ПЕВАЧИЦА	ИТАЛИЈА	ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ (га)	ПИСАЦ АНДРИЋ
ДИНАР	Д	ЉУТИТИ ЕМИЛИЈА	С	Р	Д	И	Т	И
МУЖЈАК ДИВЉЕ СВИЊЕ	У	Е	Р	А	Р	АВЕНИЈА ГРАД У ФРАНЦУ- СКОЈ	А	У
НЕМО- РАЛНО	А	М	О	Р	А	Л	Н	О
ЈУЖНО ВОЂЕ	Н	А	Р	СРЕДСТВО ЗА ГИТОВАЊЕ КОКИЦЕ (БИТИР)	Г	И	Т	ЛИНИЈА
АУТО- ОЗНАКА НЕМАЧКЕ	Д	ТКАЧ ИЗРАСЛИ- НА НА ГЛАВИ	Т	К	А	Л	А	С
МЕРА ЗА ПО- ВРШИНУ	А	Р	РЕКА У АУСТРИЈИ ГРАДИЋ У ЛИЦИ	Г	Н	Л. Р. РУШЕ- ВИНА	Л	Р
ГРАД У ХЕРЦЕ- ГОВИНИ	Н	О	С	Т	А	Р	ТОНА ЖИТЕЉ СЛАВО- НИЈЕ	Т
ОПОРОСТ	ПОКРЕТ ЛИЦА	Г	Р	И	М	А	С	А
ТЕМПЕ- РАТУРА	Т	ТЕЛЕЋА ПРЕНА ЖЛЕЗДА (НЕМ.) ЈЕДНО- СТАВНЕ	В	Р	И	Р	Е	Л
ОЗНАКА НА РЕЦЕПТИ- МА	Р	Р	СТО	ЈЕДАН СПОРТИ- СТА МАТОРЕ	Р	У	А	Е
ЕКСПЛО- ЗИВНЕ	Р	Р	А	С	К	А	У	Е
ПРЕЛОМ КОСТИЈУ	К	О	С	Т	О	Л	О	М
ОСТА- ШТИЊЕ	О	С	Т	А	У	И	Н	Е
АНТИКВАР	С	Т	А	Р	И	Н	А	Р
ТОРБА РАНАЦ (МН.)	Т	Е	Л	Е	Е	А	С	И

МИНИ МОЗАИК

CARLIN
AVIONI
RASPAT
L TAMO
IVERAK

Име и презиме комичара са слике комбинујте са речима из пописа тако да добијете исправну укрштеницу.

АВА, АВИОНИ, ИВЕРАК, ИНАМА, ЛОПАР, НИТОК, ПИСТЕ, РАСПАТ, ТАМО.

ДВОСТРУКА ПОЖИЦАЉКА

Наведене појмове помакните лево или десно тако да у (по) два узастопна усправна ступца добијете две државе у САД.

ВАШИНГТОН
РЕНО
ДЕЛАВЕР
ЧАТАНУГА
РОД АЈЛЕНД
АРИЗОНА

ИЛИНОИС
ВЕРМОНТ
ЛАС ВЕГАС
ЧИКАГО
КОЛОРАДО
КАНЗАС

ДОМИНО УКРШТЕНИЦА

К	Т	Р	С	М	А	К	С	Е	В
У	В	И	С	И	З	А	И	А	А
С	И	Т	У	Л	И	Б	К	У	С

А	П	И	Ј	Е	В	И	Л	И	О	Ј	А
А	К	А	А	Њ	Е	А	Р	В	В	А	А
О	Т	А	Ц	Л	И	С	И	А	А	А	А

А	Н	А	Н	И	Х	З	А	М	А	В	Е
Т	А	В	Н	А	И	Г	О	Б	Б	И	Р
И	Ц	А	П	К	Д	О	Р	А	А	А	А

МАКАВЕЈЕВ
ИЗАБА
ЛИБАНАС
ОСАКАТАРИ
ВАНУОВА
АНАСИТОТА
НИЛИЗАМ
НААРИГО
ИСИДО
СЕВЕРКАМ
ТАКИСТАВ
КУСТУРИСА

Решења се налазе на страницама "Мале поште".

ГЕОГРАФСКИ КЛИН

1. Река у Србији, при-тока Велике Мораве; 2. Гра-дић на Пештер-ској висоравни; 3. Град у Италији, ју-жно од Фиренце; 4. Полуострво у Египту; 5. Река на граници Немачке и Пољске; 6. Античко име Виса; 7. Историјско место у Малој Азији; 8. Исток (скр.).

1. B A S E N I C A
2. S E N I C A
3. S I S E M A
4. S I N A S
5. M I S A
6. L S A
7. I S
8. I

ЖОЗАНЧКА УКРШТЕНИЦА

У смеру стрелице упишите име и презиме глумице са слике, а укрште-ницу даље решавајте распоређујући речи из пописа.

ВОДОРАВНО: ~~АБАТИ, АМОР, АНАЛИ, АНЕСТЕТИЧАР, ГАРИ, ДЛАН,~~ ~~ЕВНУСИ, ИЗОЛАТОР, ИКС, ИН, ИО, ИР, КРВНИЦИ, ДАНА ТАРНЕР,~~ ~~ЛАР, НАОРИ, НАПУСТИТИ, НАРВА, ОЛИВЕРА ЈЕЖИНА, ОРАНЦИ,~~ ~~ОТОК, РЕНАТА, СКОК, ССС, ЕТИВ, УНОСНОСТ, ЦЕС, ЦК.~~

УСПРАВНО: ~~АС, АНИОНИ, АРАНИИ, АРНИ, ВИСИБАБЕ, ВРАТАР,~~ ~~ЕВРОПА, ЕЛЕ, ЖАНДАРИ, ИР, ИТАЛО, ЈОРК, КАТА, КВИСА,~~ ~~КЛАЦКАТИ, КУН, ЛАОС, ЛИН, ДИС, МОЕ, НЕВИНОСТ, НОС, НОТАРИ,~~ ~~ОГИ, ОЧ, РИС, САРТР, СВАТОВЦИ, СКЛОНО, СЦ, ТАЈНЕ, ТАНА, ТИ,~~ ~~ТИР, УС, ЦИРКУСАНТ.~~

АНАГРАМ

Н: НОРМИ МЕРИЛО
MERILIN MONRO

МЕЊАЉКА

Хокус-покус,
алатурка,
воћка поста
сад печурка!

SHIVA SHIVA

АНАГРАМ

ГАРО П. КНИН
PROGNANIK

Непољњалка

Прави опис важи до дебље линије, а други од дебље линије до краја.

ВОДОРАВНО: 1. Брлица – почасно палубе; 2. Мера за запремину – Врета папагаја; 3. Бедно – Радијумова еманиација; 4. Демања перната животиња – Име шахисткиње Мариџ.

У средишњем делу lika налази се мала укрштеница са следећим појмовима:

ВОДОРАВНО: 1. Благајна; 2. Дедалов син; 3. Драма Х. Ибзена; 4. Летопис.

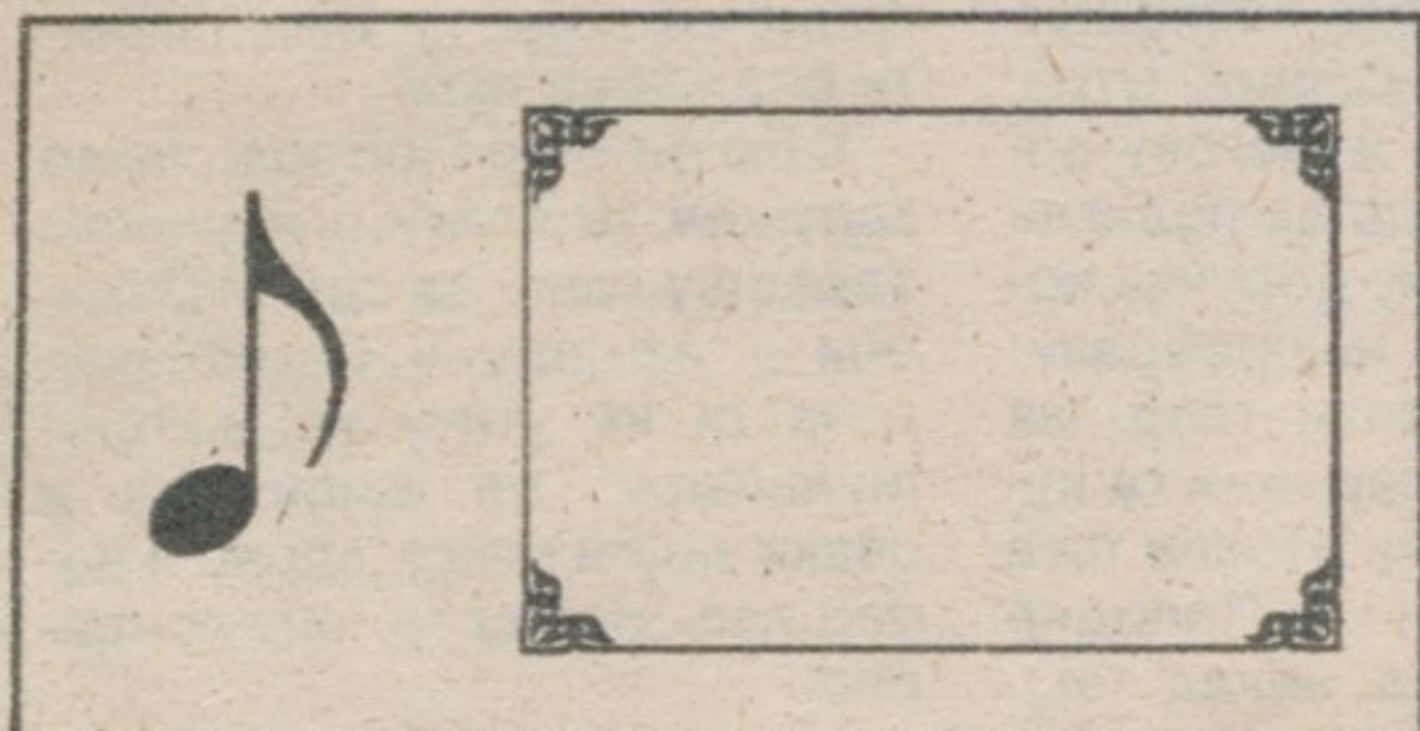
УСПРАВНО: А. Држава у Азији; Б. Тврђава у Азији; В. Име глумице Мајлис; Г. Језеро у Казахстану.

У означеним пољима добићете оперу и њеног композитора.

А Б В Г

1. T R A K A S A L V E
2. U B I K A R A R A
3. A D N O R A D O N
4. U R A N A L I S A

ПАЛИНДРОМНИ РЕБУС

NOTA "RAM" MARATON

OLIVERA JEŽINA
GARI ■ IZOLATOR
IO ■ SSS ■ RENATA
■ STIV ■ SK ■ DLAN
■ ABATI ■ NAORI
LANATARNER ■ IN
SVETLANA BOŠKOVIC ■ ■
KRVNICI ■ EVNUSI ■ IKS
LAR ■ SKOK ■ CES ■ NARVA
OTOK ■ ANALI ■ AMOR ■ IR
NAPUSTITI ■ UNOSNOST
ORANCI ■ ANESTETICAR

ОСМОСМЕРКА

У осмосмерци пронађите 31 књижевну врсту. Неискоришћена слова, читана редом, дају коначно решење – још један одговарајући појам.

~~АНЕГДОТА, АУТОБИОГРАФИЈА, БАЈКА, БАСНА, БИЛИНА,~~ ~~БУГАРШТИЦА, ДРАМА, ДУМА, ЕСЕЈ, ЈЕДНОЧИНКА, КАНТАТА,~~ ~~КАНЦОНА, КОМЕДИЈА, КОНСОНАНЦА, ЛАКРДИЈА, МЕМОАРИ,~~ ~~МИТ, ПАСТОРАЛА, ПРИПОВЕТКА, РОМАН, РОНДЕЈ, РОНДО,~~ ~~САГА, СКАСКА, СОНЕТ, ТРАГЕДИЈА, ФАРСА, ФЕЛТОН, ХУ-~~ ~~МОРЕСКА, ЦАКА, ЦРТИЦА.~~

POSLOVICA

ФАРСА ЈИФАРГОИ БОТУА
АКНАПБИЛИНА ЈУРРРЦК
ЛСБАЈКАРОКЕГААОНАТ
ААСЛММАОССАГГНАНЦЕ
РККВФОДЕЕРАЕДНЦРДВ
ОСДРМЕРЕШСДЕООТИРО
ТОУЕДОЉТМИЛСНИТИАП
СНМЦМИИТЈОНАЦАКАМИ
АЕАУАЦЈАООЖАНТАТАР
ПТХБАСНАЖНИЧОНДЕЈП

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БОЉЕ ПАС НЕГО ЧОВЕК

ГРОФИЦИ ХВАЛА

Чим је угледао
свет, Гинтер IV
је добио личну
собарицу, бат-
лера, возача,
лекара и – ад-
воката

Илустрвала Драгана Јовчић

Када је пре годину и нешто више рођен Гинтер IV, ни у сну није могао да предвиди све дивоте које су га очекивале: удобан живот, невиђену раскош, бројну и брижну службу. Уосталом, тако нешто било би тешко и очекивати од њега с обзиром на то да је он – једини потомак свог оца Гинтера III – пас. Додуше, пас рођен под срећном звездом.

За благостање у коме живи

треба да захвали веома богатој грофици Карлоти Либенштајн. Осим што је била богата, грофица је била и поприлично необична судећи по ономе што је радила. Њени рођаци нису баш тако деликатни и спремни да Карлотино понашање објасне необичношћу, него помањкањем разума, то јест чистим лудилом. Управо зато чврсто су одлучили да њену последњу вољу пониште, другим речима да разбаштине Гинтера.

Пас, разуме се, за то нимао не хаје, него и даље живи у миру и спокоју у околини Пизе у којој је његова добротворка провела последње године живота. Сваког јутра, чим се пробуди, у његову собу улази собарица да подигне завесу и унесе му доручак који се састоји од најпробранијих јела. Кад утоли глад, на сцену ступа батлер који га купа и пере му зубе. После тога иде у шетњу колима. Поподне проводи како кад: некад леш-

кари на софи у салону, јурца по парку или се брчка у базену изграђеном само за њега. Међутим, не ленчари баш увек. Понекад мора да испуни и неку од друштвених обавеза, а оне и нису тако мале с обзиром да је Гинтер почасни председник пливачког клуба из Ливорна. Осим што присуствује седницама управног одбора, иде и на тренинге и обавезно прати пливаче на такмичењима. Подела награда такође спада у обавезе које Гинтер, истини за вољу, више доживљава као игру. Пливачи га обожавају, каже Еуђенио Леси, представник за штампу клуба, јер је оличење свега што је чисто и лепо. Гинтерово присуство невероватно надахњује пливаче, па резултати не изостају, на такмичењима су све бољи.

У међувремену, Гинтерова власница адвокат Антонела Сињорини чини све како би окончала парницу коју је против Гинтера повела породица грофице Либенштајн. Како је у питању огромна сума новца, 139 милиона марака, то јој баш и не полази за руком. Из Немачке још није добила ни једну једину марку, али нема много разлога за жалбу: ни новац који је у Италији није баш занемарљив. У сваком случају, био је, на изричит захтев покојнице, сасвим довољан за куповину неког спортског клуба који се нашао у финансијским невољама. У првом тренутку у „игри“ су били фудбалски клуб из Болоње и ватерполо тим из Фиренце, али превагнули су пливачи.

Као члан „Гинтерове групе“ која је у име срећног куцова наследила новац, госпођа Сињорини прикупила је преко 60 милиона лира, све зарад спонзорисања разних спортских екипа, а у нади да ће суд ипак прогласити Гинтера за наследника. Део новца који „Гинтерова група“ прикупља троши се на истраживања у лечењу болести животиња, финансирања спортова за омладину и „нетрадиционалних“ начина живота међу људима и животињама – све због тога што је контеса била особа која није много полагала на традицију и конвенционалност и што је била луда за животињама. Оне су биле њена највећа љубав, симбол снаге и поштења којег на овој планети све мање има.

Што се тиче Гинтера, лекар задужен за бригу о његовом здрављу каже да сви ти милиони у изгледу и разноразне почасте не утичу на његово понашање: он живи као и сваки други млад, здрав и весео пас. Новац га није покварио.

„ЗАБАВНИКОВ“ ЗОО

БОГАТА ОСТАВА

ПРЕПРЕДЕЊАК

Мајмуни су много препреденији него што се то обично мисли. У томе нарочито предњаче шимпанзе. Етолог Џејн Гудел, која је дуго проучавала ове наше рођаке у неколико националних паркова Танзаније, присуствовала је једном приликом занимљивом призору: одрасли шимпанза уочио је банане на оближњем дрвету и појурио право к њему да их убере. У том

тренутку појавио се још један шимпанза. Да не би морао с њим да дели слатки залогај, први шимпанза је стао као укупан, а онда се полако удаљио од дрвета. Сео је и тобоже незаинтересовано почео да гледа унаоколо. Али чим је улез нестао из видокруга, препредењак је скочио на ноге, муњевито се успентрао уз дрво и смазао све банане.

ВЕМ

Кртица је права жива бушилица. Скривена под земљом без одмора копа сплет ходника. А једе све што нађе. Ако наиђе на глисту, одмах је смаже. Ако нађе ларву гундеља, и њена судбина је иста. Ова животиња тако свакодневно поједе количину хране која је чак два пута већа од њене тежине.

Ако јој је неки залогај одиста сувишан, кртица га одвлачи у своју рупу и чува га за зимске дане. Та зимница је увек богата. Тако је у једном „шпајзу“ нађено 2280 глиста, петнаест гундељевих ларви, све у свему – залихе тешке два килограма.

Никада не постоји опасност да се зимница коју кртица припреми поквари. Јер, она је довољно мудра и свој плен не убија, већ га зубима тако онеспособи да остаје у животу, али није у стању никуда да мрдне из њеног склоништа.

Илустровао Душан Павлић

Као Худини

ОДВЕЖИ СЕ И БЕЖИ!

Прошле године Национални институт за професионално роњење у Марсеју позвао је пилоте „канадера“, ненадмашних ватрогасних авиона, на „специјалан тренинг“ у водама Средоземног мора. Циљ: да се што боље припреме за случај хаварије над отвореним морем.

У једној металној конструкцији која је верна копија кабине „канадера“ (облик седиш-

Гурнути на дубину од шест метара пилот и механичар „канадера“ за рекордно време треба да се извуку из апарата. То им једног дана може спасти главу.

та, распоред уређаја, облик и положај излаза) пилот и механичар потапају се у воду до дубине од шест метара. Везани каишевима за седишта, у летачким комбинезонима, њих двојица треба да науче како да се извуку из „Гутача канадера“, како је апарат у шали назван. Вежба се без маске за дисање.

Други, тежи део „забаве“: симулира се потрес од удара апарата о морску површину. Овог пута пилоте везане за метално седиште постављено на платформи висине два метра изнад мора стрмоглављују на дубину од шест метара. Преостаје им да се одвежу и изроне.

Тежак али користан тренинг који је ове године прошло 150 пилота.

В. М.

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Кандила нису знак жалости

Да ли је тачно да су упаљена кандила у српским црквама настала као знак жалости за изгубљеним царством у бици на Косову.

НЕНАД ГАРАЛЕЈИЋ
Београд

Кандила се јављају у народу још у претхришћанско доба, значи у време многобоштва, и означавала су, као и данас, симбол озарења, светости.

Не знамо где си нашао податак да су кандила настала у српским црквама као симбол жалости за изгубљеним царством у Косовској бици 1389. године. Ово није тачно јер кандила су уобичајена у свим хришћанским црквама, а познато је да се често налазе и у кућама многих хришћана, како православне тако и католичке вероисповести.

Весна Ракоњац, Душана Станићкова 30, 25253 Ратково – 13 година, жели да се дописује са вршњацима.

Пси са контактним сочивима

Мој пас Бој, иначе ротвајлер, има десет година и кратковид је, што је ветеринар установио пре пола године. На наше питање како да помогнемо Боју ветеринар је рекао да му набавимо наочаре и насмејао се. Ја сам, међутим, чула да у иностранству псима стављају и контактна сочива, па ме занима да ли то неко ради и код нас?

ГОЦА
Панчево

Као и код људи, тако се и код животиња (говеда, коња, паса и мачака) јављају неправилности вида – кратковидост (миопија) и далековидост (хетерометопија). Данас у Енглеској, САД и Јапану постоје клинике на којима се обављају корекције вида код животиња. Кад се помоћу офталмолошких апарата код пса, рецимо, утврди кратковидост, уграђују му се контактна сочива. Колико смо успели да сазнамо, код нас ово још нико не ради.

Беспоштедна борба

Може ли се прихватити тврдња неких америчких спортских стручњака да амерички фудбал није ништа мање опасан од, рецимо, европског рукомета?

ДАНКО С.
Инђија

Амерички фудбал је спорт који није ни сличан европском фудбалу, а није ни рагби, како се често код нас мисли, то је спорт изван свих категорија по својој беспоштедној борби. У америчком фудбалу играчи не штеде ни себе ни другог, па не кажу узалуд да би намерник на терену на коме се игра овај фудбал поживео тек неколико секунди. Према томе, упоређивати га са рукометом ипак је бесмислено. Примера ради, и најиздржљивији у овом спорту највише играју шест до седам година. Познато је да

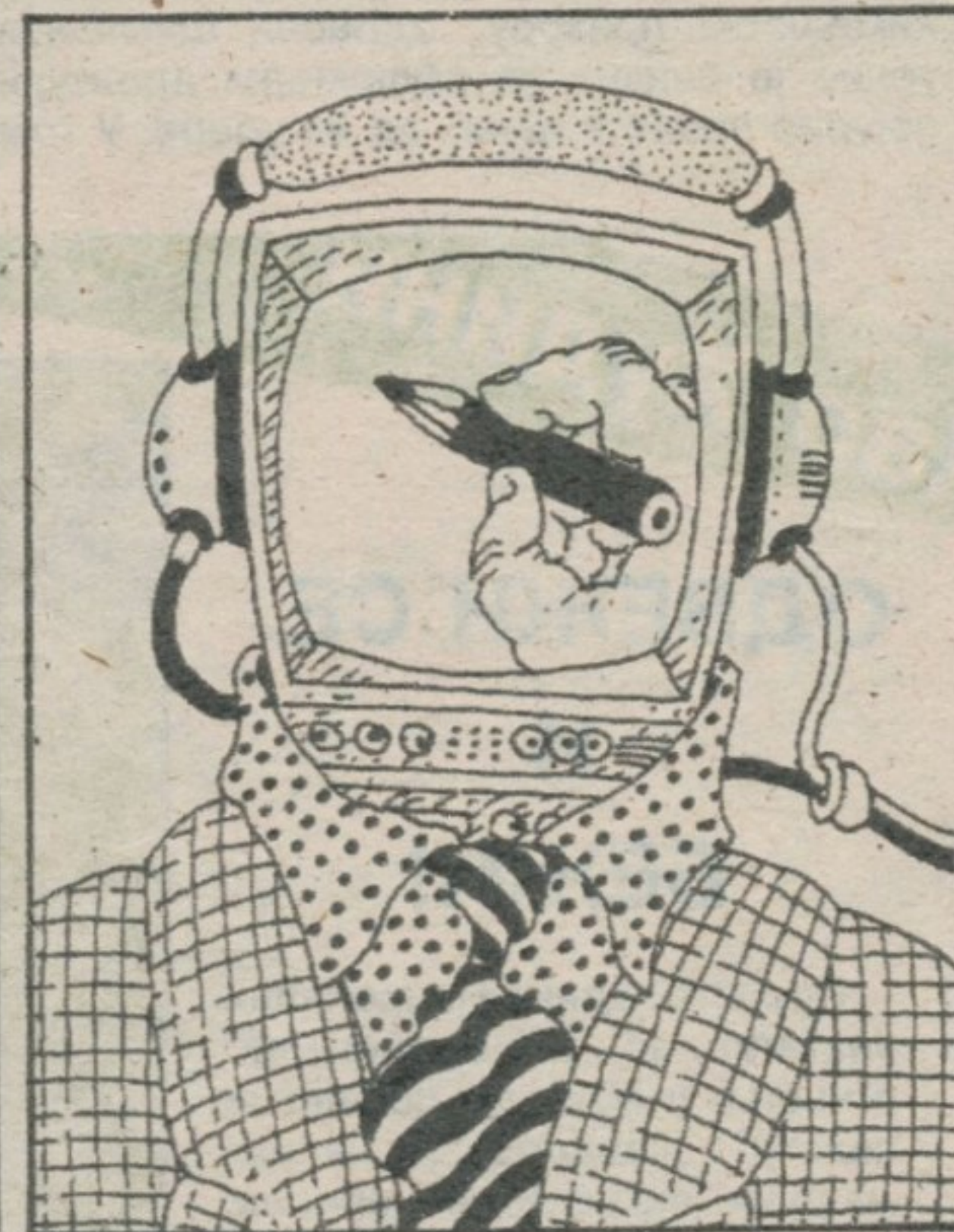
у овој игри најчешће страдају кичма, врат и глава. Из ове сурове „мушке“ игре гладијатори 20. века на крају каријере излазе из игре са неколико операција и најчешће као делимични инвалиди.

Медиј(ум)

Пошто се често користи реч медиј или медијум, желео бих да ми кажете тачно значење ове речи.

БОБАН СРДИЋ
Ужице

Медиј(ум) је реч латинског порекла и има неколико значења. Она се у данашње време употребљава да значи јавна гласила – радио, телевизију, штампу. То су, такође, реч, звук, слика који служе као начин за исказивање мисли унутрашњих расположења, идеја. И најзад, медијум је и особа погодна за извођење хипнотизерских или спиритистичких огледа.

Јелена Симоновић, Петра Јовановића 12, 11090 Београд – 13 година, сакупља марке и постере, воли музику и спорт.

YU ISSN 0032-339X
Први број «Политикиног Забавника»
изашао је 28. фебруара 1939. године
Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси
Директор «ПОЛИТИКЕ»
Хаџи Драган Антић
Издаје НП ПОЛИТИКА Д.О.О.
11000 Београд, Македонска 29
Штампа графичко предузеће
«Штампарија Политика»
Председник комисије «ПОЛИТИКА»
др Живорад Миновић

Уредник сјајна Мирјана Маринковић
Ликовно графички уредник Соња Јашовић
Редакција Олга Вукациновић, Бојана До-
жић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић,
Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера
Милићевић, Весна Минић, Вито Недељ-
ковић, Биљана Орловић, Љубомир Па-
гногић, Весна Софреновић, Војислав
Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко
Тодоровић и Бранислава Црномарковић
Техничка редакција
Душан Глушац, Радоје Савић,
Зоран Петканић и Радана Весовић
Секретаријат Зорица Филиповић
Дописници «ПОЛИТИКЕ» из иностранства:
Петар Поповић (Москва), Душан Пешић
(Њујорк), Мирослав Стојановић (Бон),
Дарко Рибникар (Париз), Душан Симић
(Лондон), Бошко Јакшић (Рим), Верица
Рупар (Будимпешта) Момчило Панте-
лић (Пекинг), Радислав Бук (Атина)
Редакција «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»
Македонска 29, 11001 Београд, П.фах 124.
Телефони: секретаријат 3224-471,
редакција 3224-483, техничка редакција
3226-620, централа 3224-191 и 3225-761,
преплата: 3228-776.
Маркетинг агенција: Македонска 31/1,
телефон 3220-645.
Рукописи, фотографике и цртежи се не
враћају.

На основу мишљења Републичког секретари-
јата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од
22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата за нашу земљу
1 месец 19,50 дина. 3 месеца 58,50 дина.
6 месеци 117,00 дина.

Претплата на жиро рачун број:
40801-603-3-42104, уз обавезну назнаку:
Н.П. «ПОЛИТИКА» — ПРЕПЛАТА НА
ЛИСТ «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»

ПРЕПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
Полугодишња — возом: 90 DEM, 40 USD
или противвредност осталих валута.
Полугодишња — авионом:
I група-Европа: 129 DEM. II група-Блиски исток:
130 DEM. III група-Африка, Азија: 135 DEM.
IV група-Америка, Канада: 136 DEM. V група-
Далеки исток: 138 DEM. VI група-Јужна Америка:
144 DEM. VII група-Аустралија: 146 DEM.
или противвредност осталих валута
Претплата се врши преко фирме
«EINS PLUSZWEI» GmbH, FRANKFURT/M
у противвредности валута USD или DEM и то:
DEUTSCHE BANK AG, Fr/M. (BLZ 50070010)
За DEM — KONTO — 092430800
За USD — KONTO — 05092430801
Код уплате ОБАВЕЗНО навести — «Сврха плаћања»
ПРЕПЛАТА НА «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК» —
откуп дуга.
Копију уплате ОБАВЕЗНО послати на факс
бр. ++ 381 11 3228 776 или на адресу:
ПРЕДУЗЕЋЕ «ПОЛИТИКА» 11000 БЕОГРАД,
29. НОВЕМБРА 24/I, ЈУГОСЛАВИЈА

Годишњу претплату на лист не примамо.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

НОВО!

За младе од 7 до 77 година.

МАЂИОНИЧАРСКИ ТРИКОВИ

1. КОМПЛЕТ МАЂИОНИЧАРСКИХ КЊИГА

Пет књига + поклон: Три
симпатична реквизита.
Једна књига 30 дина а свих њих је 65 дина.

2. КАКО ПОСТАТИ ХИПНОТИЗЕР (I и II)

Једноставне вежбе прилагођене сваком за брзо и
лако учење. Корак по корак и научићете како да
хипнотишете људе.
Цена оба приручника је 35 дина.

3. МАЂИОНИЧАРСКЕ КАРТЕ

Са овим картама баш свако може постати прави
мађионичар. Предивних 25 трикова од којих
гледаоцима застаје дах.
Карте са објашњењем извођења трикова су 60 дина.

Наручите телефоном или писмом шаљемо истог дана.
Адреса: П.ф. 6 — 11090 Београд 75
Телефон: 011/493-045 од 8 до 20 часова.

Ипак Ватикан

«Забавнице», реши овај спор изме-
ђу Марка и мене. Мој друг каже да
је Ватикан најмања земља на свету, а ја
тврдим да је то Андора.

**БАНЕ и МАРКО
Дебељача**

Твој друг Марко је у праву. Ватикан је
најмања земља на свету са површином
од 0,44 квадратна километра и око 1000
становника. Андора спада у групу зема-
ља такође малих (465 km² око 46.000 ста-
новника), али ипак већих од Ватикана, а
то су још Монако, Лихтенштајн, Сан Ма-
рино, Науру, Тувалу...

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА:

Скандинавка: Жак, апр, нав, Кра, лав,
Оти, д, срдити, вепар, ав, аморално, нар,
гит, Д, ткацац, ар, Ин, лр, Мостар, т, гри-
маса, т, бризл, рп, рвач, праскаве, косто-
пом, оставине, старинар, телефаци; **Мини
мозаик:** Чаплин, авиони, распат, л, тамо,
иверак; **Двострука помицаљка:** Орегон,
Невада и Невада, Орегон; **Домино
укрштеница:** Макавејев, изабирање, Ли-
банац, л, ојак, Тапи, ва, уво, ак, а, аси, Ота,
нихилизам, на, Ариго, пк, Исидор, сеер,
Сана, и, аис, тав, Кустурица; **Географски
клин:** Јасеница, Сјеница, Сијена, Синај,
Ниса, Иса, Ис, И; **Анаграм:** Мерилин Монро;
Мењаљка: шљива, гљива; **Анаграм:** прог-
наник; **Испуњаљка:** «Трубадур», Верди
(трака — салве, кубик — арара, 3. јадно —
радон, ђуран — Алиса); **Палиндромни ре-
бус:** маратон (нота, рам); **Мозаичка
укрштеница:** Оливера Јежина, Гари, изо-
латор, ио, ССС, Рената, Стив, цк, дпан, к,
абати, наори, Лана Тарнер, ин, Светлана
Бојковић, крвници, ернуси, икс, лар, скок,
цес, Нарва, оток, анали, Амор, ир, напус-
тити, уносност, оранци, анестетичар; **Ос-
мосмерка:** пословица.

Енигматске стране припрема:

ЕД «Ђорђе Натошевић», Сомбор
Уређује Славко Бован

Аутори: Димовић, М. Илић, Милин, Ј.
Недић и Бован

ЈУГОСЛОВЕНСКА

КЊИЖЕВНА

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

НАГРАДА

БИРАМО НАЈБОЉУ КЊИГУ
ЗА МЛАДЕ

Награда коју „Политикин Забавник“ већ седамнаест година додељује најбољем књижевном делу за младе и ове године чека добитника.

Ова награда стекла је велики углед, како код аутора и издавача, тако и код читалаца. Већина награђених дела доживела је више издања, нека од њих преведена су на стране језике, а нека су овећана и другим књижевним признањима. Чланови жирија „Забавникове“ књижевне награде су: доцент др Мирка Зоговић, Мила Бајфорд, професор др Никола Милошевић, Жарко Ђуровић и Горан Марковић.

За награду могу да конкуришу сви грађани СР Југославије чије је дело – први пут објављено од 1. јануара до 31. децембра 1995. године на српском или једном од језика националних мањина Југославије.

Дела могу пријављивати издавачи, струковна удружења и појединци, уз обавезу да за пет чланова жирија редакцији „Политикиног Забавника“ доставе по пет примерака сваког предложеног дела.

Крајњи рок за слање књига је 31. децембар 1995. године.

Награда ће бити уручена на Дан „Политике“ 25. јануара 1996. године.

Књиге се шаљу на адресу: „Политикин Забавник“, Македонска 29, поштански фах 124, 11001 Београд, са назнаком „За књижевну награду“.

РЕКЛИ СУ...

Чини ми се да савремени филм ризикује да неопростиво назадује претварајући се у инфантилну забаву.

Серђо Леоне
италијански редитељ
(1929 – 1989)

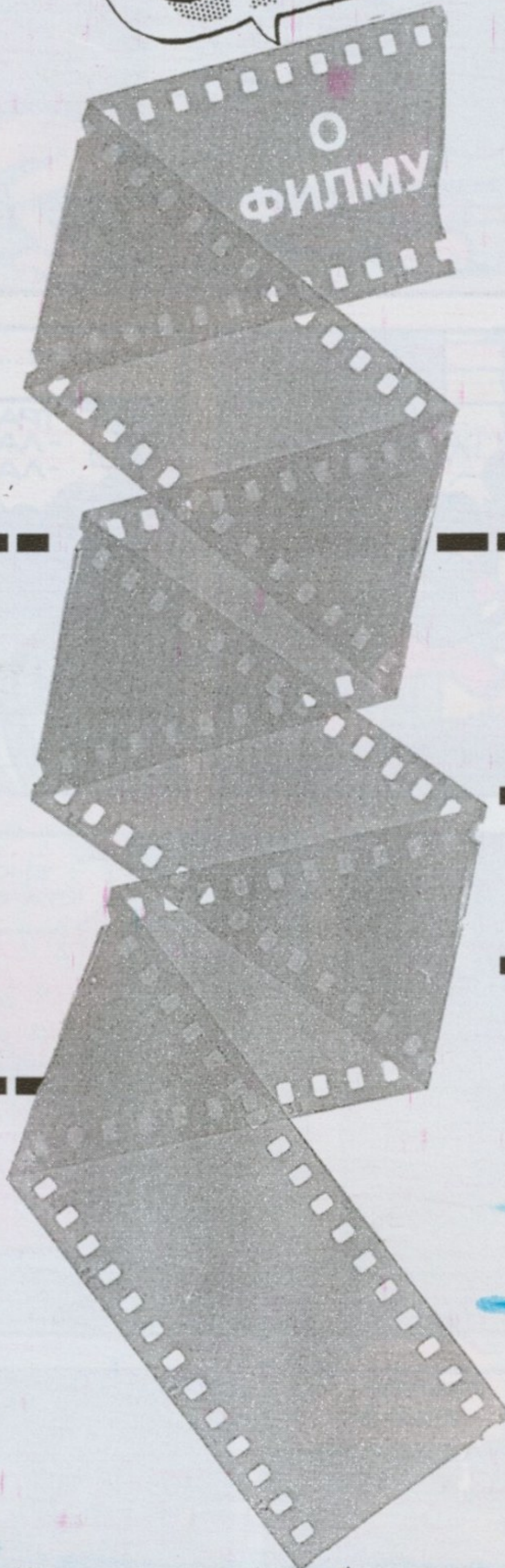
За добар филм потребни су добар сценарио, добар сценарио и добар сценарио.

Хауард Хокс
амерички редитељ
(1896 – 1978)

Снимање филмова је најнепосреднији вид такмичења с Богом.

Федерико Фелини
италијански редитељ
(1920 – 1993)

Звучни филм никада неће истиснути неми филм.

Томас Алва Едисон
амерички проналазач
(1847 – 1931)

Ма колико био на опрезу, примећујем да сам после сваке филмске представе мало глупљи и мало гори него што сам био.

Теодор Адорно
немачки социолог
(1903 – 1969)

Филм је нова литература.

Сесил Б. де Мил
амерички редитељ и продуцент
(1881 – 1959)

Мислим да је филм пролазна мода.

Чарли Чаплин
амерички глумац и редитељ
(1889 – 1977)

